

ผลการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลางเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ
ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
จังหวัดสมุทรปราการ

นางสาวศรีกัลยา ศรีพัชรานุกูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2555

**The Effects of Using Central Region Folktales to Develop Reading Comprehension
Skill of Prathom Suksa III Students at Saint Joseph Bang Na School
in Samut Prakan Province**

Miss Srikunlaya Sripatcharanukul

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

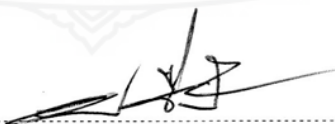
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลางเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับ
ใจความของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โย
เซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ
ชื่อและนามสกุล นางสาวศรีกัลยา ศรีพัชรานุกูล
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณี ยะหะกร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนามัย)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้นิตานท้องถิ่นภาคกลางเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ
ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้ศึกษา นางสาวศรีกัลยา ศรีพัชรานุกูล รหัสนักศึกษา 2512103363

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณิ ยะหะกร ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ระหว่างก่อนและหลัง
การใช้นิตานท้องถิ่นภาคกลาง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
จำนวน 42 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ (1) แผนการ
จัดการเรียนรู้ (2) นิตานท้องถิ่นภาคกลางและ (3) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ สถิติที่
ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้
นิตานท้องถิ่นภาคกลาง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ ทักษะการอ่านจับใจความ นิตานท้องถิ่นภาคกลาง ประถมศึกษา

Independent Study title: The Effects of Using Central Region Folktales to Develop Reading Comprehension Skill of Prathom Suksa III Students at Saint Joseph Bang Na School in Samut Prakan Province

Author: Miss Srikunlaya Sripatcharanukul; **ID:** 2512103363;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study adviser: Dr. Suwannee Yahakorn;

Academic year: 2012

Abstract

The purpose of this independent study was to compare reading comprehension skills of Prathom Suksa III students at St. Joseph Bang Na School in Samut Prakan province before and after using Central Region folktales.

The sample consisted of 42 Prathom Suksa III students at St. Joseph Bang Na School, obtained by cluster sampling. The employed research instruments were (1) learning management plans, (2) Central Region folktales, and (3) a reading comprehension test. Statistics employed for data analysis included the mean, standard deviation, and t-test.

Research findings showed that the post-learning reading comprehension mean score of students who used Central Region folktales was significantly higher than their pre-learning counterpart at the .05 level.

Keywords: Reading comprehension skill, Central Region folktale, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

ศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความเรียบร้อยอย่างสมบูรณ์ด้วยความ
กรุณาอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณีย์ ยะหะกร อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา
แนะนำ เสนอแนะและติดตามการทำศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุะมาน ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์
ในการปรับปรุงแก้ไขงานการศึกษาค้นคว้าอิสระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณนางสาวสว่างจิตต์ ชมไพศาล อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์โยเซฟ
บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ประจำปีการศึกษา 2551 ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาโดย
ตลอด

ขอขอบพระคุณ ดร. บังอร กิจเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
จังหวัดสมุทรปราการ ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านคือ นางสาวเนื่อนวล น้อยศรี
นางสาวพิรุณโปรย สำโรงทอง นางยศวดี นงค์สวัสดิ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนครูทุกท่านที่กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจ
ตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่
บิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศรีกัลยา ศรีพัชรานุกูล

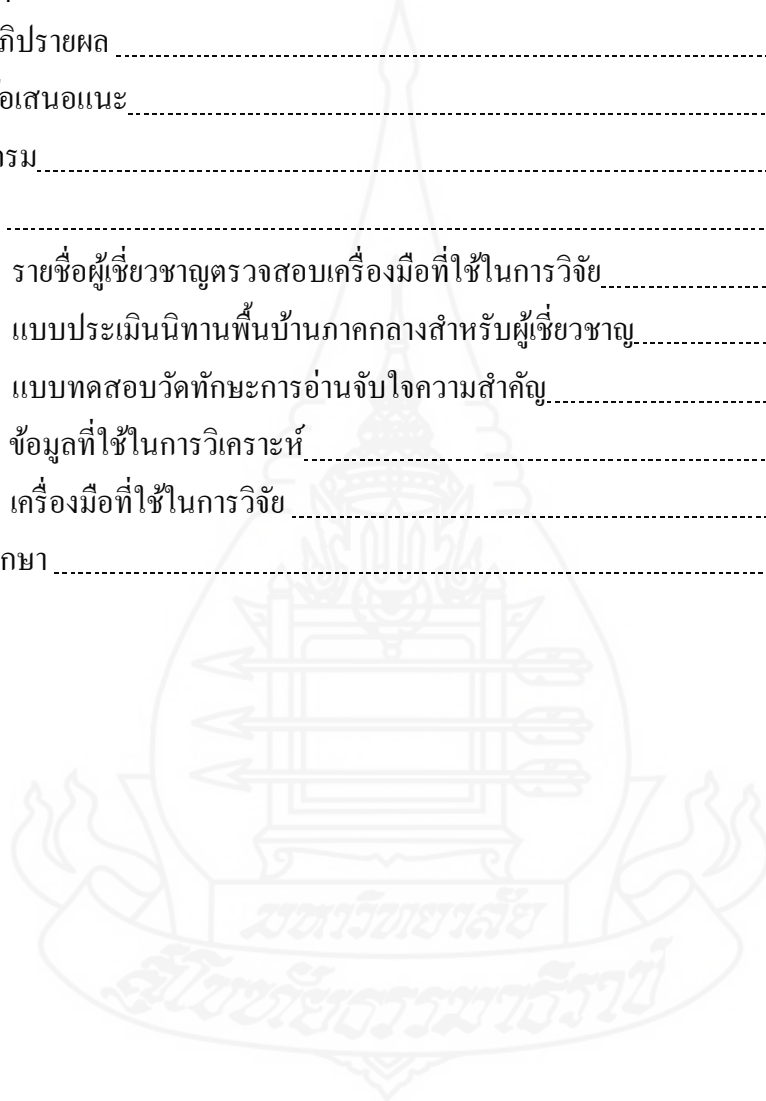
มีนาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	8
หลักสูตรสถานศึกษา	10
การอ่านจับใจความ	11
นิทานท้องถิ่นภาคกลาง	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	40
รูปแบบการศึกษา	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	45
สรุปการวิจัย.....	45
อภิปรายผล.....	47
ข้อเสนอแนะ.....	48
บรรณานุกรม.....	49
ภาคผนวก.....	56
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
ข แบบประเมินนิทานพื้นบ้านภาคกลางสำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	59
ค แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ.....	64
ง ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	73
จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
ประวัติผู้ศึกษา.....	125

ณ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน.....	44

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นสื่อกลางระหว่างมวลมนุษยชาติ ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่คนไทยทุกคนควรภูมิใจและพยายามเรียนรู้ฝึกฝน จนใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องสมกับที่มีภาษาไทยเองและรักษาไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานไว้ ณ ที่ประชุมของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2509 ว่า “...ภาษาไทยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยมีภาษาของเรา ซึ่งเราต้องหวงแหน เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองมาแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้...” (กรมวิชาการ 2539: 7)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระดำรัสในเรื่องของหนังสือสำหรับเด็กว่าเป็นหนังสือที่มีความสำคัญเพราะวัยเด็กเป็นวัยที่เรียนรู้ เด็กๆ ส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่างๆ แปลกๆ อยู่เสมอ ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้เด็กอ่านให้ ความรู้ ความบันเทิง เด็กๆ จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ รอบรู้ มีธรรมประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความปรารถนาที่จะทำแต่ประโยชน์ที่ควร (อ้างใน อรอนงค์ โชกสกุล และ ศรีอัมพร ประทุมพันธ์ 2544: 1-2) และ แม้นมาส ชวลิต (2545: 5) กล่าวว่า ทักษะสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ การอ่าน การอ่านจะแตกฉาน และช่วยให้มีความรู้หลากหลายก็ต้องมีหนังสืออ่านที่มีคุณภาพ มีเนื้อหาหลากหลาย ซึ่ง กรมวิชาการ ได้ทำการสำรวจหนังสือในดวงใจของนักเรียนในระดับประถมศึกษา ปรากฏว่า นักเรียนในระดับชั้น ป.1-ป.3 ชอบอ่านหนังสือที่ให้ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน โดยชอบอ่านหนังสือเรื่องต่างๆ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 5 อันดับแรก คือ หนูน้อยหวมกแดง โดเรมอน ประวัติศาสตร์ชาติไทย สดุดี และกระดาษกับเต่า

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ภาษาไทย วรรณคดีไทย วรรณกรรมท้องถิ่น และวรรณกรรมปัจจุบัน เพื่อให้บรรลุ

ถึงความสามารถด้านทักษะการใช้ภาษา การสร้างวิธีการเรียนรู้ การมีทักษะการจัดการและการดำเนินชีวิต โดยการปฏิสัมพันธ์กับตนเอง เพื่อน สิ่งรอบตัว ชุมชน และสังคม เพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 37) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงจัดให้ภาษาไทยอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานความคิด การเรียนรู้และแก้ปัญหา มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนให้มีมาตรฐาน และพัฒนาทั้งด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม โดยเฉพาะการเขียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ผู้เรียนสามารถเขียนคำ การเขียนสื่อสารรูปแบบต่างๆ และสะกดตัวการ์นต์ได้ถูกต้อง โดยใช้ความรู้จากประสบการณ์ในการเขียนประโยค ข้อความ เรื่องราวแสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการจินตนาการ รวมทั้งใช้กระบวนการเขียนเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเขียน มีมารยาทในการเขียน มีนิสัยรักการเขียน และใช้ทักษะการเขียนในการจดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551: 2)

การศึกษาระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งทักษะหนึ่ง เป็นพื้นฐานการเรียนรู้วิชาอื่นๆ แต่ปรากฏว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาส่วนหนึ่งมีปัญหาด้านการอ่านจับใจความคือ จับประเด็นเพื่อสรุปความไม่ได้ ดังผลการวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษาศึกษา กรมวิชาการ(2537) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาจากครูดีเด่นระดับจังหวัดทั่วประเทศ และผลการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจากงานวิจัยของหน่วยงานและการวิจัยย้อนหลัง 12 ปี พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับร้อยละ 52-70 สมรรถภาพทางภาษาที่นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยในระดับต่ำ ได้แก่ ทักษะการอ่านจับใจความ การเขียนเรียงความ การย่อความ การฟังและหลักเกณฑ์การใช้ภาษาตามลำดับ นับว่าการอ่านจับใจความของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อช่วยให้นักเรียนใช้ทักษะการอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการศึกษาค้นคว้าใน โรงเรียนและใน โลกภายนอก เพราะผู้เรียนมิได้ประสบความสำเร็จในการเรียน โดยการสอนของครูแต่เพียงอย่างเดียว หากต้องการความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือและตำราต่างๆ อีกด้วย (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน 2525: 63) ซึ่งวรรณิ โสมประยูร (2534: 155) กล่าวว่า ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีย่อมได้รับประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านมาก สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ในการศึกษา นักเรียนใช้การอ่านในการเรียนทุกวิชา โดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ในปัจจุบันนี้การศึกษาขยาย

ขอบเขตออกไปกว้างขวางขึ้น เปิดโอกาสให้ทุกคนศึกษาหาความรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความจึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งในการพัฒนาความรู้ทั้งในชั้นเรียนและการเรียนด้วยตนเอง จินตนา ไบกาซูยี (2533: 48) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญสรุปได้ว่า เมื่อนักเรียนอ่านสรุปใจความสำคัญได้ ทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านมีนิสัยรักการอ่านและประสบความสำเร็จในการเรียนทุกวิชา จึงกล่าวได้ว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงานจำเป็นต้องฝึกฝนและพัฒนาการอ่านให้มากขึ้นและในการเลือกนิทานท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นสื่อการเรียนการสอน ครูต้องคำนึงถึงคุณค่าและเนื้อหาอย่างละเอียด ในด้านความสนุกสนาน การสร้างจินตนาการ ข้อคิด คติเตือนใจ ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ผู้อ่านจะได้ซึมซับสิ่งที่ดี เป็นการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กโดยไม่รู้ตัว ดังที่ วิเชียร เกษประทุม (2529: 15) ได้สรุปลักษณะของนิทานที่นำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนว่า นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดและช่วยให้เวลาผ่านไปอย่างไม่น่าเบื่อหน่าย ช่วยกระชับความสัมพันธ์ให้บุคคลที่ได้อ่านได้ฟังมีความสนิทสนมกัน สามารถรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างอื่น ได้เสริมสร้างจินตนาการ ให้ข้อคิดและข้อเตือนใจ โดยเฉพาะนิทานที่ปลูกฝังคุณธรรม สะท้อนสภาพของสังคมในอดีตหลายด้าน เช่น วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ประเพณี ความเชื่อ ฯลฯ

นิทานท้องถิ่นมีมานานแล้ว ผู้ใหญ่นิยมเล่าให้ลูกหลานฟัง มีคุณลักษณะที่ทำให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างจินตนาการ ให้ข้อคิด คติเตือนใจและยังปลูกฝังคุณธรรมทางด้านต่างๆ โดยเด็กไม่รู้ตัวควบคู่กันไปด้วย การนำนิทานท้องถิ่นมาเป็นสื่อในการสอนวิชาภาษาไทย นอกจากจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วน่าจะเป็นวิธีการที่พัฒนาการอ่านจับใจความและทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสูงขึ้นด้วย

นิทานเป็นสิ่งที่ผู้คนทุกเพศทุกวัยชื่นชอบสนใจอยากฟังเห็นได้จากการที่แต่ละชาติแต่ละภาษาต่างมีนิทานที่เล่าสืบต่อกันมา จนถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งก็ว่าได้ แต่เดิมนิทานเป็นเพียงวรรณกรรมที่เล่าถ่ายทอดกันมา ต้องอาศัยความทรงจำแทนการบันทึกก่อนที่จะมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ยังมีนิทานจำนวนอีกไม่น้อยที่ยังเป็นการเล่าโดยอาศัยความจำถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง และยังปลูกฝัง คุณธรรมทางด้านต่างๆ โดยเด็กไม่รู้ตัวควบคู่กันไปด้วย ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วจึงน่าจะเป็นวิธีการที่พัฒนาการอ่านจับใจความและทำให้ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องอ่านจับใจความสูงขึ้นด้วย

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จึงสนใจนำนิทานท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง มาพัฒนาด้านการอ่านจับใจความ เนื่องจากผู้เรียนอยู่ในวัยที่ชอบอ่านและฟังนิทาน และนิทานยังเป็นเครื่องมือในการสั่งสอนนักเรียนเพราะ

ในนิทานให้ความบันเทิง แฝงข้อคิด คติเตือนใจปลูกฝังสิ่งที่ดีงามต่างๆ ให้แก่ผู้อ่าน ให้นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดและความสนใจที่จะศึกษาผลการใช้นิทานท้องถิ่นที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ก่อนและหลังการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง

3. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้นิทานท้องถิ่นเป็นสื่อในการสอนอ่านจับใจความมีทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมือง ฯ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 299 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1 ห้องเรียน 42 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

4.3 ขอบเขตเนื้อหาสาระ

4.3.1 นิทานท้องถิ่นภาคกลาง ที่มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียนจำนวน 5 เรื่อง เตาสาม โลก, ย่องเข้า , ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์, น้ำตกสาริกานางพญากาเผือก

4.3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้นิทานเป็นสื่อ จำนวน 5 แผน

4.3.3 **แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ก่อนเรียน-หลังเรียน** เป็นคำถามปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 2 ฉบับๆ ละ 20 ข้อ โดยวัดความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์

4.4 **ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย** ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

4.5 **ตัวแปรที่ศึกษา**

4.5.1 **ตัวแปรต้น** ได้แก่ การใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง

4.5.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

ที่ 3

4.6 **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

4.6.1 **เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง** ได้แก่ นิทานท้องถิ่นภาคกลางซึ่งผู้วิจัยนำมาเรียบเรียงใหม่จากของผู้อื่นแต่งไว้จำนวน 5 เรื่อง และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน

4.6.2 **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

5. **นิยามศัพท์เฉพาะ**

5.1 **นิทานท้องถิ่นภาคกลาง** หมายถึง นิทานที่ชาวบ้านในท้องถิ่นภาคกลางเล่าสืบต่อกันมา ทั้งที่ถ่ายทอดด้วยคำพูด และที่มีการบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีลักษณะของเรื่องเป็นนิทานสอนใจบางครั้งพิสดารเกินจริงแต่ก็เชื่อว่าเป็นเรื่องแต่งหรือมีเค้าความเป็นจริงและเน้นข้อคิดคติเตือนใจ

5.2 **ทักษะการอ่านจับใจความ** หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการอ่านจับใจความโดย วัดจากการทำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก วัดในเรื่องความเข้าใจความหมายของคำและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาได้แนวทางในการใช้นิทานท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความ

6.2 การใช้นิทานท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการสอนยังเป็นประโยชน์แก่ครูภาษาไทย ที่จะนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความไปพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลางเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อเรื่องต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. หลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.1 คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย
3. การอ่านจับใจความ
 - 3.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ
 - 3.2 จุดมุ่งหมายการอ่านจับใจความ
 - 3.3 องค์ประกอบสำคัญของการอ่านจับใจความ
 - 3.4 กระบวนการอ่านจับใจความ
 - 3.5 จิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ
 - 3.6 วิธีการสอนอ่านจับใจความ
 - 3.7 การวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความ
4. นิทานท้องถิ่นภาคกลาง
 - 4.1 ความหมายของนิทานพื้นบ้าน
 - 4.2 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน
 - 4.3 ลักษณะนิทานพื้นบ้านภาคกลาง
 - 4.4 คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้วิจัยจะได้ให้รายละเอียดเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4-11) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดเป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของสถานศึกษา เป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนให้เป็นแนวทางเดียวกันตามมาตรฐานการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 37) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 39-40) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรอง ง่ายๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบาย จากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสือ อย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

2) มีทักษะในการคิดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

3) เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้ง พุดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พุดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพุดแนะนำ หรือพุดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพุด

4) สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าทีของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่ง

ประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้
เหมาะสมกับกาลเทศะ

5) เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม
เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลง
กล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยาน
และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

1.1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สาระและมาตรฐาน
การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จัดแบ่งออกเป็น 5 สาระ 5 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระการอ่าน

1. การอ่านคำพื้นฐาน ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มอีกประมาณ 1,200 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

2. การอ่านแจกลูกคำและสะกดคำในมาตราแม่ ก กา แม่กง กน กม เกย เกอว กก กค และแม่กบ ทั้งคำที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด และคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด การอ่านคำที่มีพยัญชนะที่มีสระกำกับเป็นตัวสะกด คำที่มีตัวการันต์ อักษรควบ อักษรนำ

3. การผันวรรณยุกต์คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง อักษรต่ำ อักษรสูง คำเป็น คำตาย

4. การอ่านและเข้าใจความหมายของคำในประโยคและข้อความ

5. การอ่านในใจ การจับใจความของเรื่องที่อ่าน โดยหาคำสำคัญ ตั้งคำถาม คาดคะเน เหตุการณ์ ใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิด

6. การแสดงความรู้และความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

7. การนำความรู้และข้อคิดที่ได้จากการอ่าน ไปใช้กำหนดแนวทางปฏิบัติ

8. การใช้พจนานุกรม

9. การอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรองถูกต้องตามอักขรวิธีและ สัญลักษณ์ คำประพันธ์ และการอ่านทำนองเสนาะ

10. การท่องจำบทอาขยานและบทประพันธ์ที่ประทับใจ

11. การเลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทั้งประเภทความรู้และความบันเทิง

12. มารยาทการอ่านหนังสือ การถนอมรักษาหนังสือทั้งส่วนตนและส่วนรวม

13. การปลูกฝังนิสัยการอ่านและมีสุขลักษณะในการอ่านหนังสือ

2. หลักสูตรสถานศึกษา

ผู้วิจัยจะได้ให้รายละเอียดเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังนี้

2.1 คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย

ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน อ่านออกเสียงอธิบายความหมายของคำ และข้อความลำดับและคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน สรุปความรู้ ระบุข้อคิดและรู้จักเลือกอ่าน หนังสือข้อเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะรวมถึงแผนภาพ แผนที่ แผนภูมิ เขียนคัดลายมือ เขียนบรรยาย เขียนบันทึกประจำวัน จดหมายลาครู เขียนเรื่องตามจินตนาการ เล่าเรื่องจากการฟัง และดู ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสมุทรปราการ ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง บอกสาระสำคัญ ตั้งคำถามตอบคำถามจากการอ่าน ฟัง และดู แสดงความคิดเห็นและ

ความรู้สึก พุคสื่อสาร เขียนสะกดคำพร้อมบอกความหมาย ระบุคำ ประโยค ชนิด หน้าที่ของคำใน ประโยค การใช้พจนานุกรมแต่งประโยค คำคล้องจอง คำขวัญ ใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ภาษาถิ่น ร้องเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดี ท่องบทอาขยาน บทร้อย กรองตลอดจนมีมารยาทในการฟัง พุค อ่าน เขียน เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้รักการอ่านการเขียนมีจิตสาธารณะ เห็นคุณค่าเกิดความซาบซึ้ง รักความเป็นไทย ภาคภูมิใจสามารถใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

3. การอ่านจับใจความ

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิตเพราะปัจจุบันเป็นยุค ของข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยียังต้องอาศัยการอ่าน ดังนั้นการสอนอ่าน เพื่อให้เกิดทักษะการอ่านแล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองจึงมี ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การอ่านในใจและการอ่านออกเสียง การอ่านในใจ เป็นการอ่านโดยไม่ต้องออกเสียงไม่ทำปากขมขมบิบ ไม่ส่ายหน้า มีจุดประสงค์ เพื่อให้เข้าใจเรื่องและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ได้ ซึ่งผู้อ่านต้องมีความรู้เรื่องศัพท์และ โครงสร้างของประโยคพอควร และการอ่านออกเสียงเป็นการอ่านออกเสียง เน้น จังหวะ ระดับเสียง สูงต่ำ มีจุดประสงค์เพื่อให้อ่านออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้เรื่องราว มีความ เพลิดเพลินในการฟัง (หน่วยศึกษานิเทศก์ 2434 : 2) การอ่านที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันได้แก่ การอ่านในใจ เพื่อจับใจความและเก็บรายละเอียดของเรื่องที่อ่านตามจุดประสงค์ของการอ่าน ดังมี รายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่จำเป็นในการอ่านเรื่องราวต่างๆ เพราะช่วยให้นักเรียนทราบสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการบอก นอกจากนั้นนักเรียนยังสามารถนำทักษะการอ่าน จับใจความไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้หรือพัฒนาตนเองให้ทันกับวิทยาการใหม่ๆ ที่ กำลังเจริญขึ้นมาก ในทุกสาขาวิชา มีผู้เชี่ยวชาญและผู้รู้ด้านการอ่านกล่าวถึงความหมายของการ อ่านจับใจความไว้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 88) ได้ให้ความหมายว่า การอ่านจับใจความ หมายถึงกระบวนการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค และข้อความสำคัญของ เรื่องตลอดจนแนวคิดของเรื่อง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 45) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความ คือการอ่านเข้าใจเนื้อเรื่องจับใจความสำคัญได้ สามารถสรุปได้ ได้ความรู้จากสิ่งที่อ่าน และสามารถตอบคำถามได้ อีกทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

ผกาศรี เข็นบุตร (2542: 137) การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่อง เก็บแนวคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน เก็บข้อเท็จจริงหรือความรู้สึก อารมณ์ของผู้เขียน เป็นต้น สาระสำคัญต่างๆ นี้ บางครั้งผู้อ่านก็สามารถจะเห็นได้ชัดเจน เพราะผู้เขียนบอกออกมาตรงๆ แต่บางครั้งผู้อ่านก็จะต้องใช้ความสามารถในการอ่านเชิงตีความ หรือการใช้วิจารณ์ญาณ ตลอดจนประสบการณ์ช่วยด้วยจึงจะค้นพบ เพราะผู้เขียน ไม่ได้บอกมาตรงๆ การจับใจความผู้อ่านต้องบอกได้ว่า ประโยคใจความสำคัญ (topic sentence) อยู่ที่ใด บอกใจความสำคัญ (main idea) ได้ และรู้จักผลความ (details) ในย่อหน้าได้

พรทิพย์ ศรีสกุลวงษ์ (2544: 51) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเรื่องหรือข้อความแล้วสามารถทำความเข้าใจเนื้อเรื่องได้ บอกสาระสำคัญของเรื่อง และจุดมุ่งหมายของเรื่อง สามารถย่อเรื่องและตั้งชื่อเรื่อง รวมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน ได้อย่างมีเหตุผล

นภวรรณ เกตุกำจร (2545: 19) ได้สรุปความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องหรือข้อความที่อ่าน เพื่อต้องการทราบว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีความสำคัญตรงไหน และหมายความว่าอย่างไร จึงเห็นว่าการอ่านจับใจความส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ค้นหาสาระสำคัญหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านแล้วเข้าใจความหมาย สามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านและตอบคำถามได้ว่าข้อความนั้นกล่าวถึงเรื่องอะไร ซึ่งระดับของความเข้าใจนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายระดับ ได้แก่ การบอกรายละเอียด การแปลความ การตีความ การสรุปความ และการประเมินค่า

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2545: 915) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นคำกริยา หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือหรือเข้าใจตามตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาเพื่อความเข้าใจนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่าน

เสริมศรี หอทิมาวารกุล (2526: 390) กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบว่า เรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีความสำคัญตรงไหน และหมายความว่าอย่างไร

สมพร มั่นตะสูตร แพ่งพิพัฒน์ (2539 : 8) กล่าวว่า การอ่านเป็นการรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่อยู่ในสิ่งตีพิมพ์หรือหนังสือ โดยผู้อ่านรับรู้ที่ ผู้เขียนได้ส่งสารอะไรมายังผู้อ่านใน

ด้านความคิด ความรู้ ความหมาย และความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นว่าผู้เขียนต้องการแสดงความคิดอย่างไร มีความหมายว่าอะไร เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง

วัชรนันท์ สีนสถาพรพงษ์ (2534: 33) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การทำความเข้าใจและแปลความหมายของเนื้อเรื่องหรือข้อความที่อ่าน สามารถจับสาระสำคัญและเข้าใจจุดหมายสำคัญของเรื่องนั้น ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2538: 34) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความในแง่ของการสรุปใจความซึ่งสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญ จุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง ตลอดจนข้อมูลหรือแนวคิดของผู้เขียนที่ปรากฏอยู่ในเรื่องนั้น

จันทรา ด่านคงรักษ์ (2536: 13) กล่าวว่า การอ่านจับใจความคือการอ่านที่นักเรียนทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง จับสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยแยกประเด็นหลัก ประเด็นรอง และสามารถเชื่อมโยงรายละเอียดที่สำคัญของเนื้อเรื่องได้

จากเอกสารของหน่วยศึกษานิเทศก์ (2545: 2) ได้กล่าวว่าการอ่านจับใจความ หมายถึง กระบวนการอ่านเพื่อทำความเข้าใจและจับใจความเรื่องที่อ่าน โดยเน้นการอ่านในใจ พฤติกรรมที่แสดงว่านักเรียนอ่านจับใจความได้ พิจารณาจากการที่นักเรียนลำดับเหตุการณ์เรื่องที่อ่านได้ เล่าเรื่องโดยใช้สำนวนของตนเอง บอกรายละเอียด ชื่อตัวละคร สถานที่ เหตุการณ์สำคัญ ตลอดจนแยกแยะข้อเท็จจริง ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือคำแนะนำได้ บอกใจความสำคัญและสรุปได้

บันลือ พุกกะวัน (2538: 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำ ๆ ไม่สามารถใช้ตีความหมายโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น

2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือประโยคทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน หรือฟังผู้อื่นแล้วรู้เรื่อง เราเรียกว่า อ่านได้ ซึ่งมุ่งให้ผู้อ่านอ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน

3. การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดโยงความคิด ความรู้จากข้อเขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่านการอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านยอมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน โดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านได้

4. การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยผู้ที่อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกตรูปคำ ใช้สติปัญญาและประสบการณ์เดิมในการแปลความ หรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง อาจ

ต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1,2 และ 3 (หรือ ไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 3 ความหมายก็ได้) แล้วสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน และนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิดแนวปฏิบัติได้ เราเรียกว่าอ่านเป็น

ประทีน มหาจันทร์ (2530) ได้กล่าวถึงการอ่านจับใจความของเรื่องที่อ่าน มีความจำเป็นสำหรับการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ และความสามารถดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความสามารถหลายด้าน เช่น การเข้าใจ ความคิดรวบยอดและความเข้าใจคำศัพท์อย่างกว้างขวางและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน การอ่านเพื่อจับใจความเป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบว่า เรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร สำคัญตรงไหน และความหมายว่าอย่างไร

เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) ของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช (2527: 390) ได้ให้ข้อคำนึงในการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

1. เด็กต้องมีสมาธิอย่างแท้จริงในขณะที่การอ่านการช่วยให้เด็กสนใจและมีสมาธิ คือ ครูและเด็กช่วยกันกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านในเรื่องนั้นๆ เช่น การอ่านเพื่อศึกษาลักษณะตัวละครหรือเพื่อหาความหมายของคำ จุดมุ่งหมายของคำ จุดมุ่งหมายจะเป็นเครื่องนำทางไปสู่การอ่าน ที่มีความหมายแก่เด็ก รวมทั้งช่วยให้เด็กมีสมาธิในการอ่านด้วย

2. เด็กต้องมีพื้นฐานความรู้ในการอ่าน ได้แก่ การรู้คำศัพท์และความหมาย การมีความรู้ในรายละเอียดบางอย่างที่กล่าวไว้ในเรื่อง เพื่อตีความหมายได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

กาญจนา วิชญ์ปกรณ์ (2534: 38) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญไว้ว่าการอ่านจับใจความสำคัญ (Idea Reading) คือ การอ่านเพื่อจับความคิดสำคัญ (Main Idea) ซึ่งเป็นแกนและสาระของเรื่อง เพื่อให้ทราบรายละเอียดโดยส่วนรวมของเรื่องหรืองานเขียนนั้นๆ อันอาศัยการอ่านอย่างเข้าใจและอ่านอย่างรวดเร็ว เป็นพื้นฐานในการอ่านด้วย

นิตยา เดชเล (2540: 17) ได้สรุปความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญว่าเป็น การทำความเข้าใจประเด็นสำคัญของเรื่อง หรือข้อความที่อ่าน สามารถจับสาระของเรื่อง แปลความหมายของสิ่งที่อ่านและเข้าใจจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องนั้นๆ

ศศิธร ธัญลักษณ์านนท์ (2542: 236) กล่าวว่า เป็นการอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญหรือข้อความที่สำคัญด้วยการจดบันทึกย่อ หรือจดจำไว้ในสมอง หรือด้วยวิธีขีดเส้นใต้หนังสือที่สนใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับ อาจมีลักษณะตามแต่ต้องการ เช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็นความคิดหรือทัศนะของผู้เขียน หรือจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

สุปราณี พัดทอง (2545: 65) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่าเป็น ความคิดสำคัญอันเป็นแก่นหรือหัวใจของเรื่องของผู้เขียนมุ่งสื่อมาให้ผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็น หรืออย่างไรอย่างหนึ่งก็ได้

สรุปได้ว่าความหมายของการอ่านจับใจความ คือการอ่านเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน แล้วสามารถจับประเด็นสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน เล่าเรื่องตามลำดับ เหตุการณ์ บอกแนวคิดของเรื่อง และสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้

3.2 จุดมุ่งหมายในการอ่านจับใจความ

จุดมุ่งหมายในการอ่านจับใจความ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านจับใจความดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 6-7) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนอ่านและจับใจความได้ เพื่อให้กิจกรรมการอ่านมีความหมาย
 2. เพื่อให้ผู้อ่านสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านว่ามีสาระอะไรบ้าง โดยเล่าให้ทราบให้รายงานได้อย่างชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงจะแสดงว่าผู้อ่านมีความเข้าใจเรื่องที่อ่าน
 3. อ่านเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำ
 4. การฝึกการใช้สายตา การอ่านเพื่อความเข้าใจนิยมนฝึกทักษะในการอ่านและตอบคำถามได้ถูกต้องแม่นยำ
 5. อ่านเพื่อให้สรุปหรือย่อได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร แม้จะไม่ละเอียดแต่สามารถบอกได้บ้างแม้จะไม่ครบบริบูรณ์ก็ตาม
 6. อ่านแล้วสามารถคาดการณ์ ทำนายว่าเรื่องที่อ่านนั้นจะลงเอยในรูปแบบใด
 7. อ่านเพื่อหาความจริงและแสดงข้อคิดเห็นประกอบได้
- ประภาศรี สีหอำไพ (2524 :18) และอัมพร สุขเกษม (2520 : 122) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า คือ อ่านเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจหรือพักผ่อน อ่านเพื่อหาความรู้หาข่าวสารข้อเท็จจริงและอ่านเพื่อเสริมความคิด

สมบัติ มหารศ (2523: 44) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนอ่านและจับใจความสำคัญได้ ไม่ใช่อ่านเพื่อให้เรียนจบในชั่วโมงไปเท่านั้น เพื่อให้กิจกรรมการอ่านมีความหมาย การอ่านเพื่อความเข้าใจนิยมนการอ่านจากเอกสารกระดาษแบบฝึกหัดที่ครูเตรียมมาโดยเฉพาะ ไม่ควรอ่านจากหนังสือทั้งเล่มที่มีความหนา มาก ควรใช้เวลาอ่านและทำแบบฝึกหัดไปในชั่วโมงนั้นๆ
2. ให้ผู้อ่านสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านว่ามีสาระอะไรบ้าง โดยให้เล่าให้รายงานได้อย่างชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงจะแสดงว่าผู้อ่านมีความเข้าใจเรื่องที่อ่าน
3. อ่านเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำ

4. ฝึกการใช้สายตา การอ่านเพื่อความเข้าใจนิยมนฝึกทักษะในการอ่านเร็วและตอบคำถามได้ถูกต้องแม่นยำ

5. อ่านเพื่อให้สรุปหรือย่อได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวกับอะไร แม้จะไม่ละเอียดแต่ให้สามารถบอกได้บ้างแม้จะไม่ครบบริบูรณ์ก็ตาม

6. อ่านแล้วสามารถคาดการณ์ ทำนายว่าเรื่องที่อ่านนั้นจะลงเอยไปในรูปใด

7. อ่านและทำรายงานย่อได้ โดยเฉพาะการอ่านประเภทนี้ต้องฝึกการทำโน้ต

8. อ่านเพื่อหาความจริงและแสดงข้อคิดเห็นประกอบได้

มิลเลอร์ (Miller 1979) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความออกเป็น 6 ประการดังนี้

1. อ่านเพื่อจับใจความคร่าวๆ

2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและใจความโดยทั่วไป

4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้

5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามติดตามข้อความที่อ่าน

6. อ่านเพื่อการวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่าน

วอร์ธีย์ โสมประยูร (2544 : 128) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. สามารถอ่านได้รวดเร็วและจับใจความได้ดี

2. สามารถเพิ่มพูนความชำนาญในการอ่าน และมีสมาธิในการอ่าน

3. สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

4. สามารถนำการอ่านไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

5. สามารถบอกประโยชน์ของการอ่านและรักการอ่านหนังสือ

6. สามารถส่งเสริมให้เด็กรู้จักหาความหมายคำศัพท์ โดยใช้หนังสืออ้างอิงจาก

พจนานุกรม หรือปทานุกรม

7. สามารถส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ในสิ่งแวดล้อมและสนใจปัญหาและเหตุการณ์ประจำวันโดยการอ่าน

จากจุดมุ่งหมายในการอ่านจับใจความ สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความส่วนใหญ่มุ่งให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านและ จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่านได้ โดยครูสังเกตหรือพิจารณาได้จากการบอกรายละเอียดของ

สาระสำคัญจากเรื่องที่อ่าน การปฏิบัติคำสั่ง การตอบคำถาม และการบอกรายละเอียดของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ถูกต้อง

3.3 องค์ประกอบสำคัญของการอ่านจับใจความ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เข้าใจการอ่าน เพื่อจับใจความไว้ อย่างหลากหลาย อาทิ

สุนาฏ นิธิพุทธากุล (2540: 7-8) กล่าวว่า ความเข้าใจของการอ่านแต่ละบุคคลจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ ประการ เช่น

1. ชนิดของความเข้าใจในการอ่าน บุคคลจะเข้าใจการอ่าน สิ่งที่เขาอ่านแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์เดิมของตน และความคิดอันเป็นวัตถุประสงค์ของการอ่านที่เกิดขึ้นในขณะนั้น วัตถุประสงค์ในการอ่าน มีดังนี้

- 1.1 อ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ
- 1.2 อ่านเพื่อศึกษารายละเอียดที่สำคัญ
- 1.3 อ่านเพื่อศึกษาคำแนะนำต่างๆ เช่น การใช้เครื่องมือ เป็นต้น
- 1.4 อ่านเพื่อคาดการณ์ว่าเรื่องจะลงเอยอย่างไร
- 1.5 อ่านเพื่อศึกษาคุณภาพของสิ่งที่อ่าน
- 1.6 อ่านเพื่อรวบรวมเรื่องหรือย่อเรื่องแล้วนำมาเขียนใหม่
- 1.7 อ่านเพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องราวหรือข้อความอื่น
- 1.8 อ่านเพื่อจดจำหรือเข้าใจเนื้อเรื่อง สำหรับนำไปใช้ชั่วคราวหรือนำไปใช้

ตลอดไป

2. พิสัยของความเข้าใจในการอ่าน เด็กจะอ่านได้ดีขึ้นและถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับพิสัยของหมู้คำที่เด็กอ่านเข้าใจได้ และขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาชนิดของประสบการณ์ และความยากง่ายของข้อความที่เด็กอ่านด้วย

3. ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน ช่วยให้การเข้าใจเรื่องราวที่อ่านมาน้อยต่างกัน ความถูกต้องในการอ่านเข้าใจของเด็กย่อมแตกต่างกันมากน้อยตามประสบการณ์ความยากง่าย ข้อความนั้นๆ

4. ระดับความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน เป็นต้นว่า สติปัญญาความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ที่อ่านและวิธีการพิเศษเฉพาะตัวของผู้ที่อ่านแต่ละคนรวมทั้งประสบการณ์เดิมของแต่ละคน

5. ความเร็วของความเข้าใจในการอ่านต้องอาศัยความเข้าใจในคำศัพท์ความสามารถในการนิยามภาพที่อ่าน ความยากง่ายของข้อความและสิ่งอื่นๆ

อัมพร สุขเกษม (2543: 25) กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของความเข้าใจในการอ่านมีอยู่ 9 ประการ คือ

1. ความรู้ในเรื่องศัพท์
 2. ความมีเหตุผลในการอ่าน ความสามารถในการหาความหมาย และรวบรวมความหมายของใจความหลายๆ ใจความเข้าด้วยกัน
 3. ความสามารถในการค้นหาข้อความ ที่ผู้เขียนสาระสำคัญของเนื้อเรื่องอย่างกระชับแข็ง เพื่อประโยชน์ต่อการรวบรวมความคิดของเนื้อเรื่องได้
 4. ความสามารถในการแสดงความมุ่งหมาย ควรสนใจความคิดของผู้เขียน
 5. ความสามารถที่จะหาความหมายของคำที่ไม่คุ้นเคยจากข้อความ หรือสามารถตัดสินใจได้ว่าในบรรดาความหมายหลายๆ อย่างของคำนั้น ความหมายใดจะเหมาะสมกับคำนั้นในข้อความนั้น
 6. ความสามารถในการรวบรวมเนื้อความย่อยๆ ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องที่อ่านได้
 7. ความสามารถในการติดตามวิธีดำเนินเรื่องที่อ่าน และสามารถคาดคะเนเรื่องที่เกิดขึ้นก่อนและหลังเรื่องที่อ่านได้
 8. ความรู้เรื่องวิธีการเขียนต่างๆ
 9. ความสามารถของการหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
- ฟรอส (Frost. 1997: 36-38) ได้กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านจะต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านคำและความหมายของคำ (Word Factor) หมายถึง รูปคำ และความหมายของคำนั้นๆ
2. องค์ประกอบในการเรียบเรียงถ้อยคำ (Verbal Factor) หมายถึง ความเชื่อมโยงในความหมายของคำต่างๆ ที่อยู่รอบๆ โดยไม่ต้องใช้เหตุผลทางนามธรรมมากนักอาจกล่าวได้ว่าเป็นความสามารถในการเข้าใจรายละเอียดของประโยคเพียงภายนอก มิใช่ความหมายภายในหรือความสามารถเข้าใจรายละเอียดของประโยคย่อยๆ และสามารถในการจัดลำดับขั้นตอนของข้อความได้
3. องค์ประกอบด้านการสรุปที่เป็นเหตุผล (Abstract Reasoning) หมายถึง เหตุผลทางนามธรรมจากตัวอักษรที่ปรากฏในข้อความ เป็นการสังเคราะห์ใจความสำคัญของข้อความนั้น เป็น การคิดแบบอุปมา และแก้ไขปัญหา

เบอร์มิสเตอร์ (Burmeister. 1997: 79) ได้กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านว่าต้องประกอบด้วย

1. การตีความของตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ที่เขียนขึ้น
2. การจับความหมายได้
3. การซึมซาบหรือความเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนเสนอได้โดยตลอด
4. กระบวนการคิดหาเหตุหรือความหมาย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จากองค์ประกอบที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนจะสามารถจับใจความหรือเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านได้นั้น จะต้องประกอบด้วย ความสามารถพื้นฐานหลายประการด้วยกัน เช่น ความรู้ในเรื่องศัพท์ การเข้าใจประโยค ความสามารถในการหาใจความสำคัญ ความมีเหตุมีผลในการอ่าน

3.4 กระบวนการอ่านจับใจความ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 94-95) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการอ่านและแบบของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันของสมองกับสายตา การจ้องจะทำให้เป็นภาพชัดเจนและจะเกิดขึ้นภายในเสี้ยววินาที ช่วงของการจ้อง ผู้อ่านจะมองเห็นคำ 2 – 3 คำ เรียกว่าช่วงของการรับรู้สั้นๆ ตรงกันข้ามกับคนที่อ่านช้าจะมีช่วงการรับรู้แคบ ช่วงการย้อนกลับหลายช่วงต่อหนึ่งบรรทัด ส่วนในเรื่องแบบของการอ่านนั้น ผู้อ่านจะมีแบบการอ่านเฉพาะของตัวเอง ผู้อ่านจะเลือกวิธีอ่านที่ตนสามารถอ่านเนื้อเรื่องได้เข้าใจในเวลาอันรวดเร็ว

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2527: 64) กล่าวถึงอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสรุปคือ ตาใช้มองเห็นตัวอักษร หูสำหรับการได้ยิน และสมองสำหรับการคิด ถ้าอวัยวะเหล่านี้ผิดปกติการทำงานก็จะบกพร่อง ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพการอ่านจับใจความ เมื่อใดที่อ่านหนังสือเมื่อนั้นสายตาจะเริ่มทำงานทันที

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2545: 1-2) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการอ่านจับใจความว่าควรมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การรับรู้ กระบวนการอ่านเกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านเห็นตัวอักษร แล้วเกิดการรับรู้และรู้จากคำต่างๆ เมื่ออ่านมากก็จะรู้จักคำมาก

ขั้นที่ 2 การเข้าใจ เมื่อผู้อ่านเกิดการรับรู้ก็จะเกิดความเข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน การเข้าใจความหมายเรื่องที่อ่านของแต่ละคน ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับคำเหล่านั้น เพราะคำบางคำมีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย ดังนั้นบริบทจะช่วยให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ตรงกันหรือใกล้เคียงกับเจตนาของผู้เขียน

ขั้นที่ 3 การเชื่อมโยง เมื่อผู้อ่าน อ่านเรื่องแล้วก็จะเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านแล้วเชื่อมโยงเรื่องที่อ่านกับความรู้และประสบการณ์ที่สะสมมาแต่เดิม ดังนั้นผู้อ่านบางคนก็อาจคิดคล้อยตาม หรือคัดค้านไม่เห็นด้วยกับผู้เขียน

ขั้นที่ 4 การสรุป ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้อ่านรวบรวมความเข้าใจเรื่องทีอ่าน กับความรู้ และประสบการณ์ที่สะสมมาแต่เดิม แล้วสรุปความรู้ ความคิด ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจใหม่หรือ มีทัศนคติใหม่ๆ เกิดขึ้น

ในการฝึกให้อ่านจับใจความ กรมวิชาการ (2544: 188-189) ได้เสนอวิธีการไว้ ดังนี้

1) หาประโยคใจความสำคัญและประโยคใจความสำคัญรองแต่ละย่อหน้าซึ่งมี ลักษณะดังนี้ ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นย่อหน้า ซึ่งพบมาก ใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า ใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า และใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายย่อหน้า

2) เมื่อได้ประโยคใจความสำคัญแล้ว พิจารณาหาส่วนที่เป็นใจความสำคัญของ เรื่องโดยตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออก ถ้าเรื่องเป็นร้อยกรองให้เขียนเป็นร้อยแก้วก่อน

3) เรียบเรียงใหม่เป็นสำนวนภาษาของตนเอง

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2544: 80-81) ยังได้เสนอการใช้แผนภาพโครงเรื่องเพื่อ พัฒนาการอ่าน มีขั้นตอนดังนี้ อ่านเร็วโดยอ่านในใจคร่าวๆ ตั้งแต่ต้นจนจบพอให้เข้าใจเรื่องอ่าน ทบทวนอีกครั้งเพื่อเก็บรายละเอียดฝึกตั้งคำถามจากเรื่องเพื่อหาคำตอบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร หาประโยคใจความสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญแต่ละย่อหน้า ที่บอกว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เขียนลงไปแผนภาพโครงเรื่อง เรียบเรียงเป็นภาษาของตนเอง

ถนอมวงษ์ ล้ายอมรรคผล และธิดา โมสิกรัตน์ (2538: 5-8) กล่าวถึงกระบวนการ อ่านจับใจความสรุปได้ว่าการอ่านจับใจความมีกระบวนการ 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การรู้จักคำ เป็นกระบวนการอ่านขั้นแรกที่เกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านรู้จักคำและรับรู้ ความหมายคำนั้น หากเป็นการอ่านออกเสียง ผู้อ่านจะสามารถแปลงรหัสตัวอักษรออกมาเป็นเสียง ได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 การเข้าใจความหมายของสาร เป็นกระบวนการรับสารที่มีความหมายอยู่ใน ถ้อยคำ วลี ประโยค ข้อความหรือเรื่องราว แต่ละคนอาจจะเข้าใจสารไม่ตรงกันขึ้นอยู่กับ การตีความ ตลอดจนพื้นฐานความรู้และประสบการณ์การอ่านของแต่ละคน

ขั้นที่ 3 การมีปฏิภิริยาต่อสาร เป็นกระบวนการรับสารที่เกิดขึ้นเมื่ออ่านแล้ว “คิด” คล้อยตามหรือขัดแย้งหรือแยกแยะข้อมูล และเปรียบเทียบความคิดว่าส่วนใดเหมาะสมหรือตรงกับ ความที่แท้จริงของเรื่องทีอ่าน การคิดในลักษณะเช่นนี้คือการมีปฏิภิริยาต่อสาร ซึ่งมีทั้งด้านอารมณ์ และความคิด ผู้อ่านจะใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจรับสารทีรับมาได้ โดยอาศัยความรู้และ ประสบการณ์ทั้งในชีวิตและจากการอ่าน ซึ่งสะสมมาแต่เดิม เช่น ข้อความเกี่ยวกับวัฒนธรรม และสังคม หรือเกี่ยวกับภาษา ผู้อ่านทีสามารถอ่านได้เข้าใจหรือมีปฏิภิริยาต่อสารไว้ จะต้องมีความรู้

พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนั้น ถ้าขาดความรู้จะอ่านรู้เรื่องแต่ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าสาระสำคัญคืออะไร
ตอนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือเป็นความคิดเห็น ซึ่งจะไม่สามารถสรุปความคิดและแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 4 การรวบรวมความคิดเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจหรือการประเมินได้ว่า
ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจมากน้อยเพียงใด สามารถที่จะสรุปรวบรวมความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่าน
นำมาประสานกับความรู้ ความคิดและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านที่ได้สะสมมา นอกจากนี้ยังเป็น
ขั้นตอนการอ่าน ที่ทำให้ผู้อ่านได้เปรียบเทียบสิ่งใหม่กับสิ่งเก่า แล้วเลือกรับหรือจำตามต้องการ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 128-129) กล่าวถึงทฤษฎีการอ่าน 2 ทฤษฎีที่แสดง
ให้เห็นกระบวนการอ่านสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิมได้สรุปไว้ว่า เมื่อ
ผู้อ่านอ่านสารประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความบันเทิงหรือวิชาการ จะพยายามโยงเข้าสู่
ประสบการณ์เดิม และใช้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจ เพื่อยอมรับ
หรือไม่ต่อไป ถ้าเรื่องที่อ่านไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนผู้อ่านจะอ่านซ้ำ 2-3 ครั้ง จนกว่าจะแน่ใจ
เพื่อตัดสินใจ ข้อมูลที่ได้รับการยอมรับแล้วจะเก็บไว้ในสมองเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ส่วนข้อมูลที่ไม่
ยอมรับจะเพิกเฉยและไม่สนใจ

2. โครงสร้างภาษา เพื่อหาคำศัพท์ที่ทำหน้าที่ต่างๆกัน เช่น ประธาน กริยา กรรม
และส่วนขยายของประโยค นอกจากนั้นยังต้องวิเคราะห์รูปร่างของคำ ชนิดของคำ เช่น คำนาม
สรรพนาม กริยา วิเศษณ์และคำอื่นๆ สารประเภทต่างๆ ที่ใช้คำได้ถูกต้องตามหน้าที่และตามชนิด
ของคำ ก็จะช่วยให้ผู้อ่านสื่อความหมายได้เข้าใจ สารบางเรื่องที่ผู้อ่านไม่เข้าใจเป็นเพราะผู้เขียนใช้
คำไม่ถูกหน้าที่และไม่สอดคล้องกับชนิดของคำ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายผิด สรุปได้ว่า
กระบวนการอ่านจับใจความเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะของร่างกายทางด้าน ตา หู และ
สมอง คือเมื่อคิดอ่านหนังสือ ตาจะรับรู้ ตัวอักษร หูก็จะได้ยินเสียง ถ้าอ่านออกเสียง สมองก็จะ
ตีความหมายและรวบรวมข้อมูล ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์หลายด้านเข้ามาตัดสินใจเพื่อให้เกิดความรู้
ความเข้าใจ ความชำนาญ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า หลักการอ่านและกระบวนการอ่านจับใจความ จะต้องอ่านอย่างรวดเร็ว
ก่อนหนึ่งครั้ง และอ่านเพื่อเก็บใจความของแต่ละย่อหน้าอย่างละเอียดอีกครั้ง แล้วตั้งคำถาม ตอบ
คำถาม เขียนแผนภาพ โครงเรื่อง เขียนเรื่องด้วยสำนวนภาษาของตนเอง บอกแนวคิดและสรุปเรื่อง
ได้

3.5 จิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ

ในการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความ ครูผู้สอนต้องรู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสมกับ
เนื้อหาและพื้นฐานประสบการณ์เรียนรู้ของนักเรียนเพื่อประสิทธิภาพในการอ่านจับใจความ ซึ่ง

ประภาพรณ เอี่ยมสุภานิต (2536: 126-127) ได้กล่าวถึงทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนควรศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

3.5.1 จิตวิทยาการเรียนรู้ การสอนอ่านจะได้ผลดี ถ้านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอนและเนื้อหาสาระที่เรียน ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องรู้จักใช้จิตวิทยาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก การสร้างบรรยากาศ การสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้แบบผสมผสานของกานเย (Gagne) โดยครูต้องคำนึงถึงความพร้อม และความแตกต่างระหว่างบุคคลตามทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ ทั้งเงื่อนไขการเรียนรู้ภายในและเงื่อนไขการเรียนรู้ภายนอกที่มีผลต่อการเรียนรู้ตามกระบวนการทางปัญญาในการเรียนรู้คือ

- 1) การเตรียมการเรียนรู้ คือการทำให้เกิดความสนใจ การทำให้เกิดความคาดหวังและการนำเอาข้อมูลหรือทักษะที่เกี่ยวข้องออกมาจากความจำระยะยาวในการทำให้เกิดความสนใจนั้น โดยการใช้สื่อเพื่อบอกให้กับนักเรียนรู้ว่าเขาต้องเรียนรู้อะไรบ้าง
- 2) การเรียนรู้และการแสดงออก คือการเลือกการเรียนรู้ การกำหนดรหัสอย่างมีความหมายนำเอาความรู้จากหน่วยความจำมาใช้ในการตอบสนอง และการเสริมแรงนักเรียนจะเลือกเอาสิ่งเร้าที่สำคัญเข้ามา เพื่อเก็บไว้ในความทรงจำและเกิดความรู้ใหม่
- 3) การถ่ายโยงการเรียนรู้ คือการให้สัญญาณในการดึงเอาความรู้มาใช้และการแผ่ขยายการเรียนรู้ การถ่ายโยงการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในสภาพการณ์อื่นๆ นอกเหนือจากสภาพการณ์ที่ได้รับการเรียนรู้

3.5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ การอ่านจับใจความเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร การฝึกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการอ่านต้องอาศัยจิตวิทยาการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike, 1977 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540: 99-100) เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการอ่านในการอ่านจับใจความดังต่อไปนี้

- 1) กฎแห่งความพร้อม ก่อนที่จะมีการเรียนรู้เกิดขึ้น ผู้สอนต้องสำรวจว่านักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนทั้งร่างกาย จิตใจหรือไม่อย่างไร และต้องมีการจูงใจให้เกิดความพร้อมก่อน จึงจะเกิดการเรียนรู้โดยยึดหลักความพึงพอใจของนักเรียนเป็นสำคัญ
- 2) กฎแห่งการฝึกฝน เมื่อต้องการให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ต้องให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนและหมั่นฝึกฝนหรือนำสิ่งที่รู้นั้นมาใช้บ่อยๆ
- 3) กฎแห่งผล การให้นักเรียนทราบผลการเรียนทันทีและยกย่องชมเชยทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจและเป็นการเสริมแรงให้อยากเรียนบทเรียนต่อไปอีก

สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่เน้นการฝึก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรคำนึงถึงจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนสูงสุด

3.6 วิธีการสอนอ่านจับใจความ

การสอนอ่านให้ได้รับความสำเร็จนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักในการสอน ซึ่งมีนักวิชาการต่างๆ ได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการสอนอ่านไว้ดังนี้

สมลักษณ์ ไพศาลวรพงษ์ (2543: 23) สรุปหลักของการอ่านจับใจความไว้คือ การสอนควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกหรือผิด ครูเป็นผู้ให้การแนะนำหรือชี้แนะในทันที ควรใช้วัสดุการอ่านหลายชนิดในลักษณะสื่อประสม ควรให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะหลายๆ อย่าง นอกจากนี้ผู้สอนควรใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหาคำตอบโดยมุ่งเน้นคำถามในเรื่องที่อ่านว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นที่ใด เมื่อไร อย่างไร ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเสนอเรื่องนี้และประการสำคัญ ควรให้ฝึกการอ่านจับใจความอยู่เสมอจึงจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านหนังสือได้เร็ว และจับใจความสำคัญได้ดี สมองก็จะบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่างของคำและความหมายของประโยคเอาไว้

สุนทร บำเรอราช และนลินี บำเรอราช (2543: 4-6) ได้เสนอแนะกระบวนการจัดการเรียนการสอนอ่าน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เหมาะสมกับพัฒนาการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยจัดลำดับขั้นของการสอนอ่านได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 สืบค้นและปูพื้นฐานความรู้ของผู้อ่าน เพื่อช่วยเสริมประสบการณ์ที่ยังขาดและแก้ปัญหาความเข้าใจสิ่งที่ขาด รวมทั้งเชื่อมโยงเรื่องที่อ่านให้สัมพันธ์กับความรู้เดิมของผู้อ่าน เช่น สอนคำใหม่ คำยากและสนทนาเกี่ยวกับภาพในเรื่อง

ขั้นที่ 2 เตรียมการอ่าน มีกิจกรรมที่ควรทำ 3 กิจกรรม คือ

2.1 ให้สำรวจอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ทราบความสำคัญของเรื่อง

2.2 ตั้งจุดประสงค์ก่อนอ่านให้ชัดเจน ด้วยการตั้งคำถามเพื่อคาดว่าจะเป็น

ได้รับคำตอบจากเรื่องที่อ่าน

2.3 กำหนดความเร็วในการอ่านว่าจะอ่านจบภายในเวลาเท่าใด

ขั้นที่ 3 เริ่มอ่านจนอ่านจบ

ขั้นที่ 4 ทำกิจกรรมภายหลังการอ่าน เช่น อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เขียนสรุปเรื่อง วาดภาพ ในขั้นนี้ครูผู้สอนจะทราบว่าคุณอ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านหรือไม่

ขั้นที่ 5 ทำกิจกรรมเสริม เช่น แต่งเรื่องใหม่ ทำเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน อ่านจากบทอ่าน อื่นๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันเพิ่มเติมตามที่ครูกำหนด

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น กานเย (Gagne, 1992: 189-199) ได้เสนอแนวทางในการจัดลำดับขั้นตอนการสอนไว้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความสนใจ คือ ให้นักเรียนมีใจจดจ่อในบทเรียน โดยครูใช้วิธีสนทนาซักถาม หรือใช้วัสดุต่าง ๆ
2. แจ้งจุดประสงค์ คือ บอกให้นักเรียนทราบจุดประสงค์ของบทเรียน
3. ทบทวนความรู้เดิม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกระตุ้นให้นักเรียนสามารถนำความรู้เดิมไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อบทเรียนใหม่
4. ใช้สื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ โดยครูจะแนะแนวทางให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง
5. ให้แนวทางการเรียนรู้ โดยเสนอสิ่งเร้าที่ใช้ประกอบการสอน
6. ให้ลงมือปฏิบัติ นักเรียนจะอ่านเรื่องในใจและทำแบบฝึกหัดได้ด้วยตนเอง
7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้วยการตรวจสอบแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดของนักเรียน ให้คำชมเชยและแสดงความยินดีในผลงานนักเรียน
8. ประเมินค่าการปฏิบัติ เป็นการวัดและประเมินผลว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์ของบทเรียนนั้น ๆ ได้หรือไม่
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน โดยการสรุปย่อ ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่คงทน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539: 95-96) กล่าวถึงแนวการสอนอ่านโดยใช้หลักจิตวิทยาการอ่านมาประยุกต์กับหลักการของบลูม นำมาใช้ฝึกอ่านได้ 6 ลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นเริ่มแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้ จำความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ การที่ครูจะรู้ว่านักเรียนมีความจำเรื่องที่อ่านได้มากหรือน้อย ก็ใช้วิธีการตั้งคำถามเรื่องที่อ่านหรืออาจให้สะกดคำ บอกความหมายและคำจำกัดความ

ขั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่านได้ด้วยคำพูดของตน เข้าใจความคิด ถ้อยคำ ประโยค และข้อความที่ให้คิดสนใจ สรุปเรื่องเป็นมโนทัศน์โดยใช้คำพูดของตน ดังนั้นการที่ครูจะประเมินว่านักเรียนจะมีความเข้าใจมากหรือน้อย ควรเป็นการตั้งคำถามด้วยการให้เล่าเรื่อง

ขั้นที่ 3 นำไปใช้ ควรเป็นขั้นที่นักเรียนมีการฝึกนำถ้อยคำ ประโยคและเหตุการณ์ที่ได้จากการอ่าน ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นใหม่ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาในวิชาชีพอื่นๆ ดังนั้นคำถามที่ใช้จึงมักจะกำหนดเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนพิจารณาในการนำความรู้มาใช้ประโยชน์

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่นักเรียนแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่าง สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะ โครงสร้างที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยอ่าน สุภาษิตหรือคำพังเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้วใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนกันหรือต่างกันได้อีกด้วย

ขั้นที่ 6 ประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ให้นักเรียนรู้จักตัดสินเรื่องที่อ่านว่าอะไรคือส่วนที่เป็นจริงและอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ ความรัก ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และยักรวมไปถึงความเป็นเหตุเป็นผลด้วย เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกตการใช้ถ้อยคำ การบรรยายที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ตลอดจนความประทับใจอื่น ๆ ที่ได้จากการอ่าน

สรุปได้ว่าการสอนอ่านจับใจความสำคัญนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ 3 ประการ คือ

1. ตัวครู ควรเป็นผู้ที่ชี้แนะหรือแนะนำและต้องมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนและมีจิตใจศรัทธาในอาชีพครู
2. เทคนิคกระบวนการและสื่อที่ครูนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องหลากหลายและสนองต่อความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล คือยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้หมั่นฝึกฝนบ่อยๆ จนเกิดความชำนาญ
3. ตัวผู้เรียน ต้องมีความพร้อมทางด้านอารมณ์ สังคมและจิตใจ จึงจะทำให้การสอนอ่านจับใจความบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.7 การวัดผลและประเมินผลการอ่านจับใจความ

การวัดและประเมินผลการอ่านแต่ละครั้ง มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่าน มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านไว้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์(2540: 13-14) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการอ่านภาษาไทยแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. วัดพื้นฐานการอ่านของนักเรียน เพื่อครูจะได้จัดเตรียมแผนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถที่แท้จริงของผู้อ่านต่อไป เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสังเกต ครูจะได้ใช้ทั้งหมดหรือเลือกใช้ก็ได้ การวัดในลักษณะนี้ครูจะใช้ก่อนเริ่มต้นสอนอ่าน ผลที่ได้จากการวัดจะใช้ในการเตรียมอุปกรณ์เนื้อหา กิจกรรม สื่อและวิธีการวัด เพื่อประโยชน์ในการเรียนบทเรียนใหม่ที่จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการอ่าน

2. วัดระหว่างเรียน เพื่อนำผลมาปรับปรุงการสอนอ่าน เครื่องมือที่ใช้มีแบบสอบถาม แบบสังเกตและแบบวัดเจตคติ ซึ่งครูอาจใช้ทั้งหมดหรือเลือกใช้เป็นบางชนิดเพื่อวัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. วัดเพื่อวิเคราะห์จุดบกพร่องในการอ่าน ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด เช่น จำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ครูหรือผู้วัดจะใช้เครื่องมือวัดเฉพาะวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ เพื่อค้นหาข้อบกพร่องในการอ่าน แล้วนำผลมาใช้จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมอ่านต่อไป

4. วัดปลายภาค เพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์การอ่านหลังจากผ่านกระบวนการของการฝึกฝนมาครบระยะตามที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้วัดได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินค่า ผลที่ได้จะนำมาประเมินการอ่านที่ผู้อ่านหรือนักเรียนได้รับการฝึกฝนมา

การวัดและประเมินผลตามลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นที่ครูควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสอน การวัดและประเมินผลแต่ละประเภทย่อมมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน รูปแบบของเครื่องมือที่นำมาใช้จึงควรเลือกใช้ให้เหมาะสม

กล่าวโดยสรุป การวัดและประเมินผลการอ่าน ควรเลือกใช้เครื่องมือให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ปรากฏอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ อาจใช้เครื่องมือที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรือจะใช้ทั้งสองอย่างก็ได้ ผลที่ได้จากการวัดจะนำมาประเมิน เพื่อพิจารณาตัดสินว่านักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่านได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่

4. นิทานท้องถิ่นภาคกลาง

นิทานท้องถิ่นภาคกลางในเรื่องนี้ผู้วิจัยศึกษาแล้วพบว่าเป็นส่วนหนึ่งของนิทานพื้นบ้านจึงขอให้รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้านบางส่วนดังนี้

4.1 ความหมายของนิทานพื้นบ้าน

ทัศนีย์ ทานตวนิช(2522: 12) กล่าวว่านิทานพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่ น่าสนใจใคร่ศึกษา เป็นเรื่องบันเทิงใจ เป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ ความคิด วิถีชีวิตของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่น เป็นเครื่องมือที่ใช้อบรมสั่งสอนที่ให้ผลดีกว่าการสอนโดยตรง เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง เป็นสิ่งสะท้อนความรู้ ความคิด วิถีชีวิต ตลอดจนสภาพสังคม การปกครอง ศาสนา ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจชีวิตคนได้เป็นอย่างดี

สุพัตรา ชุมเกตุ (2522: 103) กล่าวถึงนิทานพื้นบ้านสรุปได้ว่า เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ อธิบายต้นกำเนิดของสิ่งต่าง ๆ ในสังคม ประเพณี วัฒนธรรม และเพื่อสอนศีลธรรมแก่ผู้ฟัง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 103) และ เกริก ชุ่มพันธุ์ (2545: 20) ได้กล่าวว่า นิทาน (The tale) คือ เรื่องเล่ากันมาแต่โบราณ และมีนิทานต่าง ๆ นานา นิทานเป็นมรดกทางวัฒนธรรม มีคุณค่าในด้านจิตใจ นิทานมีทั้งวรรณกรรมและจัดพิมพ์เป็นหนังสือนิทาน สามารถจำแนกและแบ่งได้ตามเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องราวของนิทานได้ ดังนี้

1. นิทานชาวบ้าน (Folk tale) หรือนิทานประจำถิ่น (Local land) เป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาไม่ปรากฏตัวผู้เล่าเป็นเรื่องของคนในแต่ละท้องถิ่น

2. นิทานปรัมปรา (Fairy tale) หรือเทพนิยาย เทพนิทาน เป็นนิทานหรือนิยายที่เกินความเป็นจริงเหนือความเป็นจริงของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอภินิหาร เรื่องเกี่ยวกับเทพดา นางฟ้า เจ้าชาย เจ้าหญิง เวทย์มนต์คาถา ยักษ์ เป็นเรื่องที่สมมติว่าเกิดที่โน่นที่นี้ แต่ไม่อาจกำหนดได้แน่นอน

3. เทพปกรณัม หรือเทพปกรณัม (Myth) นิทานเกี่ยวกับเทพเจ้า เทพธิดา ซึ่งเป็นเทพดาประจำถิ่น ประจำเผ่าพันธุ์ ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า

4. นิทานพื้นบ้านนานาชาติ หรือนิทานนานาชาติ (Folk tales from other countries) เพื่อให้เด็กๆ ได้มีเรื่องอ่านเล่นเพิ่มมากขึ้น และได้ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับชาติอื่นๆ และจะได้ข้อสังเกตว่าหนังสือเด็กในแต่ละภาษา แต่ละชาติมักจะมีลักษณะอะไรๆ คล้ายๆ กันอยู่ไม่มากก็น้อย

5. นิทานชวนขัน (Jest) เป็นนิทานตลก ซึ่งเป็นเรื่องเหลือเชื่อ เรื่องเกินความเป็นจริง ไม่น่าจะเป็นไปได้

6. นิทานวีรบุรุษ (Hero tale) เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถองอาจ กล้าหาญมักเป็นเรื่องราวที่ถ่ายทอดเรื่องจริงของบุคคลที่สำคัญๆ ไว้ แต่มักสร้างฉากหรือสถานการณ์น่า ตื่นเต้นหรือเกินความเป็นจริง เพื่อให้เรื่องราวสนุกสนาน และทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามว่า บุคคลผู้เป็นวีรบุรุษนั้นมีความสามารถและน่าสนใจจริงๆ

7. นิทานเกี่ยวกับสัตว์ (Animal story) เช่น สัตว์พูดได้ ถ้าแฝงคติธรรมเรียกว่า (Fable) นิทานอีสป

8. นิทานซ้ำๆ ไม่รู้จบ (Cumulative tale)

9. นิทานเรื่องผี อาจจะแต่งขึ้นมาใหม่หรือเค้าเรื่องจริง เช่น แม่นาคพระโขนง

10. นิทานเค้าเรื่องจริง หรือบุคคลที่มีตัวตนจริงๆ ในอดีตมาแล้ว เพื่อนำมาเป็นตัวอย่าง ของการประพฤติ ปฏิบัติ อาจเป็นคนหรือสัตว์ก็ได้

11. นิทานสมัยใหม่ต่างๆ ไป ที่แต่งขึ้นมาใหม่ เพื่อสอนให้เด็กทำความดี หรือนิทานที่ผู้ แต่งนำเรื่องเก่ามาปรับปรุงใหม่ เปลี่ยนบุคลิกตัวละครใหม่ หรืออาจจะเพิ่มบทลงเข้าไปก็ได้

12. นิทานคติธรรมเป็นนิทานทางศาสนา เป็นเรื่องของพุทธศาสนามาก่อนสมัยพุทธกาล เกี่ยวกับชาติปางก่อนๆ ของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่เป็นสัตว์จนกระทั่งตรัสรู้ และนิทานพระมหาชก ซึ่ง เป็นพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ

13. นิทานที่ชวนให้เพ้อฝัน (Fantastic story) เช่น จีนเดอเรลลา และสโนไวท์ เป็นต้น ประคอง นิมมานเหมินทร์ (2545: 90) ได้กล่าวถึงตำนานหรือนิทานท้องถิ่นว่ามักเป็น เรื่องเหตุการณ์เดียวและเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นพื้นบ้านพื้นเมืองของคน แต่ละท้องถิ่น แม้เป็นเรื่องแปลกพิสดาร หรือพันวิสัยความเป็นจริงไปบ้างก็ตาม ก็ยังเชื่อกันว่าเรื่อง เหล่านี้เกิดขึ้นจริงเป็นจริง หรือมีเค้าความจริง มีบุคคลจริงและสถานที่จริง นิทานท้องถิ่นหรือ ตำนาน อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษประจำชาติ หรือเป็นเรื่องนางไม้ นางเงือก หรือนางนาค ที่ ปรากฏกายและมีเรื่องเกี่ยวข้องกับมนุษย์ตามเรื่องในนิทาน และนิทานท้องถิ่นหรือตำนานนี้ สามารถแบ่งย่อยได้อีกคือ

1. นิทานประเภทอธิบาย เป็นนิทานที่อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ของธรรมชาติ หรือ อธิบายถึงสาเหตุความเชื่อบางประการ นิทานประเภทนี้ของไทยมีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง เกี่ยวกับสถานที่ ดังเห็นว่า ภูเขา เกาะ ถ้ำ ตำบล ตลอดจนโบราณสถานสำคัญ ล้วนมีประวัติความเป็น มาเป็นทำนองนิทานอธิบายว่า เหตุใดจึงมีชื่อเรียกเช่นนี้

2. นิทานเกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ เช่นเชื่อ โชคกลาง เชื่อเรื่องผี ตลอดจนเรื่องเกี่ยวกับไสย ศาสตร์ ความเชื่อเหล่านี้มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม

3. นิทานเกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้ และมีลายแทงแนะให้ค้นหาสมบัติ

4. นิทานวีรบุรุษ กล่าวถึงเรื่องของคุณธรรม ความฉลาดความสามารถและความองอาจกล้าหาญของบุคคล ส่วนมากเป็นวีรบุรุษของชาติบ้านเมือง มีสถานที่อยู่จริง

5. นิทานคติสอนใจ เป็นเรื่องสั้นๆ ไม่สมจริง เจตนาสอนความประพฤติ

6. นิทานเกี่ยวกับนักบวชต่างๆ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอภินิหารของนักบวชที่เจริญภาวนาจนมีฌานแก่กล้า มีอิทธิฤทธิ์

7. นิทานปรัมปรา เป็นเรื่องค่อนข้างยาว สมมติว่าเกิดขึ้นที่ใดที่หนึ่ง แต่สถานที่เลื่อนลอย มักขึ้นต้นด้วย “กาลครั้งหนึ่ง” หรือ “นานมาแล้ว” เนื้อเรื่องประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์และมักจบลงด้วยความสุข

8. เทพนิยาย เป็นนิทานที่เทวดา นางฟ้าเป็นตัวบุคคลในเรื่องนิทานนั้น หรือเป็นเรื่องเกี่ยวกับกึ่งเทวดา เทพนิยายมักมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมต่างๆ ที่มนุษย์ปฏิบัติในทางศาสนา คนโบราณมักมีคำถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จึงคิดสร้างคำตอบให้แก่ตนเอง โดยผูกเป็นเรื่องสนุกสนานเหลือเชื่อ

9. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นนิทานที่มักมีตัวเอกของเรื่องเป็นสัตว์ แต่สมมติว่ามีความคิดและการกระทำตลอดจนพูดได้อย่างมนุษย์ มีทั้งสัตว์ป่าและสัตว์บ้าน บางทีก็เป็นเรื่องที่มีคนเกี่ยวข้องด้วย แต่คนและสัตว์พูดโต้ตอบและปฏิบัติต่อกันเหมือนมนุษย์ธรรมดา แบ่งเป็น 2 ประเภท

9.1 นิทานสอนคติธรรม นิทานประเภทนี้ตัวเอกต้องเป็นสัตว์เสมอ

9.2 นิทานประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่จบ

10. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องสั้นๆ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ว่ามีเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ต่างๆ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ การแก้เผ็ดแก้ล่า ปฏิภาณไหวพริบ การพนันขันต่อ การเดินทางและการผจญภัย

4.2 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านแต่ละท้องถิ่นจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปแต่ละพื้นที่ แล้วแต่สภาพแวดล้อม สภาพทางภูมิศาสตร์ ความเชื่อและความคิดที่ถือปฏิบัติกันมา อย่างไรก็ตามได้มีผู้รู้ในเรื่องนิทานพื้นบ้านแบ่งนิทานออกได้หลายประเภท โดยแบ่งจากเกณฑ์ต่างๆ เช่น อาศัยรูปแบบเป็นเกณฑ์ หรืออาศัยแบบเรื่องและแบ่งตามเกณฑ์พื้นฐานของสังคมไทย

กิ่งแก้ว อัดถากร (2520: 12-14) ได้เสนอทฤษฎีการแบ่งนิทานโดยอาศัยรูปแบบเป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งนิทานได้ 8 ประเภท คือ

1. เทพนิยาย
2. นิทานชีวิต
3. นิทานวีรบุรุษ

4. นิทานประจำถิ่น
5. นิทานอธิบายสาเหตุ
6. ตำนานและเทพปกรณัม
7. เรื่องสัตว์
8. มุขตลก

กึ่งแก้ว อรรถากร ยังได้เสนอทฤษฎีการแบ่งนิทานโดยอาศัยแบบเรื่องเป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งนิทานออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานที่มีลักษณะพิเศษในโครงสร้าง คือมีการเล่าซ้ำรอยเดิมเป็นช่วง ๆ เปลี่ยนเฉพาะบางคำเท่านั้น
2. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นเรื่องสัตว์ที่เป็นตัวละครยืนโรง บางเรื่องมีปรัชญานำคิด
3. นิทานคติ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาไปในเชิงสอนใจ โครงสร้างของเรื่องแสดงค่าของกฎแห่งกรรม ผลดีย่อมเกิดจากการกระทำที่ดี ส่วนผลร้ายย่อมเกิดจากการกระทำชั่ว
4. มุขตลก เป็นเรื่องสั้นตลกขบขัน แสดงถึงความโง่หรือโไหวพริบปฏิภาณของบุคคล
5. เรื่องโม้ เป็นเรื่องเหลือเชื่อเป็นไปได้
6. นิทานทรงเครื่อง เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์และบรรยากาศที่วิจิตร

พิศดาร

นอกจากนี้ได้อีกมีนักคติชนวิทยาแบ่งนิทานพื้นบ้านออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้
 กุหลาบ มัลลิกะมาส (2528: 100) แบ่งนิทานพื้นบ้านออกเป็น 4 แบบ

1. แบ่งตามเขตพื้นที่ เป็นการแบ่งโดยอาศัยเขตแดนทางภูมิศาสตร์ดังนี้ เขตอินเดีย เขตรัฐต่างๆ ในแถบตะวันออกของทะเลบอลติก เขตแหลมสแกนดิเนเวีย เขตชนชาติที่พูดภาษาเยอรมัน เขตประเทศฝรั่งเศส เขตประเทศสเปนและโปรตุเกส เขตประเทศอิตาลี เขตประเทศอังกฤษ เขตประเทศ สก๊อตแลนด์และไอซ์แลนด์ การแบ่งนิทานดังกล่าวไม่ครอบคลุมอาณาเขตอื่น ๆ ในโลก เช่น ทวีปอเมริกาและแอฟริกา แม้แต่ในทวีปเอเชียเองก็กล่าวไว้ไม่ละเอียด
2. แบ่งตามรูปของนิทานแบ่งได้ 5 ประเภท คือ นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่น นิทานเทพนิยาย นิทานตลกขบขัน นิทานเรื่องสัตว์
3. แบ่งตามชนิดของนิทาน แบ่งออกเป็น 3 หมวดใหญ่ๆ คือ นิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานชาวบ้านทั่วไป นิทานตลกขบขัน
4. แบ่งตามสารัตถะ เป็นการแบ่งเพื่อจัดหมวดหมู่ จัดระดับของนิทานให้ชัดเจน เพื่อสะดวกแก่การค้นคว้าเปรียบเทียบ

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2537: 60-70) ได้แบ่งนิทานพื้นบ้านไทยออกเป็น 11 ประเภทแตกต่างจากคนอื่น ๆ ดังนี้

1. นิทานมหัศจรรย์ หรือเทพนิยาย (fairy tale) ตามรูปศัพท์ทำให้เข้าใจว่าเป็นนิทานเกี่ยวกับนางฟ้า ตามที่จริงแล้วอาจไม่มีนางฟ้าเทวดาก็ได้ แต่จะเป็นเรื่องราวของ ความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ
2. นิทานชีวิต (novella) มีลักษณะคล้ายคลึงกับนิทานมหัศจรรย์ตรงที่มีขนาดค่อนข้างยาว มีหลายอนุภาคหรือหลายตอน ที่ต่างกันคือนิทานชีวิตดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งความจริง มีการแบ่งสถานที่และตัวละครชัดเจน อาจมีเรื่องปาฏิหาริย์หรือความมหัศจรรย์
3. นิทานวีรบุรุษ (hero tale) เป็นนิทานที่มีขนาดค่อนข้างยาว ประกอบด้วยหลายอนุภาคหลายตอน อาจอยู่ในโลกแห่งจินตนาการหรือโลกที่ดูเหมือนจะเป็นจริง แม่นิทานมหัศจรรย์และนิทานชีวิตมีพระเอกที่มีลักษณะเป็นวีรบุรุษ แต่ต่างกับนิทานวีรบุรุษที่นิทานชุดหลังนี้เป็นนิทานชุดเล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษคนเดียวหลายครั้งหลายหนและมักเล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษที่มีลักษณะเหนือมนุษย์ เช่น เรื่องของวีรบุรุษเฮอรัคิวลีส เซซิอุสและเพอร์ซิอุสของกรีก เป็นต้น
4. นิทานประจำถิ่น (sage) นิทานที่มีขนาดของเรื่องไม่แน่นอน บางเรื่องก็สั้น บางเรื่องก็ยาว บางเรื่องอาจเหมือนภาคที่สำคัญเพียงอนุภาคเดียว มักเป็นเรื่องแปลกพิสดาร ซึ่งเชื่อว่าเกิดขึ้นแล้วจริง ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ตัวละครและสถานที่บอกไว้ชัดเจน อาจเป็นเรื่องของบุคคลในประวัติศาสตร์หรือคนสำคัญของเมือง ตัวละครอาจเป็นมนุษย์ เทวดา สัตว์ หรือผี นางไม้ นิทานประจำถิ่นของไทยเป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา มีเนื้อเรื่องเชื่อกันว่าเคยเกิดขึ้นจริง และมักอธิบายความเป็นมาของสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น คือสิ่งที่มีอยู่โดยธรรมชาติ เช่น ทะเล ภูเขา แม่น้ำ เกาะ ฯลฯ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเนื่องในศาสนา เช่น เจดีย์ โบสถ์ วิหาร ฯลฯ
5. นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale) เป็นเรื่องที่อธิบายถึงกำเนิดหรือความเป็นมาของสิ่งที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ อธิบายถึงการกำเนิดของสัตว์บางชนิด สาเหตุที่สัตว์บางชนิดมีรูปร่างลักษณะต่าง ๆ กำเนิดของพืช ดวงดาว มนุษยชาติหรือสถาบัน เรื่องประเภทนี้มักจะสั้นและเล่าอย่างตรงไปตรงมา เพื่อจะตอบคำถามว่าทำไมสิ่งนั้นเป็นอย่างนั้น นิทานอธิบายเหตุของไทยมีเล่ากันทุกถิ่น ส่วนมากเป็นนิทานขนาดสั้น แบ่งตามแนวคิดสำคัญที่ปรากฏอยู่ในมุขตลกของไทยมี 8 ประการ คือ ความฉลาด ความโง่ หรือเป็นความเกียจคร้าน เรื่องเพศ คนพิการ นักบวช ผู้มีสถานะสูงในสังคมและคนต่างถิ่นหรือต่างชาติ
6. เทวกรรม หรือ เทพปกรณัม (myth) เป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล โครงสร้างและระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ลม ฝน กลางวัน

กลางคืน ฯลฯ ตลอดจนพิธีกรรม การประเพณีปฏิบัติต่าง ๆ สำหรับนิทานพื้นบ้านไทยที่กล่าวถึง โลก จักรวาล เทวดา กำเนิดมนุษย์ สัตว์ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของเทวดาและของผู้ครอง แผ่นดิน เช่น เรื่องเมขลา รามสูร เรื่องจันทคราส และสุริยคราส เรื่องพญาคันคาก(พญาแฉน) เป็นต้น

7. นิทานสัตว์ (animal tale) เป็นเรื่องที่สัตว์เป็นตัวเอก นิทานสัตว์โดยทั่วไปมักแสดงให้เห็นความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่งและความโง่ของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง สัตว์ที่เป็นตัวเอกมีลักษณะเป็นตัวโกง (trickster) ที่ขวักขั่นแก้งหรือเอาเปรียบคนหรือสัตว์อื่น ซึ่งบางทีก็ได้รับความเดือดร้อนตอบแทนบ้างเหมือนกัน เรื่องทำนองนี้บางเรื่องมีหลายอนุภาค หลายตอน ความน่าสนใจของเรื่องอยู่ที่ความขบขันจากการหลอกลวง หรือการตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากที่ไม่น่าเป็นไปได้ของสัตว์ อันเนื่องมาจากความโง่ของมัน นิทานสัตว์ถ้าเล่าโดยเจตนาจะสอนจริยธรรม หรือคติธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง จัดว่าเป็นนิทานคติ (fable) นิทานคติที่มีผู้รวบรวมไว้และเป็นที่รู้จักกันดีได้แก่นิทานอีสปและปัญญาตันตระ

8. นิทานมุขตลก (jest, humourous anecdote, merry tale, numskull tale) มีขนาดสั้น โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีเพียงอนุภาคเดียว ตัวละครอาจเป็นมนุษย์หรือสัตว์ก็ได้ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ความไม่น่าเป็นไปได้ต่างๆ แนวคิดต่างๆ ที่ปรากฏในมุขตลกว่ามี 16 ประการ คือ ความฉลาด ความโง่ การชนะการแข่งขันด้วยกลลวง การต่อรองแบบกลลวง ขโมยและการหลอก การหนีโดยใช้กลลวง การล่อลวงและผิประเวณี กลลวงที่ทารุณ กลลวงโดยวิธีแข่งขัน การปลอมแปลง การกล่าวหาที่ผิด ภรรยาที่เลว ความเกียจคร้าน คนหูหนวก นักบวช และการไม่

9. นิทานศาสนา (religious tale) มีจุดมุ่งหมายในการสอนศีลธรรมแก่ประชาชน แนะนำแนวทางประพฤติปฏิบัติ สร้างค่านิยมและบรรทัดฐานทางอ้อมให้แก่สังคม ถ้าเป็นนิทานไทยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับนรกสวรรค์ หรือเรื่องราวของบุคคลที่ศักดิ์สิทธิ์ในศาสนา โครงสร้างจะยึดหลักพุทธศาสนาเป็นสำคัญ เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นิทานศาสนาของไทยจะมีที่มาจากพุทธประวัติ อรรถกถาชาดก ปัญญาสาชดก โดยมีตัวละครเป็นพระพุทธรเจ้า พระโพธิสัตว์ บุคคลสำคัญในศาสนาพุทธ เช่น องค์กริมาล นางวิสาขา เป็นต้น

10. นิทานเรื่องผี (the ghost story) แทบทุกสังคมมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับเรื่องผีต่างๆ ผีบางประเภทไม่ปรากฏชัดว่ามาจากไหน เกิดขึ้นได้อย่างไร เช่น ผีม้าบ้องและผีปกกะโหล่งของไทยภาคเหนือ แต่ผีบางประเภทเป็นวิญญาณของคนที่ยังมีชีวิตอยู่ กลับมาหลอกหลอนผู้ที่มิชีวิตอยู่ด้วยรูปร่างและวิธีการต่างๆ เช่น รถเขี่ยน้ำไม่ได้เพราะมีผีนั่งอยู่ คนนอนหลับบนทางเดินของผี ตันไม่มีผีเฝ้าอยู่ นางฟ้าเปิดเผยสมบัติของผี ฯลฯ

11. นิทานเข้าแบบ (formula tale) หมายถึงนิทานที่มีแบบสร้าง (pattern) พิเศษ นิทานประเภทนี้โครงเรื่องมีความสำคัญเป็นรองของแบบสร้าง การเล่าก็เล่าเพื่อความสนุกสนานของผู้เล่าและผู้ฟังโดยแท้ บางเรื่องอาจใช้ในการเล่นเกม มีหลายแบบเช่น นิทานลูกโซ่ นิทาน หลอกผู้ฟัง นิทานไม่จบเรื่อง และนิทานไม่รู้จบ

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทนิทานใช้เกณฑ์หลายรูปแบบ ได้แก่ แบ่งตามความเชื่อ ตามเนื้อหา ตามรูปแบบ ตามแบบเรื่อง ตามภูมิศาสตร์และแบ่งตามเกณฑ์พื้นฐานของสังคมไทย

4.3 ลักษณะนิทานพื้นบ้านภาคกลาง

นิทานพื้นบ้านจะแบ่งตามลักษณะของเนื้อหาของนิทานออกเป็น 7 ประเภท คือ

4.3.1 นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่ยกย่องความดี ความสามารถ ความกล้าหาญของบุคคลส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่เป็นวีรบุรุษเนื้อหาจะเป็นแนวปาฏิหาริย์ มักมีอิทธิฤทธิ์เหนือบุคคลธรรมดา เช่น ไกรทอง พระร่วงวาจาสิทธิ์ เป็นต้น

4.3.2 นิทานปรัมปรา เป็นนิทานที่มักมีทเวดาหรือนางฟ้าเข้ามาเกี่ยวข้องกับด้วยเสมอ เนื้อเรื่องค่อนข้างจะมีอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ มักจบลงด้วยความสุขหรือสมหวังและทั้งคนเล่าคนฟังมักจะไม่เชื่อว่าจริง เช่น เรื่องปลาบู่ทอง มโนห์รา เป็นต้น

4.3.3 นิทานท้องถิ่น เป็นที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ โศกกลางหรือคติอย่างใดอย่างหนึ่งในท้องถิ่น ซึ่งบางครั้งพิสดารเกินจริงแต่ก็เชื่อว่าเป็นเรื่องจริง หรือมีเค้าความจริง เช่น เรื่องพระยาทอง พระยาพาน เกาะหนูเกาะแมว เป็นต้น

4.3.4 นิทานสมัยใหม่ เป็นนิทานที่เล่ากันแถบตะวันออกไกลมีลักษณะคล้ายนิทานปรัมปรา ตัวละครมีพฤติกรรมคล้ายชีวิตจริงมีการกำหนดเวลาและสถานที่ไว้แน่นอน เช่น การผจญภัยของ ซินแบค

4.3.5 นิทานเทพนิยาย เป็นที่เกี่ยวกับทเวดา นางฟ้า หรือเทพเจ้าต่างๆ มีลักษณะคล้ายนิทานปรัมปราหรือนิทานวีรบุรุษ จะต่างกันที่ตัวเอกต้องเป็นเทพหรือนางฟ้าเท่านั้นซึ่งเกิดจากความเชื่อทางศาสนาหรือพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา มักเป็นเรื่องราวของพระอินทร์หรือพระพรหม เช่น เรื่อง ท้าวมหาสงครามต์ เป็นต้น

4.3.6 นิทานเกี่ยวกับสัตว์ เป็นเรื่องที่มีตัวเอกของเรื่องสัตว์ แต่มีความคิดการกระทำคล้ายมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ นิทานเกี่ยวกับคตินิยมหรือคติสอนใจ เช่น นิทานอีสป เป็นต้น

4.3.7 นิทานตลก เป็นนิทานที่มีเนื้อหาสาระเพื่อความบันเทิง เป็นการผ่อนคลายความเครียด เป็นเรื่องตลกขบขันมักจะเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ เช่น ตัวละครอาจจะไม่ฉลาดหรืออาจถูกล้อเลียนเพื่อให้เกิดอารมณ์ขัน เช่น เรื่องศรีธนญชัย หรือ ไอ้ขาดคิดกับไอ้ตาบอด เป็นต้น

4.4 คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมานานและไม่ปรากฏว่าได้สูญหายไปจากสังคมมนุษย์ ในทางตรงกันข้าม ได้มีผู้รวบรวมและนำมาถ่ายทอดให้ลูกหลานฟังต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน แสดงว่านิทานพื้นบ้านมีความพิเศษในตัวเอง ซึ่งสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลายอย่าง ทั้งในด้านการนำคติ ข้อเตือนใจที่ได้จากนิทานไปใช้ในการดำรงชีวิตและในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยนำนิทานมาเป็นสื่อการสอน

การพัฒนาเด็กให้เป็นทั้งคนดี คนเก่ง ครูควรเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก การพัฒนาจึงจะเกิดผลดี วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541: 66) ได้กล่าวถึงสื่อการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและสามารถพัฒนาเด็กให้มีความรู้คู่ความดีว่า “วัยเด็กเล็กจะใช้สมองซีกขวาในการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างกระบวนการคิด จินตนาการ เด็กๆ ทุกคนชอบฟังนิทานเด็กจะไม่เบื่อถ้าครูสามารถเล่าเรื่องได้อย่างสนุกสนาน เร้าความสนใจ ฝึกทักษะการฟัง การคิดคำนึง คุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านนิทาน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2522: 80-81) กล่าวว่าการเล่นนิทานมีคุณค่าและมีประโยชน์มากมาย เช่น

1. ช่วยขจัดเขยประสพการณ์ทางภาษาแก่เด็กในชนบทให้เท่าเทียมกับเด็กในเมือง เพราะบิดามารดาของเด็กในชนบทไม่มีเวลาหรือไม่เห็นคุณค่าในการเล่นนิทานให้เด็กฟัง
2. ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ทางความคิดและจินตนาการ
3. ฝึกให้เด็กเป็นนักฟังที่ดี ให้ความสนใจเรื่องที่ฟังได้ตามสมควรแก่วัยสร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก

ถิรนนท์ อนุวัช (2528: 81) ได้กล่าวถึงการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการสอนอ่านว่าทำให้นักเรียนได้รู้จักแง่มุมต่าง ๆ ของอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ช่วยให้นักเรียนเกิดจินตภาพในด้านการท่องเที่ยว การผจญภัย ได้พบประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ก่อให้เกิดคุณค่าต่อผู้อ่าน สามารถพัฒนาสติปัญญาได้

วรรณิ ศิริสุนทร (2532: 31) กล่าวถึงการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการสอนอ่านว่า นิทานพื้นบ้านทำให้นักเรียนมีความรู้ทางภาษา รู้จักคำมากขึ้น รู้จักเก็บใจความและเนื้อเรื่อง ช่วยผ่อนคลายอารมณ์ ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานจากการอ่าน

บุญส่ง ครูศรี (2538: 2) กล่าวถึงคุณค่าของนิทานพื้นบ้านสรุปได้ดังนี้

1. ให้ความบันเทิงเริงรมย์ เพราะเนื้อเรื่องของนิทานส่วนใหญ่เป็นเรื่องเบาสมอง นอกจากนี้ยังมีเกร็ดความรู้หรือคติธรรมแฝงไว้ด้วย

2. สะท้อนสภาพสังคม และวัฒนธรรม นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องราวที่บุคคลในท้องถิ่นต่างๆ แต่งขึ้นและเล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน เป็นที่รวมเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตตามประเพณีของกลุ่มชน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ศิลปกรรม ความเชื่อ ความต้องการ แนวคิดและจริยธรรม

3. ให้ความรู้ด้านสำนวน ศัพท์ ภาษา เพราะนิทานพื้นบ้านเล่าเป็นภาษาพื้นบ้าน ทำให้ผู้ฟังได้ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ สำนวน ภาษาพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่น การศึกษานิทานพื้นบ้านจึงเป็นการอนุรักษ์ภาษาพื้นบ้านไปในตัวด้วย

4. สอนธรรมจริยาให้ปฏิบัติ หากพิจารณาให้ละเอียดลึกซึ้งจะพบว่าในเนื้อหาของนิทานส่วนใหญ่จะสร้างเสริมปัญญา ความฉลาดรอบรู้ แฝงคติ ข้อคิด ข้อปฏิบัติอันดีงาม ความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา อันเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. สืบทอดวัฒนธรรมให้ยั่งยืน การเล่าหรือการจดบันทึกนิทานพื้นบ้าน สามารถปลูกฝังหรือถ่ายทอดความคิด ความเชื่อตลอดจนประเพณี และวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งได้ เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมประจำถิ่นสืบทอดต่อกันไปตราบนานเท่านาน

6. ก่อให้เกิดผลด้านอื่นๆ อีกมากมาย นิทานพื้นบ้านเป็นที่มาของวรรณคดีบทร้อย และการแสดงศิลปะในแขนงต่างๆ นอกจากนี้ครูยังสามารถนำนิทานพื้นบ้านไปประกอบการเรียนการสอนในบทเรียนได้อีกด้วย

สรุปได้ว่านิทานพื้นบ้านมีคุณค่าหลายด้าน ทั้งความสนุกสนาน การสร้างจินตนาการ การให้ข้อคิด คติเตือนใจ ตลอดจนการสะท้อนภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในยุคสมัยที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังมีคุณค่าทางด้านการสอนคุณธรรมจริยธรรมไปในตัวด้วย ดังนั้นการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นเรื่องการสอน จึงเป็นวิธีการที่น่าจะเกิดผลดีกับเด็กมากขึ้นในทุกๆ ด้าน ประกอบกับนิทานเป็นเรื่องที่เด็กสนใจต้องการที่จะฟังและอ่านอยู่แล้ว จึงไม่ต้องมีการบังคับ ซึ่งทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ไพเราะ วุฒิจริยกุล (2540: 97-81) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีขั้นตอนการอ่านดังนี้ คือให้นักเรียนอ่านแบบคร่าวๆ เพื่อสำรวจเนื้อเรื่อง แล้วให้อ่านแบบละเอียดอีกครั้ง เพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง โดยให้นักเรียนขีดเส้นใต้ข้อความหรือประโยคนั้นไว้ ในกระบวนการอ่านนี้จะให้นักเรียนปฏิบัติงานกันเป็นกลุ่มโดย

มีครูคอยสังเกตการณ์และให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการ ผลการทดลองพบว่า หลังจากที่นักเรียนได้ใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความนี้แล้ว นักเรียนมีคะแนนสูงขึ้น และด้วยลักษณะของชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความนี้มีภาพประกอบสวยงาม ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและอยากที่จะฝึกอ่านมากขึ้น

สุพัตรา พร้อมดิษฐ์ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่องผลการใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี ที่มีผลต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนที่เรียน โดยนิทานพื้นบ้านเป็นสื่อในการอ่านจับใจความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยไม่ใช้นิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อนิทานพื้นบ้านหลังเรียนดีกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นภา คำบุญลือ (2547) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้นิทานเป็นสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน โดยใช้นิทาน

อันจนา วงศ์ไชยา (2548) ได้ทำวิจัยเรื่องการสร้างหนังสือนิทานพื้นบ้านเพื่อเสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่ลิด จังหวัดแม่ฮ่องสอนผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า หนังสือนิทานพื้นบ้านมีประสิทธิภาพ 76.30/71.50 ซึ่งสูงกว่าประสิทธิภาพที่กำหนดคือ 70/70 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อนิทานพื้นบ้านอยู่ในระดับดี

รัชณี เพ็ชรเย็น (2550) ได้ทำวิจัยเรื่องผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

เสาวนีย์ ธาระสาร (2553) การศึกษาความสามารถอ่านจับใจความและความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านจากการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ค็อก ของโรงเรียนบ้านทรัพย์สมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการศึกษพบว่า

1. ความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านจากการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ค็อกอยู่ในระดับดี

2. ความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน หลังการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดีออสสูงขึ้นไป

3. ความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน หลังการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดีออสอยู่ในระดับมาก

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความเป็นทักษะทางภาษาที่มีผู้วิจัยมาตลอดโดยการใช้สื่อและวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาทักษะการอ่านจับใจความในระดับประถมศึกษา เนื่องจากนักเรียนอยู่ในวัยที่สนใจจะฟังหรืออ่านเรื่องราวต่างๆ ได้ ซึ่งครูจะต้องเลือกเรื่องที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนจึงจะทำให้ นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามไปด้วย

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เดลานี (Delaney, 1990: 111-A) ทำการศึกษาผลของยุทธวิธีในการฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจกับนักเรียนระดับ 4 และระดับ 5 โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีนักเรียน 32 คน โดยฝึกให้นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านแล้วทำการจดบันทึกเอาไว้ กลุ่มที่ 2 มีนักเรียน 33 คน โดยฝึกให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแล้วขีดเส้นใต้ประเด็นสำคัญๆ เอาไว้ แล้วทำการจดบันทึกสิ่งสำคัญเหล่านั้นที่จะได้และกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 32 คน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ผลการทดลองพบว่า คะแนนของความเข้าใจโดยเฉลี่ยของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัด

แคตเทอร์รีน (Stahl, Katherine A. Dougherty, 2003) ศึกษาผลการใช้วิธีสอน 3 วิธี ได้แก่ DR-TA K-W-L และ PW ในการสอนอ่านจับใจความ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 2 จำนวน 31 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ใช้วิธีสอนแบบ DR-TA กลุ่มที่ 2 ใช้วิธีสอนแบบ K-W-L กลุ่มที่ 3 ใช้วิธีสอนแบบ PW และกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่านักเรียนในกลุ่มที่ 1-3 มีความเข้าใจในการอ่านจับใจความสูงกว่านักเรียนในกลุ่มที่ 4 ที่เป็นกลุ่มควบคุม

โคนันนี่ (Remm, Connie Eilar, 1999) ได้ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการสอนอ่านจับใจความโดยใช้วิธี DR-TA ในระดับประถม โดยครูจะให้การชี้แนะขณะที่นักเรียนอ่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 2 จำนวน 20 คน ผลการทดลองพบว่าบทความที่ใช้สอนอ่านประกอบกับบทบาทของครูและการตอบสนองของนักเรียนมีผลต่อการอ่านจับใจความ

วินเทอร์พูน (Witherspoon, 1996: 625) ศึกษาผลของการใช้กลวิธี 4 แบบ คือ วิธีโคลซ (Cloze) แผนภูมิความหมาย (Semantic Mapping) K-W-L และ แบบ DR-TA ที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านผลปรากฏว่า กลวิธี 4 แบบส่งผลดีต่อความเข้าใจในการอ่าน นักเรียนที่ได้รับการ

สอนจากทั้ง 4 วิธีได้รับความรู้และความเข้าใจในการอ่านมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้ใช้การสอน 4 แบบนี้

อี-โคมี (EI-Koumy, 2006) ได้ทำการศึกษาผลการใช้วิธีสอน DR-TA ในการตอบคำถามจากเรื่องทีอ่านและการสรุปใจความสำคัญกับนักเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประเทศอียิปต์ โดยจัดเตรียมการสอนออกเป็น 6 ชั้น ดังนี้ (1) ครูเขียนชื่อเรื่องบนกระดานให้นักเรียนอ่านและถามนักเรียน (2) ครูให้นักเรียนคาดเดา เนื้อเรื่องจากชื่อเรื่อง (3) ครูเขียนการคาดเดาของนักเรียนบนกระดานและสนทนาเกี่ยวกับชื่อเรื่อง (4) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและอภิปราย (5) ครูให้นักเรียนแก้ไขการคาดเดา (6) นักเรียนหาข้อความที่มาสสนับสนุนการคาดเดาของตน ผลการทดลองพบว่าความสามารถในการตอบคำถามจากเรื่องทีอ่านและการสรุปใจความสำคัญ จากเรื่องทีอ่านของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างกับกลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนโดยวิธีปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นพบว่า การสอนอ่านจับใจความ นักเรียนสามารถแปลความ ตีความและจับใจความของเรื่องทีอ่านได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลางเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 299 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1 ห้องเรียน 42 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีดังต่อไปนี้

2.1.1 นิทานท้องถิ่นภาคกลาง จำนวน 5 เรื่อง สำหรับใช้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

2.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การสอน การวัดผลประเมินผล

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการอ่าน จับใจความต่อไปนี้

2.2.1 แบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 20 ข้อ

2.2.2 แบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 20 ข้อ

3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การเลือกนิทานเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความ การเลือกนิทานมีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับนิทาน ที่เหมาะสมกับเด็กวัย 8-11 จากหนังสือเรื่อง การทำหนังสือสำหรับเด็ก ของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527:53-54) และหนังสือเรื่อง การเล่า นิทานของ เกริก ยूनพันธ์ (2539:34) สรุปได้ว่าเด็กในวัยนี้ควรเลือกนิทานที่มีเนื้อหาน่าสนใจ ไม่ ซับซ้อน ตื้นตื้น ชวนติดตาม การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาถูกต้อง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม

3.1.2 คัดเลือกนิทาน ตามหลักเกณฑ์การเลือกนิทานได้นิทานจำนวน 5 เรื่อง คือ เตาสามโลก ย่องเข้ ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์ น้ำตกลูกสาว นางพญากาเหว่า

ผู้วิจัยได้นำนิทานที่คัดเลือกให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเหมาะสมด้าน ภาษา เนื้อหา แนวคิด ความยากง่ายของคำศัพท์และความยาวของเรื่องโดยใช้นิทาน 5 เรื่อง เตาสามโลก ย่องเข้ ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์ น้ำตกลูกสาว นางพญากาเหว่า ฝึกทักษะการอ่านจับใจความ แล้วนำนิทานเรื่องดาวลูกไก่ นำไปเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน และเรื่องแมลงอัปลักษณ์ เป็นแบบทดสอบ หลังเรียน

3.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

3.2.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตร เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ของการอ่านจับใจความ วิธีการสอนอ่านจับใจความและการประเมินผลการอ่าน จากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่ม ภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

3.2.2 ศึกษาการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความ ระดับประถมศึกษา วัด ความสามารถในการจำเนื้อเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ การนำไปใช้ การสรุปแนวคิดของเรื่อง และ ข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน

3.2.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทยของกรมวิชาการ โดยมีสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เกณฑ์การประเมินผลจำนวน 5 แผน แต่ละแผนใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เตาสามโลก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ย่องเข้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง น้ำตกสาริกา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง นางพญากาเหือก

เมื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้วได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เกณฑ์การประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ปรึกษา

3.2.4 ตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เกณฑ์การประเมินผล โดยมีค่า I.O.C. อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- 1) รูปแบบ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ควรเป็นรูปแบบเดียวกันทุกแผน
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม
- 3) การนำเข้าสู่บทเรียน ไม่ควรสรุปเรื่องที่จะสอนให้เด็กโดยตรง ควรนำเข้าสู่บทเรียนในลักษณะสนทนาและแสดงความคิดเห็น เช่น ใช้เกม เพลง ชมคลิปวิดีโอ เรื่องเล่าจากประสบการณ์จริง
- 4) กิจกรรมการเรียนรู้ ต้องสนองตอบจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ให้ชัดเจน ใช้เวลาพอเหมาะกิจกรรมต้องน่าสนใจ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ลักษณะของกิจกรรมควรจัดไว้เป็นปลายเปิด เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกปฏิบัติตามความต้องการและความถนัด และควรมีประเด็นหลักคือให้ทำอะไร ทำอย่างไร เพื่ออะไร

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ศึกษามาตรฐานตัวชี้วัดและแนวการพัฒนาทักษะภาษาไทย การจัดการกิจกรรมและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ของสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ด้านการอ่าน สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้
- 2) ศึกษาการวัดผลและประเมินผลจากหนังสือการประเมินผลภาษาไทย ของ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 3, 17) นำมาสร้างข้อสอบการวัดผลการอ่านจับใจความแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยการใช้คำถามตามหลักของบลูม (Bloom) คือการวัดความรู้ ความเข้าใจ การลำดับเหตุการณ์ การนำไปใช้และการวิเคราะห์
- 3) คัดเลือกนิทานจำนวน 2 เรื่อง จากทั้งหมด 7 เรื่อง คือ ดาวลูกไก่ แมลงอัปลักษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีเนื้อหาน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนมาจัดทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยทำผังข้อสอบ วิเคราะห์เปรียบเทียบให้มีความยากง่ายใกล้เคียงกัน ในด้านเนื้อหา คำศัพท์ แนวคิด ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา การเรียงลำดับเหตุการณ์ การนำไปใช้ การสรุปเรื่อง และการสรุปแนวคิด ปรากฏว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกัน
 - แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 1 เรื่อง คือ ดาวลูกไก่ 20 ข้อ
 - แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 1 เรื่อง คือ แมลงอัปลักษณ์ 20 ข้อ
- 4) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 42 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกได้ดังนี้ ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.33 – 0.70 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.67

4. รูปแบบการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง โดยใช้รูปแบบ One Group Pretest-Posttest Design ดังนี้

$$R = \begin{array}{|c|c|c|} \hline O_1 & X & O_2 \\ \hline \end{array}$$

ความหมายของสัญลักษณ์

กลุ่มตัวอย่าง (R)	หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 คน ที่ฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้นิทานท้องถิ่น ภาคกลาง
Pretest (O_1)	หมายถึง การทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบ พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความโดยใช้ นิทานท้องถิ่นภาคกลาง
X หมายถึง	แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้ นิทานท้องถิ่นภาคกลาง
Posttest (O_2)	หมายถึง การทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดทักษะการ อ่านจับใจความโดยใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

5.1 ทดสอบทักษะการอ่านจับใจความก่อนเรียน กับนักเรียนจำนวน 42 คน โดยใช้
แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

5.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 แผน แผนละ
2 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 4 – 15 กุมภาพันธ์ 2556

5.3 ทดสอบทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียน กับนักเรียนจำนวน 42 คน โดยใช้
แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความจากการทำ
แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนการอ่านจับใจความ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนก่อนและหลังการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ก่อนทำการสอนโดยใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเมื่อทำการทดลองแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความฉบับใหม่ซึ่งผลการทดสอบมีรายละเอียดในตารางดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความ

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนเรียน	42	10.26	2.08	
หลังเรียน	42	16.86	1.63	26.82*

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.1 พบว่า การทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ได้ค่าเฉลี่ย 10.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.08 หลังการเรียนโดยใช้แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 16.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.63 เมื่อเปรียบเทียบค่าที (t-test) พบว่าทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลางสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ก่อนและหลังการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง

1.2 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้นิทานท้องถิ่นเป็นสื่อในการสอนอ่านจับใจความมีทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.3.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมือง ฯ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 299 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1 ห้องเรียน 42 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) นิทานท้องถิ่นภาคกลาง จำนวน 5 เรื่อง สำหรับใช้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

2) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การสอน การวัดผลประเมินผล จำนวน 5 แผน

3) แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 20 ข้อ

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองดังนี้

1.4.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับ

ใจความ

1.4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ใช้เวลา 10 ชั่วโมง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจ และสร้างความพร้อมในการเรียน
- 2) ช้่นกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะอ่านจับใจความ และให้ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 3) ช้่นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

1.4.3 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับ

ใจความ

1.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความจากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนการอ่านจับใจความ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

1.6 ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ พบว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียน โดยใช้นิตานท้องถิ่นภาคกลาง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความหลังการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลางหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเพราะลักษณะนิทานท้องถิ่นภาคกลางเป็นนิทานที่ยกย่องความดี ความสามารถ ความกล้าหาญของบุคคล ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่เป็นวีรบุรุษเนื้อหาจะเป็นแนวปาฏิหาริย์ มักมีอิทธิฤทธิ์เหนือบุคคลธรรมดาและเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ โศกกลางหรือคติอย่างใดอย่างหนึ่งในท้องถิ่น ซึ่งบางครั้งพิสดารเกินจริงแต่ก็เชื่อว่าเป็นเรื่องจริงหรือมีเค้าความจริง บางเรื่องมีตัวเอกของเรื่องเป็นสัตว์แต่มีความคิดการกระทำคล้ายมนุษย์ อีกทั้งกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ มีกิจกรรมที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยยึดหลักการ สอนอ่านจับใจความของสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539: 95-96) ให้ความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ วิธีการจับใจความ การตั้งจุดประสงค์ของการอ่าน การเชื่อมโยง ความรู้ การวิเคราะห์ การสรุปแนวคิด ของเรื่องและการนำไปใช้ รวมทั้งการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ ทำให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะการอ่านจับใจความจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของคิวอี้ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการกระทำและด้วยอุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ วิธีที่เน้นการฝึกด้วยการกระทำหรือทำกิจกรรมต่างๆ ควรนำมาปรับให้เข้ากับสภาพห้องเรียน นักเรียนสนุกสนานและมีทัศนคติที่ดีต่อ วิชาภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพเราะ วุฒิเจริญกุล (2540) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการทดลองพบว่า หลังจากที่นักเรียนได้ใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ นักเรียนมีคะแนนสูงขึ้น และด้วยลักษณะของชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความนี้มีภาพประกอบสวยงาม ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและอยากที่จะฝึกอ่านมากขึ้น เช่นกันกับผลการวิจัยของ สุพัตรา พร้อมดิษฐ์ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่องผลการใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีที่มีผลต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี พบว่านักเรียนที่เรียนโดยนิทานพื้นบ้านเป็นสื่อในการอ่านจับใจความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้นิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกันกับผลการวิจัยของนภา คำบุญลือ (2547) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้นิทานเป็นสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน โดยใช้นิทาน

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลางถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอดผ่านจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้เกิดการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้นิทานท้องถิ่นภาคกลางช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาสติปัญญาได้ข้คิด คติสอนใจ เนื้อหาสนุกสนานทำให้เกิดความเพลิดเพลิน นิทานท้องถิ่นภาคกลางช่วยผ่อนคลายอารมณ์รวมทั้งได้เรียนรู้วิถีชีวิตตามประเพณีของกลุ่มชน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ศีลธรรมความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ค่านิยมต่างๆ ให้กับคนในสังคม โดยเฉพาะสำหรับเด็กเพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นคนดีต่อไปในอนาคต

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยควรสอนอ่านจับใจความโดยนำนิทานท้องถิ่นภาคกลางมาเป็นสื่อในการสอนในระดับชั้นอื่น ๆ

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาผลของการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลางเปรียบเทียบกับการใช้กิจกรรมอื่นๆ ในการสอนอ่านจับใจความ

3.2.2 การทำวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาตัวแปรตามอื่นๆ เช่นความพึงพอใจนิสัยรักการอ่าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรไทย
- _____. (2544) สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ในหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน 2544 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- _____. (2551) ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- กระทรวงศึกษาธิการ ,คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) รายงานผลการประเมินผล
การศึกษาระดับประถมศึกษา กลุ่มทักษะภาษาไทย กรุงเทพมหานคร ครูสภา
ลาดพร้าว
- _____. (2542) การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)
ระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร กรมศาสนา
- _____. (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรุงเทพมหานคร
ครูสภา ลาดพร้าว
- _____. (2537) ผลงานของกระทรวงศึกษาธิการตามนโยบายรัฐบาลในช่วง ระยะเวลา 1 ปี
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ครูสภา ลาดพร้าว
- กฤษกร เพชรนอก (2552) นิทานพื้นบ้านภาคกลาง ปทุมธานี สกายนุกส์
- ก่อเกียรติ สอนสอด 2529 “การสร้างต้นแบบนิทานพื้นเมืองพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กัญจนา ลินทรตันศิริกุล (2540) ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและกระบวนการสอน
พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธราช
- กาญจนา วิชญ์ปกรณ์ (2534). เอกสารประกอบการสอนอ่าน พิษณุโลก ภาควิชาภาษาไทยและ
ภาษา ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- กิ่งแก้ว อรรถากร (2520) คติชนวิทยา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ครูสภา
- กิ่งแก้ว อรรถากร (2527) “นิทานพื้นเมือง” ใน เอกสารนิเทศก์การศึกษา ฉบับที่ 184 หน้า 11-17
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
- กุหลาบ มัลลิกะมาส (2528) คติชาวบ้าน กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- เกริก ยूनพันธ์ (2539) *การเล่านิทาน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น
- จันทร์ดา ค่านคงรักษ์ (2536) “การใช้นิทานในเขตการศึกษา 6 เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ
ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท จังหวัดชัยนาท”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จินตนา ไบกาชุย (2533) “การอ่านในหลักสูตร” *การอ่าน 1* (มกราคม) หน้า 48-59
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527) *การทำหนังสือสำหรับเด็ก พิมพ์ครั้งที่ 4* กรุงเทพมหานคร
บูรพาสาส์น
- _____ (2542) *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน* กรุงเทพมหานคร: ศิลปบรรณการ
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2522) *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล*
กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล และธิดาโมสิกรัตน์ (2538) “การพัฒนาสมรรถภาพการอ่าน” ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาการใช้ภาษาไทย เล่ม 2 หน่วยที่ 9 หน้า 1-71 นนทบุรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ถิรพันธ์ อนุวัช (2538) “เล่านิทานให้หนูฟังหน่อย” *แม่และเด็ก* (8 มกราคม)
- ทัศนีย์ ทานตวนิช (2522) “การศึกษาและรวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียง (ระยะต้น)
โครงการพัฒนา ภาษาและพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียง” ภาควิชาภาษาไทยและภาษา
ตะวันออกเฉียง คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
- นภวรรณ เกตุกำจร (2545) “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยที่สอน
โดยวิธีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชินี”
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นภา คำบุญลือ (2547) “การใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3” ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิตยา เดชเล (2540) “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความและความคงทนในการเรียนรู้
วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและ
การสอนแบบปกติ” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- บันลือ พุกกะวัน (2532) *อุปเทศการสอนภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- _____ (2538) *มิติใหม่ในการสอนอ่าน* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- บุญส่ง ครูศรี (2538) *นิทานเพลงพื้นบ้านโคราช* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- ประคอง นิมมานเหมินท์ (2537) “นิทานพื้นบ้านในประเทศไทย” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาคติ
ชนวิทยาสำหรับครู* หน่วยที่ 3 หน้า 60-72 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2537
- ประเทิน มหาจันทร์ (2530) *การสอนอ่านเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ประภาพรรณ เขี่ยมสุภานิต (2536) “แนวคิดการเรียนรู้กับการเรียนการสอน” ใน *ประมวลสาระ
ชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน* หน่วยที่ 4 หน้า 61-151 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ผกาศรี เย็นบุตร (2542) *ทักษะความรู้ทางภาษา* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาภาษาไทยและภาษา
ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ผุสดี กุฎอินทร์ (2535) “การพัฒนาทักษะการอ่านระดับประถมศึกษา 2” ใน *เอกสารการสอนชุด
วิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1(ภาษาไทย)* หน่วยที่ 7 หน้า 407-465 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- พรทิพย์ ดริสกุลวงษ์ (2544) การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
เพื่อ ส่งเสริม ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโคกตะเคียน อำเภอกาบเชิง
จังหวัดสุรินทร์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2538) *ภาษาไทย 1* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- ไพเราะ วุฒิเจริญกุล (2540) “การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- แม่นมาศ ชวลิต. (2544) *แนวทางส่งเสริมการอ่าน* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ
ธานี เพชรเย็น (2550) “ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2” คั่นคว่ำอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- ราชบัณฑิตยสถาน (2545) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ไทย วัฒนาพานิช
- วรรณิ ศิริสุนทร (2532) *การเล่านิทาน* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ศรีปทุม
- วรรณิ โสมประยูร (2544) *การสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- วัชรนันท์ สินสถาพรพงศ์ (2534) “การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความ
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541) “กระบวนการค้นคว้าใหม่:การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาของบุคคล” ใน *การพัฒนา
โรงเรียนด้าน การเรียนรู้โครงการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
คุณภาพการศึกษา* กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว
- วิเชียร เกษประทุม (2529) *นิทานพื้นบ้าน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา
- ศศิธร รัชฎ์ถนัดมานนท์ (2542) *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น* กรุงเทพมหานคร:
เชิร์คเอดเคชั่น
- สมบัติ มหาเรศ (2523) *เอกสารการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา* มหาสารคาม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2539) *การอ่านทั่วไป* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์
- สมลักษณ์ ไพบูลย์พงศ์ (2543) “การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต ภาคหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) *การวัดและประเมินผล อิงมาตรฐาน
การเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.*
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

- สุนทร บำเรอราช และนลินี บำเรอราช (2540) “ครูควรสอนอ่านอย่างไรในทศวรรษ 2000” ใน
เอกสารการสอนอ่าน มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย* ภาควิชาการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- _____. (2537) *การวัดผลประเมินผลการอ่าน* กรุงเทพมหานคร สาขาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- _____. (2539) “การอ่านจับใจความ” ใน *เอกสารชุดวิชาการอ่านภาษาไทย* หน่วยที่ 3
 พิมพ์ครั้งที่ 4 หน้า 149 นนทบุรี สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2540) *หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
 ไทยวัฒนาพานิช
- _____. (2540) *การวัดและประเมินผลการอ่าน* กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- _____. (2545) *หลักและวิธีการสอนภาษาไทย* ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุนาฏ นิธิพุททากุล (2540) “การศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและความสนใจอันเกิดจาก
 การอ่านหนังสือที่ใช้สำนวนของเด็กชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับหนังสือที่
 ผู้ใหญ่เขียน” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกการประถมศึกษา)
 กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุปราณี พัดทอง (2545) *การใช้ภาษาไทย* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุพัตรา ชุมเกต (2522) *วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สุพัตรา พร้อมดิษฐ์ (2546) “ผลการใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีที่มีผลต่อการอ่านจับใจความ
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุมิตรา อังวัฒนกุล (2527) “จิตวิทยาการอ่าน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่าน*
 หน่วยที่ 2 เล่ม 1 หน้า 59-113 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เสริมศรี หอธิมารกุล (2540) “การพัฒนาทักษะการอ่านระดับประถมศึกษา(1)” ใน *เอกสารการ
 สอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย)* หน่วยที่ 6 หน้า 343-401 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์

- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) *แนวการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้* เอกสารพัฒนาการนิเทศการศึกษาปีงบประมาณ 2545 ลำดับที่ (70/2545) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- _____ (2545) *แนวการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความระดับประถมศึกษา* ลำดับที่ (71/2545) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- _____ (2551) *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* กรุงเทพมหานคร คุรุสภาลาดพร้าว
- อันจนา วงศ์ไชยา (2548) การสร้างหนังสือนิทานพื้นบ้านเพื่อเสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อัมพร สุขเกษม (2543) “การส่งเสริมการอ่าน” *สารพัฒนาหลักสูตร*. 81: 24-28
- Delaney, Norma Mcluckie. (1990). The Effect of Strategy Training on Comprehension of Implicit Information in Familiar and Unfamiliar Expository Test. *Dissertation Abstract International*. 46: 111-A.
- Stahl, Katherine A. Dougherty. (2003). The effects of three instructional methods on the reading comprehension and content acquisition of novice readers. Retrieved January 15, 2009, from [http:// www.steinhardt.nyu.edu/faculty_bios/view/Katherine_Dougherty_Stahl](http://www.steinhardt.nyu.edu/faculty_bios/view/Katherine_Dougherty_Stahl)
- Witherspoon, Franklin. (1996). The Effect of Metacomprehension Strategy Instruction on Student Reading Achievement and Metacomprehension Strategy Awareness. *Dissertation Abstracts International*. 57:625.
- Bloom, Benjamin S. (1996). *Human Characteristics and School Learning*. 5th ed. New York: Kingpos Press.
- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain*. New York: Mckey.
- Burmeister, Louis E. (1999). *Reading Strategies for Secondary School Teachers : How to Test Reading Ability*. New York : The McMillian.
- Gagne, Robert M. (1992). *Principle of Instructional Design*. 4 ed. New York: Holt, Rinehart and Winston.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

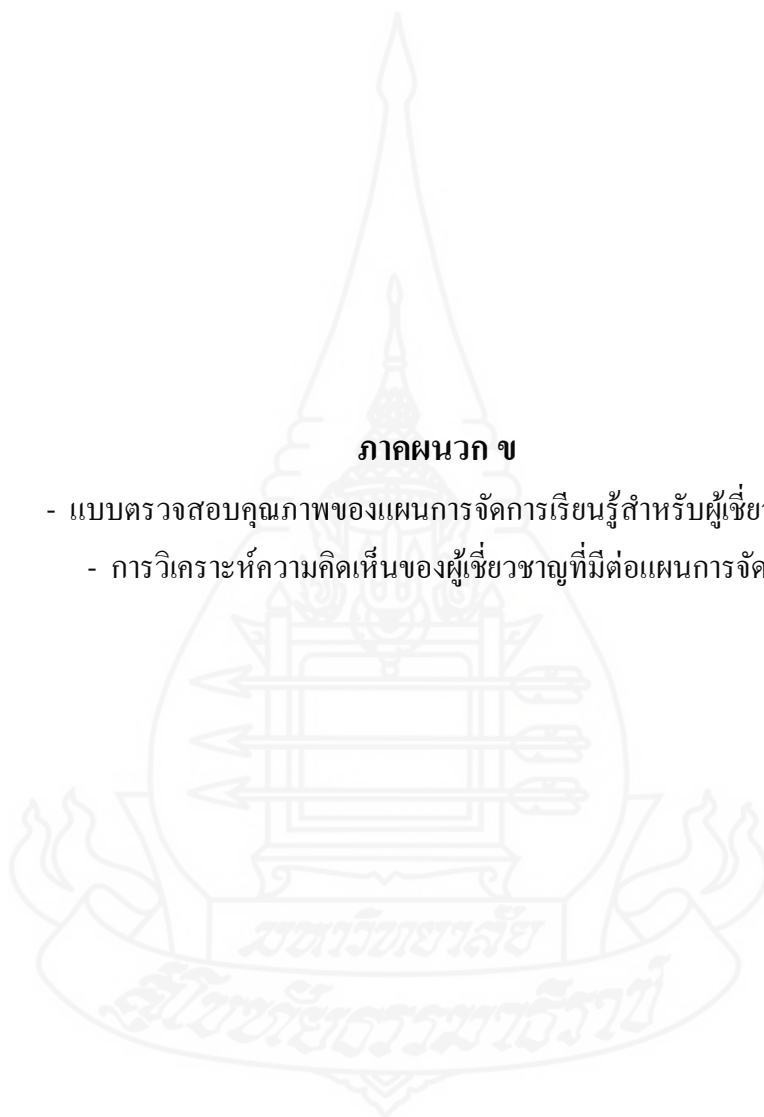

รายนามผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชื่อ นางสาวเนื่อนวล น้อยศรี
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1. หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน
 2. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยเป็นเวลา 22 ปี
2. ชื่อ นางสาวพริ้มโปรย สำโรงทอง
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต กลุ่มการสอนภาษาไทย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1. หัวหน้างานวางแผนและพัฒนาโรงเรียน
 2. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยเป็นเวลา 30 ปี
 3. คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน
3. ชื่อ นางยศวดี นงศ์สวัสดิ์
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1. หัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษา
 2. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยเป็นเวลา 23 ปี
 3. คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน

ภาคผนวก ข

- แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
- การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้

แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ผลการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง ผู้ศึกษาได้สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผลการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ เพื่อขอคำแนะนำและความคิดเห็นจากท่าน นำไปปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ให้มีคุณภาพก่อนนำไปเก็บข้อมูลต่อไปโปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านเพียง

ข้อละ 1 ความคิดเห็น ซึ่งแต่ละข้อจะมีคะแนนดังนี้

+ 1	เท่ากับ	เห็นว่าแผนการสอนมีความสอดคล้องเหมาะสม
0	เท่ากับ	ไม่แน่ใจ
- 1	เท่ากับ	เมื่อเห็นว่าแผนการสอนไม่สอดคล้องเหมาะสม
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....

ข้อคำถามความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกัน				
2. กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนทำให้นักเรียนต้องการอ่านนิทาน				
3. กิจกรรมการอ่านจับใจความมีความเหมาะสมกับผู้เรียน				
4. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความได้				
5. กิจกรรมมีความหลากหลายมุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความ				
6. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสอดคล้องกับจุดประสงค์และการวัดผลประเมินผล				
7. นิทานท้องถิ่นภาคกลางมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน				
8. นิทานท้องถิ่นภาคกลางช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความได้				
9. เครื่องมือวัดทักษะการอ่านจับใจความมีความเหมาะสม				
10. วิธีการวัดผลประเมินมีความเหมาะสม				

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ผลการใช้นิทานท้องถิ่นภาคกลาง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง ผู้ศึกษาได้สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของนิทานท้องถิ่นภาคกลาง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ

เพื่อขอคำแนะนำและความคิดเห็นจากท่าน นำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพก่อนนำไปเก็บข้อมูลต่อไปโปรด

ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านเพียงข้อละ 1 ความคิดเห็น ซึ่งแต่ละข้อจะมีคะแนนดังนี้

+ 1	เท่ากับ	เห็นด้วย
0	เท่ากับ	ไม่แน่ใจ
- 1	เท่ากับ	ไม่เห็นด้วย

นิทานเรื่อง

ข้อความความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. เนื้อหานิทานกระชับไม่วกวน				
2. ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย				
3. ขนาดอักษรเหมาะสมกับวัย				
4. ภาพมีสีสันและสอดคล้องกับเนื้อหา				
5. การใช้ภาษาถูกต้อง เหมาะสมกับวัยสื่อความหมายได้ชัดเจน				
6. เหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

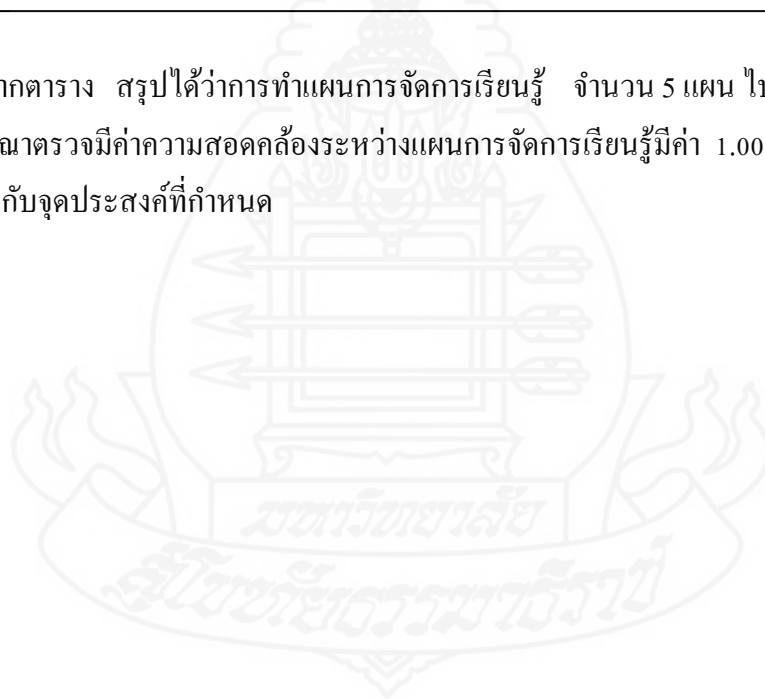
ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้
การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อนิทานท้องถิ่นภาคกลาง มีดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แผนการจัดการเรียนรู้ที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\Sigma R/N$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	+1	+1	+1	+3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	+1	+1	+1	+3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	+1	+1	+1	+3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	+1	+1	+1	+3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	+1	+1	+1	+3	1.00

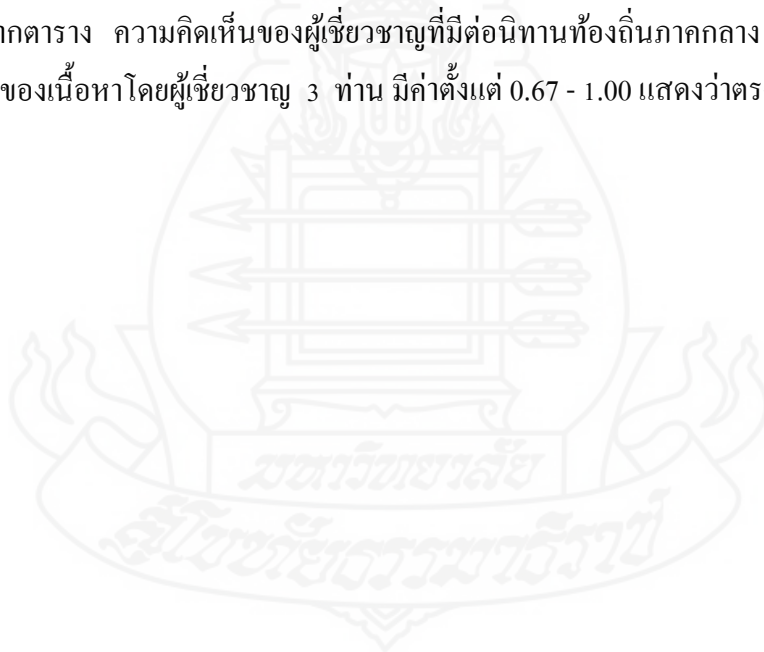
จากตาราง สรุปได้ว่าการทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณาตรวจมีค่าความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้มีค่า 1.00 แสดงว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนด

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อนิทานท้องถิ่นภาคกลาง

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อนิทานท้องถิ่นภาคกลาง	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\Sigma R/N$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. เนื้อหานิทานกระชับไม่วกวน	+1	+1	+1	+3	1.00
2. ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย	+1	+1	+1	+3	1.00
3. ขนาดอักษรเหมาะสมกับวัย	0	+1	+1	+2	0.67
4. ภาพมีสีสันและสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+3	1.00
5. การใช้ภาษาถูกต้อง เหมาะสมกับวัย สื่อความหมายได้ชัดเจน	+1	+1	+1	+3	1.00
6. เหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนา ทักษะการอ่านจับใจความ	+1	+1	+1	+3	1.00

จากตาราง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อนิทานท้องถิ่นภาคกลาง พิจารณาความ
สอดคล้องของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าตั้งแต่ 0.67 - 1.00 แสดงว่าตรงตามจุดประสงค์ทุก
ข้อ

ภาคผนวก ค

- แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ
- เฉลยแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

แบบทดสอบก่อนเรียนวัดทักษะการอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่นภาคกลาง

เรื่อง ดาวลูกไก่

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีสองตาขายปลุกบ้านอยู่บริเวณเชิงเขา ตากับยายเลี้ยงแม่ไก่ไว้ 1 ตัว และแม่ไก่ก็มีลูกอีก 7 ตัว ซึ่งตากับยายต่างก็เฝ้าเลี้ยงดูแม่ไก่และลูกไก่ด้วยความรักและเอาใจใส่มาโดยตลอด

วันหนึ่งในเวลาใกล้ค่ำ มีพระธุดงค์รูปหนึ่งมาปักกลดอยู่ที่เชิงเขาใกล้บ้านของตากับยายซึ่งตากับยายก็ได้ไปกราบไหว้ด้วยความปลาบปลื้มยินดี ครั้นกลับมาถึงบ้านตากับยายก็ปรึกษากันว่าจะทำอาหารไปถวายท่านสัก 1 มื้อ แต่ตนเองนั้นเป็นคนยากคนจน ไม่มีเงินทองที่จะไปหาซื้อของมาถวายท่านได้ ดังนั้น ตากับยายจึงตัดสินใจที่จะฆ่าแม่ไก่เพื่อนำไปทำอาหารถวายพระธุดงค์

กล่าวถึงแม่ไก่ที่กำลังกกลูกทั้ง 7 ตัวอยู่ใต้ถุนบ้านเมื่อได้ยินตากับยายปรึกษากันเรื่องของตน ก็รู้ตัวว่าจะต้องถูกจับไปฆ่าเพื่อเป็นอาหารของพระธุดงค์ แต่แม่ไก่ก็ไม่ได้มีความหวาดหวั่นแต่อย่างใด กลับเต็มใจที่จะสละชีวิตของตนเองเพื่อทดแทนบุญคุณตากับยายที่เลี้ยงดูตนและลูกๆ มาอีกทั้งตากับยายก็จะได้รับอานิสงส์จากการทำบุญในครั้งนี้ด้วย

แม่ไก่จึงสั่งเสียให้ลูกๆ ทุกตัวรักใคร่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งให้สำนึกในบุญคุณของตากับยาย และทดแทนบุญคุณเมื่อมีโอกาส ซึ่งลูกไก่ทั้ง 7 ตัว เมื่อได้ยินแม่พูดเช่นนั้นต่างก็รู้ว่าจะต้องสูญเสียแม่ของตนไปแล้วจึงพากันร้องไห้คร่ำครวญด้วยความรักและอาลัยแม่ไก่ของพวกตน

เช้าวันรุ่งขึ้นตากับยายก็ฆ่าแม่ไก่แล้วนำไปทำอาหารถวายพระธุดงค์ ส่วนลูกไก่ทั้ง 7 ตัว ก็ตกลงปลงใจกันว่าเมื่อไม่มีแม่อยู่ด้วยกันแล้วพวกตนก็จะไม่ขอมีชีวิตอีกต่อไปขอตายไปกับแม่ และติดตามไปเกิดเป็นลูกของแม่ในทุกๆชาติ ดังนั้น ลูกไก่ทุกตัวจึงพร้อมใจกันกระโดดเข้ากองไฟตายตามแม่ไก่ไปทันที

และด้วยจิตที่ยึดมั่นในความกตัญญูของลูกที่มีต่อแม่ จึงส่งผลให้ลูกไก่ทั้ง 7 ตัว ไปเกิดเป็นกลุ่มดาว 7 ดวงบนท้องฟ้า หรือเรียกว่า ดาวลูกไก่ เพื่อส่องแสงแห่งความกตัญญูให้ระยิบระยับอยู่บนท้องฟ้าในทุกค่ำ

แบบทดสอบก่อนเรียนวัดทักษะการอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่นภาคกลาง

ชื่อ.....ชั้น ป.3/ เลขที่

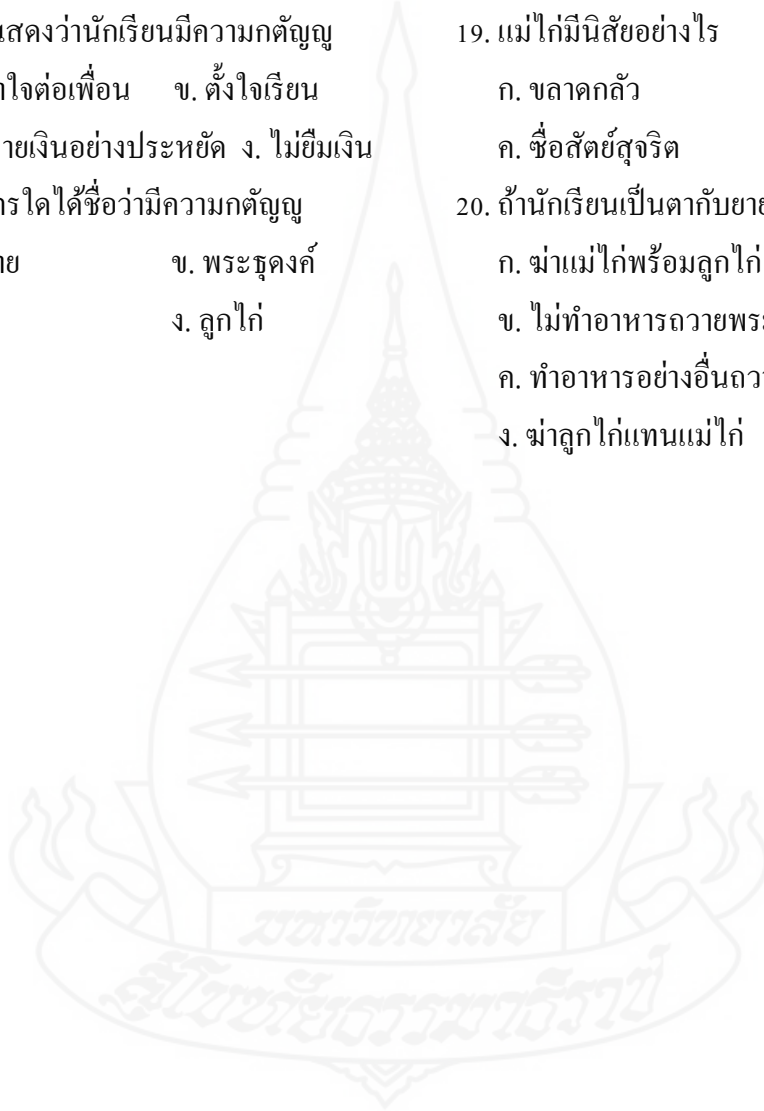
คำชี้แจง จงอ่านข้อความแล้ว x ทับข้อที่ถูก

1. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน
 - ก. เชียงเขา
 - ข. ริมน้ำ
 - ค. ทุ่งหญ้า
 - ง. เล้าไก่
 2. ตากับยายรู้สึกอย่างไรกับแม่ไก่และลูกไก่
 - ก. รังเกียจ
 - ข. รักและเอาใจใส่
 - ค. โกรธแค้น
 - ง. ภาคภูมิใจ
 3. ตากับยายนำอะไรไปถวายพระชฎงค์
 - ก. อาหาร
 - ข. ขนมน
 - ค. ผลไม้
 - ง. ของใช้
 4. คำว่า “อานิสงส์” มีความหมายว่า
 - ก. อำนาจเด็ดขาด
 - ข. การกระทำความผิด
 - ค. มีวาสนาน้อย
 - ง. ผลแห่งกุศล
 5. คำว่า “กตัญญู” หมายถึง
 - ก. เนรคุณ
 - ข. รู้คุณท่าน
 - ค. ขอบคุณ
 - ง. อุปการคุณ
 6. เพราะเหตุใดตากับยายต้องทำอาหารไปถวายพระชฎงค์
 - ก. พระชฎงค์ต้องการฉัน
 - ข. ตายายต้องการทำบุญ
 - ค. ตายายเกลียดแม่ไก่
 - ง. ตายายไม่ต้องการเลี้ยงแม่ไก่
 7. ทำไมแม่ไก่จึงไม่โกรธตากับยาย
 - ก. แม่ไก่มีความซื่อสัตย์
 - ข. แม่ไก่มีความรับผิดชอบ
 - ค. แม่ไก่มีความกตัญญู
 - ง. แม่ไก่มีความขยันหมั่นเพียร
 8. ลูกไก่ทั้ง 7 ตัว รู้สึกอย่างไรกับแม่ไก่ที่ต้องตาย
 - ก. เสียใจ
 - ข. ดีใจ
 - ค. ภาคภูมิใจ
 - ง. สุขใจ
 9. ใครที่กระโดดเข้ากองไฟ
 - ก. ตากับยาย
 - ข. แม่ไก่
 - ค. พระชฎงค์
 - ง. ลูกไก่
 10. เมื่อลูกไก่ยึดมั่นในความรักที่มีต่อแม่ไก่ ส่งผล

ให้ลูกไก่ไปเกิดเป็นอะไร

 - ก. นางฟ้า
 - ข. เทวดา
 - ค. ดาวลูกไก่
 - ง. แม่ไก่
 11. ใครน่าจะเป็นต้นเหตุที่ทำให้ลูกไก่ต้องตาย
 - ก. ตากับยาย
 - ข. พระชฎงค์
 - ค. แม่ไก่
 - ง. ลูกไก่
 12. เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเป็นลำดับแรก
 - ก. ลูกไก่ได้เกิดเป็นดาวบนท้องฟ้า
 - ข. พระชฎงค์มาบักกลดที่เชิงเขา
 - ค. ลูกไก่ทั้งเจ็ดตกลงกระโดดเข้ากองไฟ
 - ง. ตายายทำอาหารไปถวายพระชฎงค์
 13. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้
 - ก. ความกตัญญู
 - ข. ความเมตตา
 - ค. ความซื่อสัตย์
 - ง. ความ
- ขยันหมั่นเพียร
14. นิทานเรื่องนี้มีข้อคิดตรงกับสุภาษิตใด
 - ก. นิ่งเสียคำสิ่งทอง
 - ข. ไร่แล้วอวดฉลาด
 - ค. รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี
 - ง. ข้าวแดงแกงร้อน

15. นิทานเรื่องนี้ต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่าน
- ก. อย่าฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
 - ข. ความกตัญญูนำไปสู่ความสุข
 - ค. ความซื่อสัตย์ทำให้เกิดความเจริญ
 - ง. การแสดงความสามัคคีทำให้ได้รับอันตราย
16. ข้อใดแสดงว่านักเรียนมีความกตัญญู
- ก. มีน้ำใจต่อเพื่อน ข. ตั้งใจเรียน
 - ค. ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ง. ไม่ยืมเงิน
17. ตัวละครใดได้ชื่อว่ามี ความกตัญญู
- ก. ตายาย ข. พระชุกงค์
 - ค. ยาย ง. ลูกไก่
18. แม่ไก่ตอบแทนบุญคุณตากับยายอย่างไร
- ก. ยอมให้ตากับยายฆ่าแล้วนำไปทำอาหาร
 - ข. ยอมให้ตายายทุบตี
 - ค. ขอให้ตายายไว้ชีวิต
 - ง. ยอมไปอยู่กับพระชุกงค์
19. แม่ไก่มีนิสัยอย่างไร
- ก. ขลาดกลัว ข. กตัญญูรู้คุณ
 - ค. ซื่อสัตย์สุจริต ง. พาลเกร
20. ถ้านักเรียนเป็นตากับยายจะทำอย่างไร
- ก. ฆ่าแม่ไก่พร้อมลูกไก่
 - ข. ไม่ทำอาหารถวายพระชุกงค์
 - ค. ทำอาหารอย่างอื่นถวายพระชุกงค์
 - ง. ฆ่าลูกไก่แทนแม่ไก่

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนวัดทักษะการอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่นภาคกลาง

ข้อ	ตอบ	ข้อ	ตอบ
1	ก	11	ข
2	ข	12	ข
3	ก	13	ก
4	ง	14	ง
5	ข	15	ข
6	ข	16	ข
7	ค	17	ง
8	ก	18	ก
9	ง	19	ข
10	ค	20	ค

แบบทดสอบหลังเรียนวัดทักษะการอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่นภาคกลาง

เรื่อง แมลงอัปลักษณ์

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ภายในป่าอันกว้างใหญ่ไพศาล อีกทั้งยังมีเหล่าแมลงหลากหลายชนิดอาศัยอยู่รวมกันอย่างมากมาย ซึ่งแมลงทุกตัวต่างก็รักใคร่กันดีไม่ว่าจะเป็นแมลงหวี่ แมลงปอ ตั๊กแตน หรือแมลงทับ รวมทั้งแมลงชนิดอื่นๆ แมลงทั้งหมดอยู่ในความปกครองของพระราชผีเสื้อ ผู้มีปีกสีทองส่องแสงเป็นประกายระยิบระยับแพรวพราว และมีไม้เท้าประกายเพชรเป็นของวิเศษประจำพระองค์ซึ่งไม้เท้านี้ตกทอดมาจากบรรพบุรุษของพระราชผีเสื้อ ทำด้วยทองคำแท้ และมีอำนาจวิเศษสามารถเนรมิตสิ่งต่างๆ ได้พระราชผีเสื้อมีสหยากรเป็นแมลงตัวหนึ่งชื่อว่า แมลงเพชร ผู้มีร่างกายสวยงาม มีปีกสีเงิน รูปร่างเล็ก แต่บินได้สูงและรวดเร็วมาก นอกจากนี้ยังเป็นทีเกรงขามของเหล่าแมลงตัวอื่นๆ วันหนึ่ง พระราชผีเสื้อมีพระประสงค์ที่จะออกไปท่องเที่ยวในป่าใหญ่ จึงมีรับสั่งให้แมลงเพชรทำหน้าที่ดูแลไพร่ฟ้าแมลงแทนพระองค์สักกระยะหนึ่ง พร้อมกับมอบไม้เท้าประกายเพชรให้เป็นอาวุธประจำกายด้วย และทรงเตือนว่า ห้ามนำไม้เท้าประกายเพชรไปลงโทษผู้อื่นที่ไม่มีความผิด

แมลงเพชรปฏิบัติตามพระบัญชาของพระราชผีเสื้ออย่างเคร่งครัด จนกระทั่งวันหนึ่งด้วยความหลงมัวเมาในอำนาจ เริ่มเย่อหยิ่งและอวดดี ไม่ทักทายแมลงหวี่กับแมลงปอเหมือนทุกครั้ง ทำให้แมลงปอเกิดความสงสัยเป็นอย่างมาก จึงเอ่ยปากถามแมลงเพชรว่า “เหตุใดเจ้าจึงไม่ทักทายพวกเราเหมือนแต่ก่อน หรือว่าถูกพระราชาลงโทษมา หน้าตาจึงดูไม่ค่อยสบายนัก” แมลงปอพูดทักทายหยอกล้อแต่แมลงเพชร โกรธมาก จึงใช้ไม้เท้าประกายเพชรเสกแมลงปอให้กลายเป็นรูปปั้น พร้อมกับหัวเราะเยาะเย้ย แล้วพูดว่า “ผู้ที่บังอาจมาพูดเล่นกับข้า มันทั้งหลายจะต้องได้รับบทเรียนเหมือนกับแมลงปอ” นับตั้งแต่วันนั้นก็มียูนิคอร์นของแมลงต่างๆ เพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้ป่าที่เคยร่มเย็นเป็นสุข กลายเป็นป่าแห่งความหวาดกลัว ครั้นพระราชผีเสื้อกลับมาดูแลเหล่าแมลงทั้งหลายอีกครั้ง พระองค์ก็ได้รับคำร้องทุกข์จากแมลง จึงรับสั่งให้นำแมลงเพชรมาเข้าเฝ้าทันที พร้อมทั้งให้นำไม้เท้าประกายเพชรมาคืน และตำหนิการกระทำอันเลวร้ายของแมลงเพชร

“เจ้าทำความชั่วยิ่งนัก ได้ของวิเศษไว้ประจำกายแต่กลับนำไปรังแกสัตว์อื่นๆ ไม่ฟังคำเตือนของข้า สมควรแล้วที่เจ้าจะได้รับโทษหนัก” พระราชผีเสื้อตรัสพร้อมทั้งกล่าวคำสาปแมลงเพชรด้วยเสียงดั่งลั่น “ข้าขอสาปให้เจ้าจงกลายเป็นแมลงที่น่าเกลียดที่สุด มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์ให้มีปีกสีดำ บินไม่ได้สูง ไม่มีความคล่องแคล่ว และเป็นที่รังเกียจของสัตว์อื่นๆ” สิ้นสุดคำสาปของพระราชผีเสื้อ ร่างกายของแมลงเพชรก็เปลี่ยนเป็น “แมลงสาบ”

แบบทดสอบก่อนเรียนวัดทักษะการอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่นภาคกลาง

ชื่อ.....ชั้น ป.3/ เลขที่

- คำชี้แจง จงอ่านข้อความแล้ว x ทับข้อที่ถูก
- คำว่า “อัปลักษณ์” หมายความว่า
 - ชั่ว ไม่เป็นมงคล
 - สูญหาย
 - แปลกประหลาด
 - สวยงาม งดงาม
 - พระราชพิธีเสด็จมีสหายคือแมลงเพชร คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึง
 - ทหาร
 - โอรส
 - เพื่อน
 - ญาติพี่น้อง
 - ไม้เท้าเป็นของวิเศษประจำพระองค์ตกทอดมาจาก**บรรพบุรุษ**คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึง
 - ผู้มีเกียรติยศ
 - ผู้เสียสละชีวิต
 - ผู้เป็นต้นวงศ์ตระกูล
 - ผู้ประสบความสำเร็จ
 - “มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์ มีสีดำ บินไม่สูง เป็นที่น่ารังเกียจของผู้ที่พบเห็น” เป็นลักษณะรูปร่างของใคร
 - แมลงเพชร
 - ราชาผีเสื้อ
 - แมลงสาบ
 - แมลงทับ
 - “มีรูปร่างสวยงาม ปีกเป็นสีน้ำเงิน บินได้สูง นำเกรงขาม”เป็นลักษณะรูปร่างของใคร
 - ราชาผีเสื้อ
 - แมลงเพชร
 - ราชาผีเสื้อ
 - แมลงเต่าทอง
 - ไม้เท้าประกายเพชรทำจากอะไร
 - เพชร
 - พลอย
 - ทอง
 - ไม้สัก
 - คำว่า “นครมิตร” หมายความว่าอย่างไร
 - ได้ตามต้องการ
 - ไม่มีที่พึ่ง
 - ซัดเซพเนจร
 - สร้าง บ้านคาลให้เป็นที่ขึ้น
 - ทำไมแมลงเพชรจึงถูกสาปให้เป็นแมลงสาบ
 - แมลงต่างๆ ใสร้าย
 - พระราชาลงโทษ
 - ต้องการเป็นแมลงสาบ
 - หนีความผิด
 - เพราะเหตุใดแมลงเพชรสาปแมลงต่างๆ ให้เป็นรูปปั้น
 - รังเกียจแมลงต่างๆ
 - ทดลองใช้ไม้เท้าวิเศษ
 - หลงมัวเมาในอำนาจ
 - ต้องการเป็นใหญ่
 - เหตุการณ์ใด เกิดขึ้นที่ลำดับแรก
 - แมลงเพชรเป็นเพื่อนกับพระราชาราช
 - แมลงเพชรได้ไม้เท้าประกายเพชร
 - แมลงเพชรหลงอำนาจ
 - แมลงต่างๆกลายเป็นรูปปั้น
 - ใครน่าจะเป็นต้นเหตุทำให้แมลงเพชรถูกสาป ให้เป็นแมลงสาบ
 - พระราชาราช
 - แมลงทับ
 - แมลงปอ
 - แมลงเพชร

12. ถ้านักเรียนได้รับไม้เท้าประกายเพชร นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- ทำเหมือนแมลงเพชร
 - ทำเหมือนพระราชพิธีเสด็จ
 - สาบแมลงทุกตัวให้เป็นผีเสื้อ
 - สาบพระราชพิธีให้เป็นแมลงสาบ
13. นักเรียนควรเอาแบบอย่างแมลงเพชรหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ควร เพราะเป็นที่นับถือของแมลงตัวอื่น ๆ
 - ควร เพราะได้สั่งสอนแมลงตัวอื่น ๆ
 - ไม่ควร เพราะใช้ไม้เท้าในทางที่ไม่ดี
 - ไม่ควร เพราะพระราชพิธีไม่ถูกต้อง
14. การกระทำของแมลงเพชรให้ข้อคิดตรงกับ สุภาษิตใด
- ช้า ช้า ได้พริ้วเล่มงาม
 - ไถ่งามเพราะขน คนงามเพราะแต่ง
 - ชี้โพรงให้กระรอก
 - เสื่อชอนเสียบ
15. นิทานเรื่องนี้ ให้ข้อคิดแก่นักเรียนเรื่องใด
- คนโง่ชอบอวดฉลาด
 - ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว
 - คนเจ้าปัญญา มักแก้ไขปัญหาก็ได้
 - ถือไม้เท้ายอดทอง กระบองยอดเพชร
16. เหตุการณ์ใด เกิดเป็นลำดับสุดท้าย
- แมลงเพชรถูกสาป
 - แมลงต่างๆถูกสาป
 - พระราชพิธีกับแมลงเพชรเป็นเพื่อนกัน
 - แมลงต่างๆกลายเป็นรูปปั้น
17. จากเรื่องนี้สรุปได้ว่าใครเป็นผู้มีความ ยุติธรรมมากที่สุด
- พระราชพิธีเสด็จ
 - แมลงทับ
 - แมลงปอ
 - แมลงเพชร
18. แม่ไก่ค่อมแทนบุญคุณต่อกับยายอย่างไร เหตุใดพระราชพิธีจึงโกรธแมลงเพชร
- เกลียดแมลงเพชร
 - แมลงเพชรเจ้าเล่ห์
 - แมลงเพชรหลงอำนาจ
 - แมลงเพชรพาลเกร
19. นักเรียนคิดว่าพระราชพิธีตัดสินใจถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ถูก เพราะพระราชพิธีให้ออกาสแมลงเพชร
 - ถูก เพราะพระราชพิธีมีความยุติธรรม
 - ไม่ถูก เพราะแมลงตัวอื่นทำร้ายแมลงเพชร ก่อน
 - ไม่ถูก เพราะแมลงเพชรเป็นสหายของ พระราชพิธี
20. นิทานเรื่องนี้จบลงด้วยเหตุการณ์ใด
- แมลงเพชรถูกสาปให้เป็นแมลงสาบ
 - แมลงเพชรได้เป็นพระราชพิธี
 - แมลงเพชรได้ครอบครองอาณาจักร
 - แมลงเพชรได้ถูกประหารชีวิต

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียนวัดทักษะการอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่นภาคกลาง

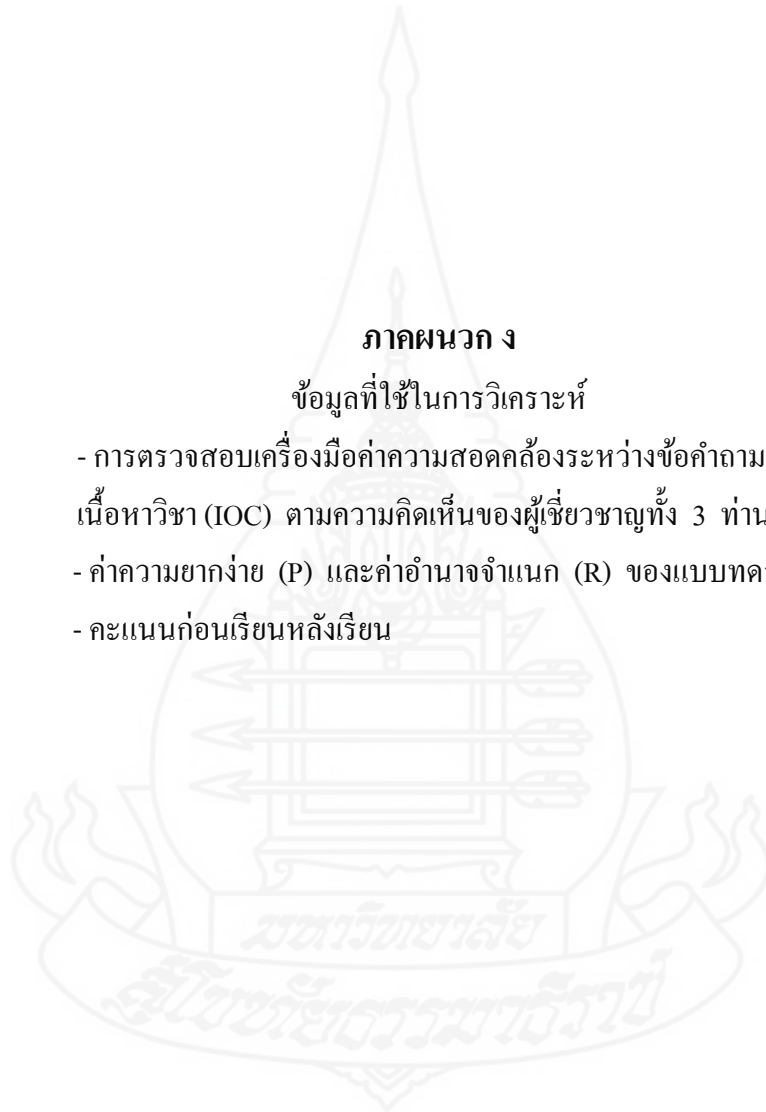
ข้อ	ตอบ	ข้อ	ตอบ
1	ค	11	ง
2	ค	12	ข
3	ค	13	ค
4	ค	14	ง
5	ข	15	ข
6	ค	16	ก
7	ง	17	ก
8	ข	18	ค
9	ค	19	ข
10	ก	20	ก

ภาคผนวก ง

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

- การตรวจสอบเครื่องมือค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเนื้อหาวิชา (IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน
- ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบ
- คะแนนก่อนเรียนหลังเรียน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความตรงว่ามีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแบบทดสอบก่อนเรียนวัดทักษะการอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่นภาคกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 ข้อ
พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดคะแนน
ความคิดเห็นไว้ดังนี้

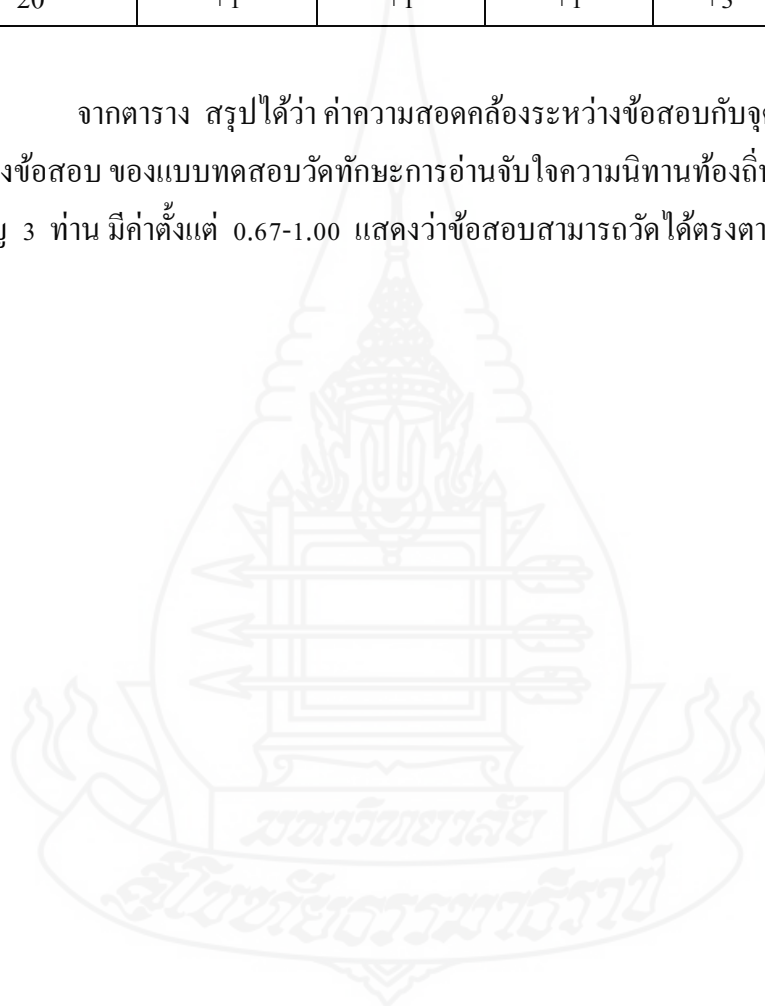
- + 1 แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตามจุดประสงค์
0 ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตามจุดประสงค์หรือไม่
- 1 แน่ใจว่าข้อสอบไม่สามารถวัดได้ตามจุดประสงค์
(บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ 2527: 69)

ข้อสอบข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	I.O.C.
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	+1	+1	+1	+3	1
2.	+1	+1	+1	+3	1
3.	+1	+1	+1	+3	1
4.	+1	+1	+1	+3	1
5.	+1	+1	+1	+3	1
6.	0	+1	+1	+2	0.67
7.	+1	0	+1	+2	0.67
8.	0	+1	+1	+2	0.67
9.	+1	+1	+1	+3	1
10.	+1	+1	+1	+3	1
11.	+1	+1	+1	+3	1
12.	+1	+1	+1	+3	1
13.	+1	+1	+1	+3	1
14.	+1	+1	+1	+3	1
15.	+1	+1	+1	+3	1
16.	+1	+1	+1	+3	1
17.	+1	+1	+1	+3	1

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อสอบข้อที่	ความคิดเห็นของของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	I.O.C.
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
18	+1	0	+1	+2	0.67
19	+1	0	+1	+2	0.67
20	+1	+1	+1	+3	1

จากตาราง สรุปได้ว่า ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ของข้อสอบ ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่นภาคกลาง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 แสดงว่าข้อสอบสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ทุกข้อ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความตรงว่ามีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแบบทดสอบหลังเรียนวัดทักษะการอ่านจับใจความนิทานท้องถิ่นภาคกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 ข้อ
พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดคะแนน
ความคิดเห็นไว้ดังนี้

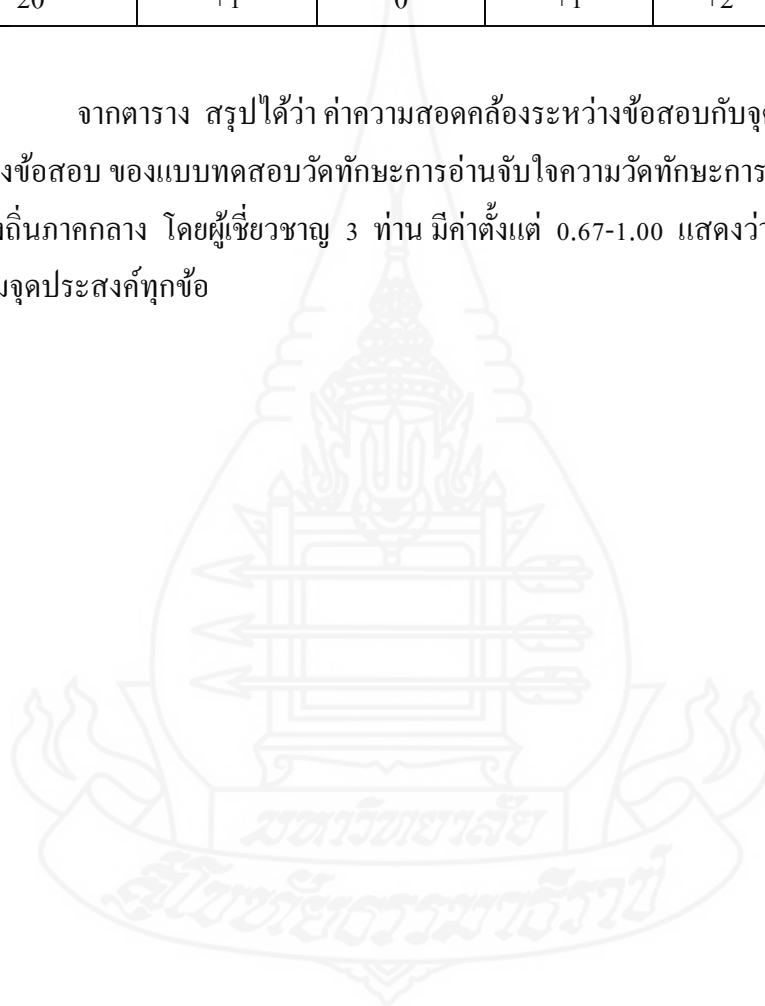
- + 1 แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตามจุดประสงค์
0 ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตามจุดประสงค์หรือไม่
- 1 แน่ใจว่าข้อสอบไม่สามารถวัดได้ตามจุดประสงค์
(บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ 2527: 69)

ข้อสอบข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	I.O.C.
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	+1	+1	+1	+3	1
2.	+1	0	+1	+2	0.67
3.	+1	+1	+1	+3	1
4.	+1	+1	+1	+3	1
5	+1	+1	+1	+3	1
6	+1	+1	+1	+3	1
7	+1	+1	+1	+3	1
8	+1	+1	+1	+3	1
9	+1	+1	+1	+3	1
10	+1	+1	+1	+3	1
11	+1	+1	+1	+3	1
12	+1	+1	+1	+3	1
13	+1	+1	+1	+3	1
14	+1	+1	+1	+3	1
15	+1	+1	+1	+3	1
16	+1	+1	+1	+3	1
17	+1	+1	+1	+3	1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

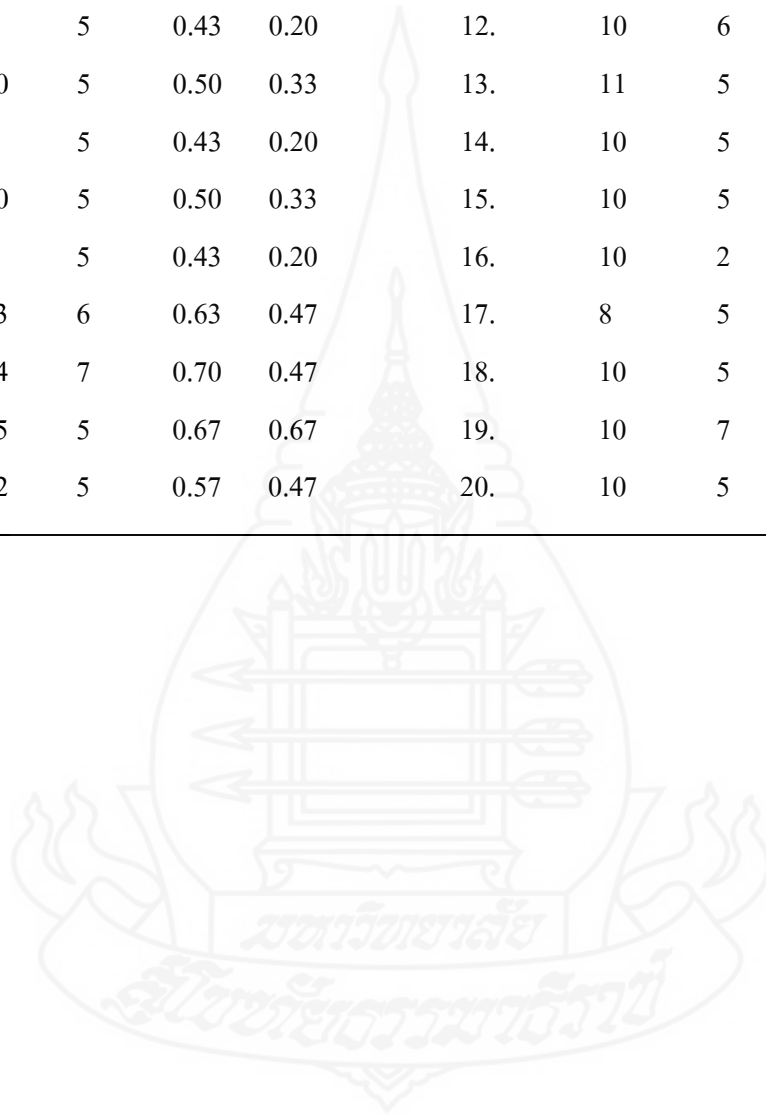
ข้อสอบข้อที่	ความคิดเห็นของของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	I.O.C.
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
18	+1	+1	+1	+3	1
19	+1	0	+1	+2	0.67
20	+1	0	+1	+2	0.67

จากตาราง สรุปได้ว่า ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ของข้อสอบ ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความวัดทักษะการอ่านจับใจความ นิทานท้องถิ่นภาคกลาง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 แสดงว่าข้อสอบสามารถวัด ได้ตรงตามจุดประสงค์ทุกข้อ

ตารางที่ 6 แสดงค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อ	Ru	RI	P	R	ข้อ	Ru	RI	P	R
1.	11	8	0.63	0.20	11.	9	6	0.50	0.20
2.	8	5	0.43	0.20	12.	10	6	0.53	0.27
3.	10	5	0.50	0.33	13.	11	5	0.53	0.40
4.	8	5	0.43	0.20	14.	10	5	0.33	0.33
5.	10	5	0.50	0.33	15.	10	5	0.50	0.33
6.	8	5	0.43	0.20	16.	10	2	0.40	0.53
7.	13	6	0.63	0.47	17.	8	5	0.43	0.20
8.	14	7	0.70	0.47	18.	10	5	0.50	0.33
9.	15	5	0.67	0.67	19.	10	7	0.57	0.20
10.	12	5	0.57	0.47	20.	10	5	0.50	0.33

ตารางที่ 7 แสดงคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

นักเรียนลำดับที่	คะแนนสอบ (20คะแนน)		ผลต่าง D
	ก่อนสอน (X)	หลังสอน (Y)	
1	9	14	5
2	10	16	6
3	13	17	4
4	8	16	8
5	14	18	4
6	9	17	8
7	9	16	7
8	13	18	5
9	14	19	5
10	7	13	6
11	11	14	3
12	13	17	4
13	10	19	9
14	15	20	5
15	8	15	7
16	9	18	9
17	9	17	8
18	10	16	6
19	10	18	8
20	9	17	8
21	9	17	8
22	14	20	6
23	10	17	7
24	10	17	7

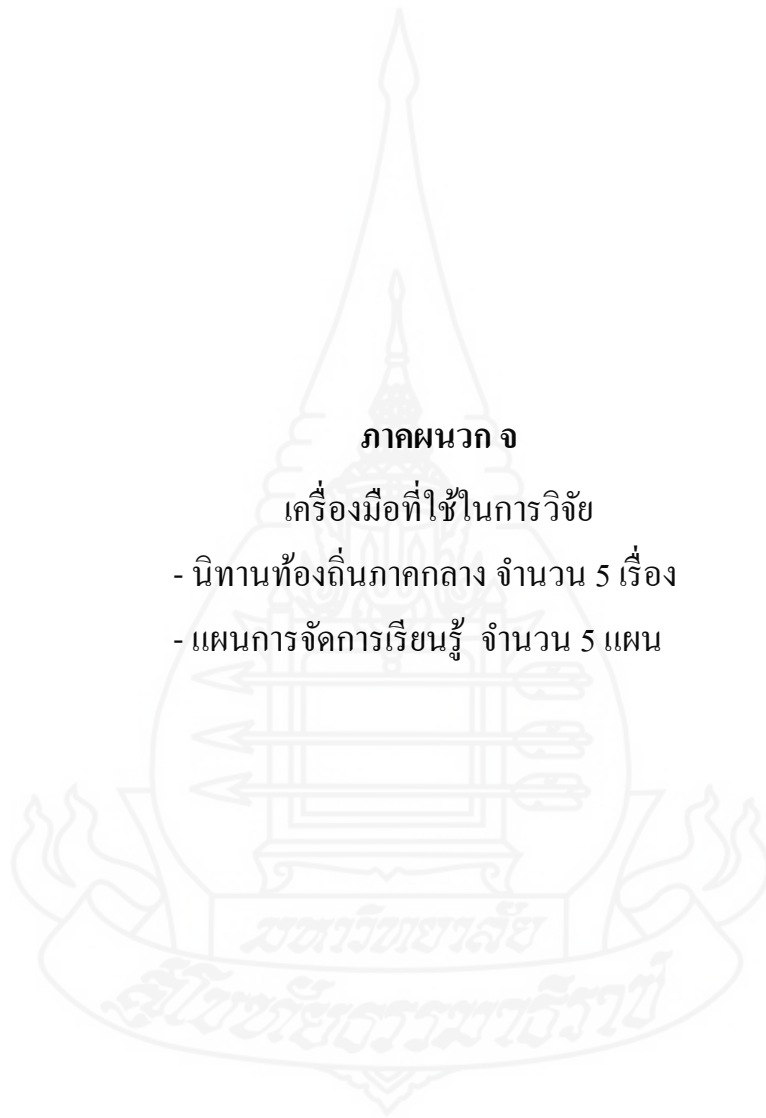
ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

นักเรียนลำดับที่	คะแนนสอบ (20คะแนน)		ผลต่าง D
	ก่อนสอน (X)	หลังสอน(Y)	
25	8	15	7
26	9	15	6
27	11	18	7
28	12	17	5
29	9	16	7
30	8	18	10
31	13	19	6
32	11	17	6
33	8	15	7
34	9	18	9
35	9	17	8
36	11	16	5
37	10	16	6
38	9	18	9
39	13	18	5
40	9	16	7
41	7	14	7
42	12	19	7
คะแนนรวม	431	708	277
คะแนนเฉลี่ย	10.26	16.86	6.60

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- นิทานท้องถิ่นภาคกลาง จำนวน 5 เรื่อง
- แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน

เตาสามโคก

เรียบเรียงโดย
นางสาวศรีกัญญา ศรีพัชรานุกูล

เตาสามโลก

กล่าวถึงครอบครัวชาวมอญครอบครัวหนึ่งมีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา ทั้งสองมีลูกชายด้วยกันสองคน คนพี่ชื่อ แม่กะลอย มีนิสัยโอบอ้อมอารี ใจบุญ ซื่อสัตย์สุจริต และขยันหมั่นเพียร ส่วนคนน้องชื่อว่า แม่กะเล็ด มีนิสัยหยาบคาย คดโกง อิจฉาริษยา เกียจคร้าน และชอบคบแต่คนพาล

เมื่อทั้งสองแต่งงานมีครอบครัวกันแล้วต่างก็ประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาเช่นเดียวกับพ่อแม่ โดยแยกครอบครัวออกมาอยู่อย่างเป็นสัดส่วนเฉพาะครอบครัวของตน แต่ก็ยังคงอยู่ใกล้ๆ กับบ้านของพ่อแม่ แต่เนื่องจากบริเวณที่จะสร้างเตาเผาเป็นหลุมเมื่อถึงฤดูน้ำหลากน้ำก็จะท่วม พ่อจึงบอกให้ลูกๆ ขุดดินถม โกลให้สูงขึ้นเสียก่อน เพื่อป้องกันน้ำท่วมถึง จากนั้นจึงสร้างเตาเผาสำหรับเผาเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งลูกชายทั้งสองคนรับฟังและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยต่างคนต่างก็ขุดดินถม โกลให้สูงขึ้น แล้วสร้างเตาเผาอยู่ใกล้เคียงกัน

เมื่อต่างคนต่างสร้างเตาเผาของตนเรียบร้อยแล้ว แม่กะลอยผู้พี่และภรรยาที่ตั้งใจทำเครื่องปั้นดินเผาด้วยความละเอียด ประณีต และสวยงาม เพราะขั้นตอนในการเผาของเขาทำให้เครื่องปั้นดินเผาสุกอย่างพอเหมาะพอดี สีสวย และมีคุณภาพ ทำให้เครื่องปั้นดินเผาของแม่กะลอยขายดี เป็นที่นิยมชมชอบของลูกค้า ครอบครัวของเขาจึงมีฐานะร่ำรวยขึ้นอย่างรวดเร็ว

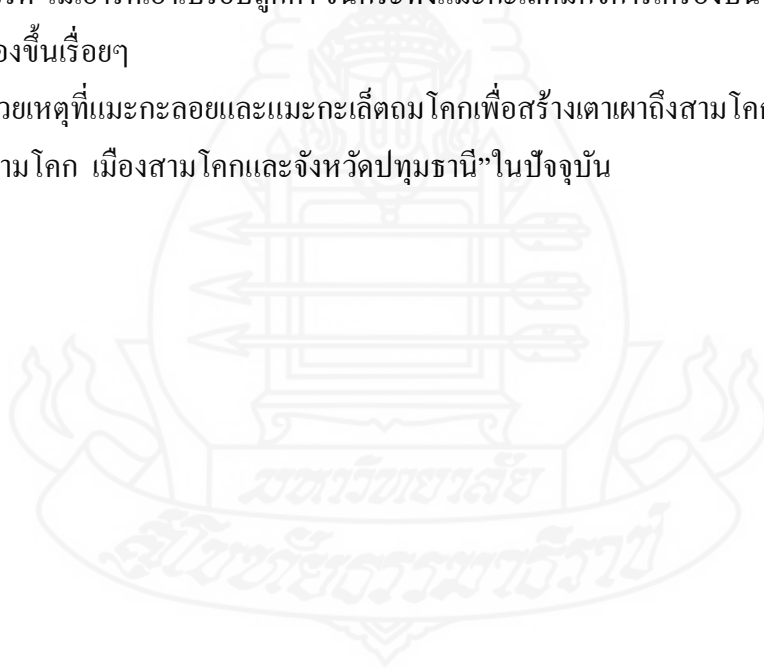
ต่างกับแม่กะเล็ดน้องชายที่ทำเครื่องปั้นดินเผาอย่างหยาบๆ ไม่มีความประณีตสวยงาม และมีคุณภาพต่ำทำให้เครื่องปั้นดินเผาของเขาขายไม่ได้ กิจการของครอบครัวก็ทรุดลงเรื่อยๆ แต่แทนที่แม่กะเล็ดจะปรับปรุงการทำงานของตนเองเขากลับโทษพี่ชายที่ทำสินค้าออกมาดีเกินไป เป็นเหตุให้สินค้าของเขาขายไม่ได้ และด้วยความอิจฉาริษยา เขาจึงคิดที่จะทำลายกิจการของพี่ชาย ดังนั้น ในคืนหนึ่งแม่กะเล็ดก็พาพรรคพวกอันธพาล แอบลอบเข้าไปจุดไฟเผาโรงเตาเผาเครื่องปั้นดินเผาของพี่ชายจนวอดวาย รวมทั้งช่วยกันทุบเตาเผาและเครื่องปั้นดินเผาที่เสร็จสมบูรณ์แล้วจนแตกละเอียดไม่สามารถใช้งานหรือนำไปขายได้

จนรุ่งเช้าแม่กะลอยกับภรรยาจึงมาพบกับความเสียหาย ซึ่งเขารู้ว่าเป็นฝีมือของน้องชายกับเพื่อนๆ อันธพาล แต่ก็ไม่ได้โกรธแค้นหรือคิดอาฆาตพยาบาทน้องชายแต่อย่างใด หลังจาก

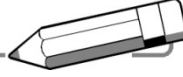
สูญเสียโรงเตาเผาเครื่องปั้นดินเผาเมะกะลอยก็เริ่มขุดดินมาถมเป็น โคนสูง แล้วสร้างเตาเผาขึ้นมาใหม่ แต่ครั้งนี้เขาสร้างให้อยู่ใกล้ๆ บ้าน เพื่อดูแลได้อย่างสะดวกและปลอดภัย จากนั้นเขาก็เริ่มลงมือผลิตเครื่องปั้นดินเผาตามขั้นตอนเดิมทุกประการ ในที่สุดกิจการของเขาก็กลับมาเจริญรุ่งเรืองตามลำดับ

จากการที่เมะกะลอยเป็นผู้ประพฤตินเป็นคนดีมีศีลธรรม และเลี้ยงดูพ่อแม่ที่แก่ชราด้วยความกตัญญู ส่งผลให้กิจการเครื่องปั้นดินเผาของเขามีความเจริญรุ่งเรืองมากกว่าเดิมหลายเท่า นักผลิตออกมาเท่าไรก็ขายได้หมด ไม่พอกับความต้องการของลูกค้า ผิดกับเมะกะเล็ด เขาคิดว่าเมื่อทำลายเตาเผาและเครื่องปั้นดินเผาของพี่ชายแล้ว กิจการของเขาจะต้องเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น แต่เหตุการณ์กลับตรงกันข้าม เขาขายเครื่องปั้นดินเผาไม่ได้เลยสักชิ้น ฐานะก็ยากจนยิ่งกว่าเดิม ในที่สุดเมะกะเล็ด ก็สำนึกตัวได้ และพาครอบครัวมากราบขอโทษพี่ชาย ฝ่ายเมะกะลอยรู้ว่าน้องชายได้กลับตัวกลับใจเป็นคนดี และกลับมาทำอาชีพเดิมอีกครั้ง เขาก็ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือน้องชายทุกอย่าง ทั้งสนับสนุนในเรื่องเงินทุน แนะนำกลวิธีในการผลิต ตลอดจนให้ตั้งตนอยู่ในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบลูกค้า จนกระทั่งเมะกะเล็ดมีกิจการเครื่องปั้นดินเผาที่เจริญรุ่งเรืองขึ้นเรื่อยๆ

ด้วยเหตุที่เมะกะลอยและเมะกะเล็ดถม โคนเพื่อสร้างเตาเผาถึงสาม โคน บริเวณนี้จึงได้ชื่อว่า “บ้านสามโคก เมืองสามโคกและจังหวัดปทุมธานี” ในปัจจุบัน

แบบฝึกที่ 1

คำสั่ง จงบอกความหมายของคำจากเรื่องที่ย่าน

1. คำว่า “อันธพาล” หมายถึง

ตอบ

2. คำว่า “อาฆาต” หมายถึง

ตอบ

3. คำว่า “รุ่งเรือง” หมายถึง

ตอบ

4. คำว่า “กตัญญู” หมายถึง

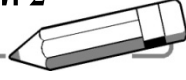
ตอบ

5. คำว่า “เครื่องครัว” หมายถึง

ตอบ

แบบฝึกที่ 2

คำสั่ง จงเขียนสรุปเรื่องเตาสาม โศก พร้อมวาดภาพประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

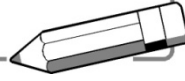
ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

.....

แบบฝึกที่ 3

คำสั่ง จงตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

1. ชาวมอญเรื่องเตาสามโลกมีลูกกี่คนแต่ละคนมีนิสัยอย่างไร

ตอบ

2. เหตุใดแม่กะเล็ด จึงเผาโรงเตาเครื่องปั้นดินเผาของพี่ชายตนเอง

ตอบ

3. ผลของการกระทำของแม่กะเล็ด ส่งผลให้ครอบครัวของเขาเป็นอย่างไร

ตอบ

4. นักเรียนควรเอาแบบอย่างลูกชายคนใดของชาวมอญ เพราะเหตุใด

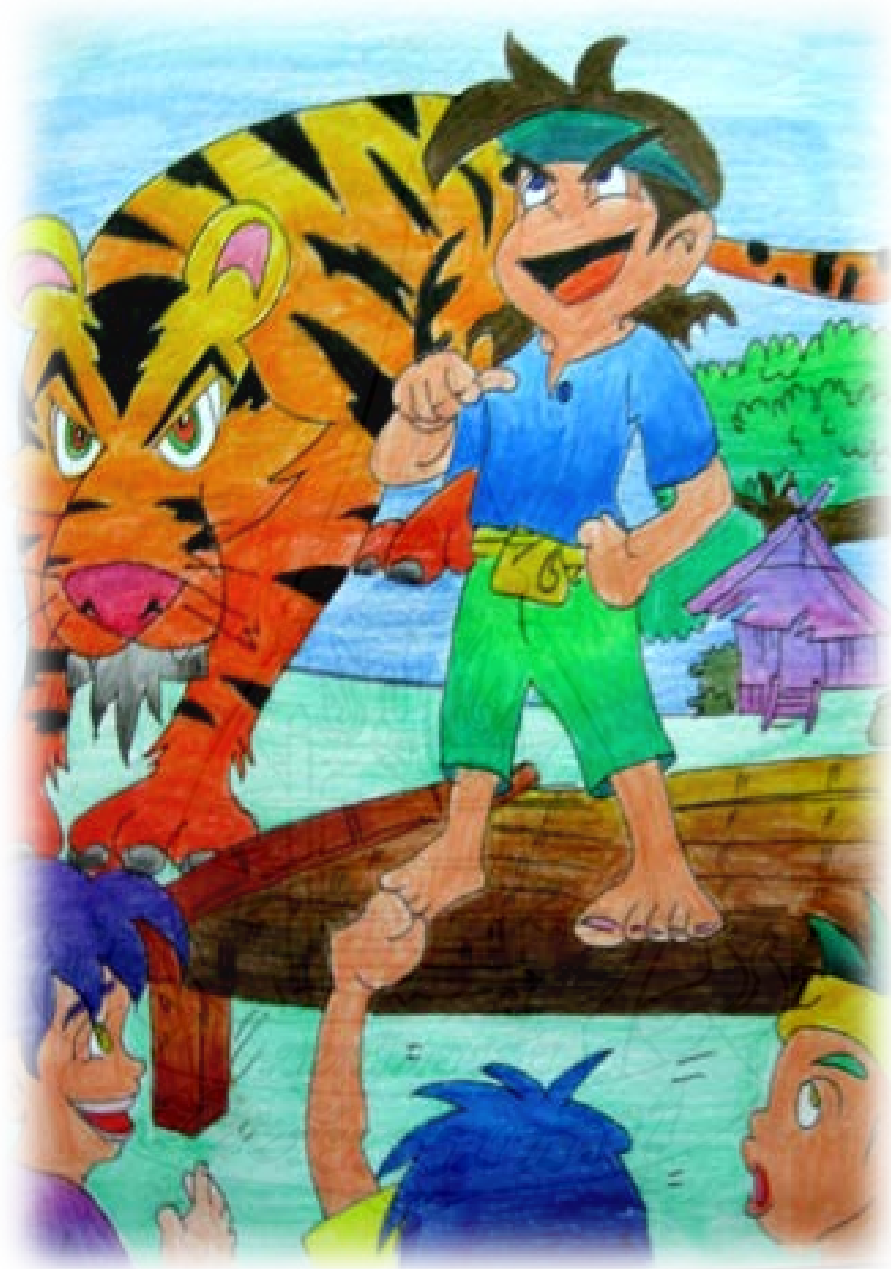
ตอบ

5. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดแก่นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมข้อใด

ตอบ

ย่องเง้

เรียบเรียงโดย

นางสาวศรีกัลยา ศรีพัชรานุกูล

ย่องเข้

ณ หมู่บ้านกะเหรี่ยงในจังหวัดราชบุรี มีชายหนุ่มชาวกะเหรี่ยงคนหนึ่งชื่อว่า ย่องเข้ ผู้ชอบโอ้อวดตนอยู่เสมอว่าเป็นคนมีวิชาอาคมเก่งกล้ายิ่งนักจนชาวบ้านต่างก็เชื่อกันว่าย่องเข้ นั้นเก่งกล้าสามารถจริงๆ

วันหนึ่งมีเสือโคร่งตัวใหญ่เข้ามาอาละวาดในหมู่บ้านก่อกินวัวควายและสัตว์เลี้ยงของชาวบ้านเป็นอาหารจนชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนกันไปทั่ว ทั้งหมดจึงพากันมาขอความช่วยเหลือจากย่องเข้ ผู้เก่งกล้า

เมื่อได้รับปากชาวบ้านแล้ว จึงต้องจำใจคิดหาวิธีปราบเสือ ทั้งที่ความจริงแล้วเขาก็รู้สึกกลัวเสือโคร่งอยู่ไม่น้อย เพราะเขาไม่มีเวทมนตร์คาถาอย่างที่คุยโม้อวดกับคนอื่น ย่องเข้จึงให้เมียมาเป็นคนช่วยคิดหาหนทางแก้ไข ในที่สุดย่องเข้กับเมียก็ตัดสินใจเลือกเอาบ้านร้างหลังหนึ่งเป็นสถานที่ปราบเสือ โดยเขากับเมียช่วยกันเหลาไม้แหลมๆ ปักไว้รอบบ้านเพื่อใช้เป็นกับดักเสือ จากนั้นจึงพากันขึ้นไปนอนอยู่บนบ้านด้วยความกลัวเช่นเดียวกับคนอื่นๆ ในหมู่บ้านแต่ย่องเข้ต้องทำเป็นเก่งเพราะคุยโม้อวดไว้มาก

ตกดึกเสียงเสือกคำรามก็อยู่ใกล้กับบ้านร้างหลังนั้น ย่องเข้กลัวจนตัวสั่นเสียงสั่น แต่ต้องอดกลั้นเอาไว้ไม่ให้เมียรู้ แล้วฝืนใจบอกว่าจะขึ้นไปจัดการกับมันเอง จากนั้นย่องเข้ก็ค่อยๆ ปีนขึ้นไปบนหลังคาบ้าน ขณะนั้นเสื่อยืนอยู่ที่ลานบ้านพอดี เมื่อมันมองเห็นย่องเข้ เสือโคร่งตัวใหญ่ก็คำรามเสียงดังลั่นด้วยความดีใจที่จะได้กินอาหาร จนย่องเข้คนคุยโวตกใจกลัวลั่นไกลลงมาจากหลังคา แต่ด้วยความมือไวเขาคว้าไม้ได้ทัน ตัวเขาจึงห้อยโตนงออยู่อย่างนั้น ฝ่ายเสือกโคร่งที่ยืนจ้องย่องเข้อยู่ก็รีบกระโจนเข้าหาร่างที่ห้อยอยู่นั้นทันที แต่เพราะถึงคราวเคราะห์ของเสือกโคร่งมันกระโดดไม่ถึงตัวย่องเข้ หล่นใส่ไม้แหลมที่ปักไว้รอบบ้านเสียบทะลุร่างตายคาที่ ชาวบ้านก็พากันชื่นชมย่องเข้ไม่ขาดปาก จนกิตติศัพท์ความเก่งกล้าสามารถของย่องเข้เลื่องลือไปทั่วทั้งหมู่บ้าน

อยู่ต่อมาไม่นานนัก หมู่บ้านกะเหรี่ยงแห่งนี้ก็มีโจรเข้ามาปล้นทรัพย์สินเงินทองและวัวควายของชาวบ้านไม่เว้นแต่ละวัน จนชาวบ้านพากันมาขอร้องไห้ย่องเข้ช่วยปราบโจรให้ ซึ่งย่องเข้ก็รับปากอีกตามเคย แต่เขาต้องเก็บซ่อนความกลัวเอาไว้ เพราะได้คุยโวกับใครต่อใครเอาไว้แล้วว่าตนนั้นมีวิชาอาคมเก่งกล้าพร้อมกับบอกให้ชาวบ้านไปป่าวประกาศให้พวกโจรรู้เลยว่า ย่องเข้จะเป็นคนปราบพวกโจรให้ราบคาบ

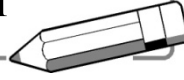
พวกโจรจึงไม่มีความเกรงกลัวย่องเข้แต่อย่างใด จนกระทั่งคืนวันหนึ่งย่องเข้กับชาวบ้าน กลุ่มหนึ่งบุกเข้าไปสกัดการปล้นของพวกโจร และเกิดการปะทะกันบนเส้นทางเข้าหมู่บ้าน การสู้รบดาบต่อดาบทำให้ต่างก็ล้มตายกันไปทั้งสองฝ่าย แต่พวกโจรมีกำลังมากกว่าจึงเสริมคนเข้ามาต่อสู้เรื่อยๆ ย่องเข้ ทั้งต่อสู้และถอยหนีไปพร้อมกัน เขาตะโกนบอกให้ชาวบ้านรีบถอยกลับเข้าไปในหมู่บ้าน ส่วนย่องเข้อาศัยความมืดปีนขึ้นไปหลบอยู่บนต้นไม้ เพราะเขาเหนื่อยและกลัวกำลังอันมากมายของพวกโจร

ฝ่ายหัวหน้าโจรเมื่อไม่เห็นย่องเข้จึงร้องตะโกนออกไปว่า “ไหนว่าจะมาปราบโจรอย่างพวกข้า ทำไม! ไม่ออกมา หรือว่ากลัวตายหลบอยู่ในบ้าน” เมื่อย่องเข้ได้ยินเสียงตะโกนของหัวหน้าโจรก็ตกใจกลัว นั่งตัวสั่นอยู่บนกิ่งไม้ บังเอิญกิ่งไม้นั้นทนน้ำหนักตัวของย่องเข้ไม่ไหว จึงฉีกขาดหลุดออกมาจากต้น ทำให้ร่างของย่องเข้กับกิ่งไม้กระแทกเข้ากับศีรษะของหัวหน้าโจรอย่างแรงจนล้มไม่เป็นท่า ย่องเข้ได้โอกาสจึงใช้ดาบฟันที่ร่างของหัวหน้าโจรจนขาดใจตายทันที ลูกน้องโจรที่เหลือจึงตะโกนบอกกันด้วยความตกใจว่า “หัวหน้าตายแล้ว ย่องเข้มันเหาะมาทางหัวหน้าของเรา” ด้วยความกลัววิชาอาคมของย่องเข้ที่เหาะมาฆ่าหัวหน้าของพวกเขา ลูกน้องโจรทั้งหมดจึงรีบวิ่งหนีเข้าป่า เอาตัวรอดกันอย่างโกลาหล เมื่อชาวบ้านรู้ว่าย่องเข้ปราบโจรได้แล้ว ต่างก็ตะโกนร้องด้วยความดีใจ ต้อนรับวีรบุรุษย่องเข้กันอย่างยิ่งใหญ่

ในที่สุดย่องเข้ก็เกิดความทุกข์ใจเป็นนักหนากับการคุยโม้อวดตนจนชาวบ้านหลงเชื่อว่าเขาเป็นผู้เก่งกล้าสามารถ เพราะเมื่อมีเรื่องเดือดร้อนอะไรเกิดขึ้นในหมู่บ้านกะเหรี่ยงก็ตามชาวบ้านก็มาหาแต่ย่องเข้สร้างความเดือดร้อนให้กับย่องเข้อย่างไม่มีวันจบสิ้น

คิดได้เช่นนี้ย่องเข้ก็บอกให้เมียไปเก็บพริกที่ไร่ก่อนเมื่อเมียออกจากบ้านไปแล้ว ย่องเข้ก็จุดไฟเผาบ้านของตนเอง จนไฟลุกลามบ้านเขาจึงตะโกนขึ้นมาว่า “ช่วยด้วย ช่วยด้วย ไฟไหม้บ้าน” ครั้นชาวบ้านได้ยินต่างก็พากันมาช่วยดับไฟ แต่ก็ดับไม่ทันเสียแล้ว เพราะบ้านทั้งหลังถูกไฟเผาจนวอดวาย ย่องเข้ได้ทีจึงพูดขึ้นมาด้วยน้ำเสียงเศร้าสร้อยพอให้ชาวบ้านได้ยินกันทุกคนว่า “โธ่ไฟมันเผาตำราอาคมของข้าไปจนหมดแล้ว ข้าช่วยปราบอะไรไม่ได้อีกแล้ว” และนับตั้งแต่นั้นมาไม่มีใครกล้ามารบกวนให้ย่องเข้ไปปราบอะไรให้อีก

แบบฝึกที่ 1

คำสั่ง จงบอกความหมายของคำจากเรื่องที่อ่าน

1. คำว่า “วีรบุรุษ” หมายถึง

ตอบ

2. คำว่า “เวทมนตร์” หมายถึง

ตอบ

3. คำว่า “อาละวาด” หมายถึง

ตอบ

4. คำว่า “กิตติศัพท์” หมายถึง

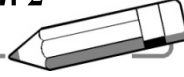
ตอบ

5. คำว่า “อาคม” หมายถึง

ตอบ

แบบฝึกที่ 2

คำสั่ง จงเขียนสรุปเรื่องย่อแก้ไข พร้อมวาดภาพประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

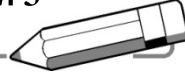
ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

.....

แบบฝึกที่ 3

คำสั่ง จงตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

1. เหตุการณ์ในเรื่องนี้เกิดขึ้นที่จังหวัดใด

ตอบ

2. ทำไมชาวบ้านจึงยกย่อง ย่องเช้ ว่าเป็นวีรบุรุษ

ตอบ

3. ใครเป็นต้นเหตุที่ทำให้บ้านของยองเช้ถูกไฟไหม้

ตอบ

4. ถ้านักเรียนเป็นยองเช้ นักเรียนจะแก้ไขปัญหาวอย่างไร

ตอบ

5. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดแก่นักเรียนเกี่ยวกับเรื่องใด

ตอบ

ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์

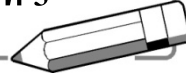

เรียบเรียงโดย

นางสาวศรีกัญญา ศรีพัชรานุกุล

ใบความรู้ที่ 3

ตำนานวัดพระนอนจักรสีห์

นานมาแล้ว มีสิงห์ตนหนึ่งอาศัยอยู่ในถ้ำแห่งหนึ่งของเมืองสิงห์บุรี เป็นสิงห์หนุ่มผู้มีพลังกำลังมหาศาลสามารถแปลงร่างเป็นชายหนุ่มรูปงามได้ และมีความรู้สึนึกคิดเหมือนเช่นมนุษย์ ทุกประการ

วันหนึ่งสิงห์ได้พบกับลูกสาวเศรษฐีเมืองชัยนาท แล้วเกิดความรักใคร่ในตัวของเธอ จึงลักพาตัวลูกสาวเศรษฐีไปอยู่ในถ้ำของตน ซึ่งทั้งสองครองรักอยู่ในถ้ำกันอย่างมีความสุข จนกระทั่งลูกสาวเศรษฐีตั้งครรภ์และคลอดลูกชายออกมาเป็นมนุษย์ ชื่อว่า สิงห์พาดู

พ่อสิงห์เลี้ยงดูสิงห์พาดูด้วยความรัก จนเติบโตใหญ่ ไม่ว่าสิงห์พาดูจะไปแห่งไหนใด พ่อสิงห์ก็จะตามไปคุ้มครองดูแลลูกชายอย่างสม่ำเสมอ โดยที่สิงห์พาดูไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่า สิงห์นั้นเป็นพ่อของตนจนสิงห์พาดูเติบโตเป็นหนุ่มด้วยความสงสัยจึงเข้าไปถามแม่ว่าพ่อของตนเป็นใคร ชื่ออะไร และตอนนี้อยู่ที่ไหน

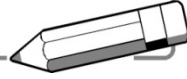
ในที่สุดสิงห์พาดูก็รู้ความจริงจากแม่ว่าสิงห์คือพ่อของตน ทำให้เขาเกิดความรู้สึกอับอายที่มีพ่อเป็นสัตว์เดรัจฉาน ทั้งโกรธแค้นและเกลียดชังสิงห์ผู้เป็นพ่อมากยิ่งขึ้น นับแต่นั้นสิงห์พาดูก็เฝ้าครุ่นคิดหาหนทางที่จะกำจัดสิงห์ผู้เป็นพ่ออยู่ตลอดเวลา

จนกระทั่งวันหนึ่งเมื่อทั้งสองอยู่ในป่าด้วยกันตามลำพัง ขณะนั่งกินข้าวอยู่ใต้ต้นโพธิ์ สิงห์พาดูได้โอกาสจึงชักมีดออกมาแทงสิงห์ผู้เป็นพ่อจนสิ้นใจฝ่ายแม่เมื่อรู้ว่าสิงห์ผู้เป็นสามีเสียชีวิตด้วยน้ำมือของสิงห์พาดูลูกชาย นางก็ร้องไห้คร่ำครวญกล่าวกับลูกด้วยความเสียใจว่า “กรรมเวรใดหนอทำให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ เหตุใดลูกถึงฆ่าพ่อของเจ้าได้ เขาเป็นผู้ให้ชีวิตแก่ลูก เลี้ยงดูลูกมาด้วยความรัก ลูกทำอย่างนี้กับพ่อได้อย่างไร” ครั้นได้ยินคำของแม่ สิงห์พาดูก็สำนึกผิดในบาปมหันต์ที่ได้กระทำกับพ่อของตน

ดังนั้น เขาจึงนำศพของพ่อสิงห์ไปเผาที่โคกจันทร์ แล้วสร้างพระพุทธรูปเป็นพระนอนขึ้นองค์หนึ่งทับถ้ำที่พ่อของตนเคยอาศัยอยู่ โดยนำเอาทองคำแท่งโต 3 กำมือ ยาว 1 เส้น เป็นแกนขององค์พระ และสร้างวัดที่ต้นโพธิ์ซึ่งเป็นสถานที่ที่เขาทำปิตุฆาต ทั้งนี้ เพื่อไถ่บาปและอุทิศส่วนกุศลให้พ่อสิงห์ ผู้จากไปและวัดที่สิงห์พาดูสร้างขึ้นที่ต้นโพธิ์ มีชื่อเรียกว่า วัดสระบาป

แบบฝึกที่ 1

คำสั่ง จงบอกความหมายของคำจากเรื่องที่อ่าน

1. คำว่า “มหาศาล” หมายถึง

ตอบ

2. คำว่า “สัตว์เดรัจฉาน” หมายถึง

ตอบ

3. คำว่า “คร่ำครวญ” หมายถึง

ตอบ

4. คำว่า “ปีติุมต” หมายถึง

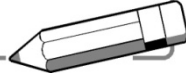
ตอบ

5. คำว่า “มหันต์” หมายถึง

ตอบ

แบบฝึกที่ 2

คำสั่ง จงเขียนสรุปเรื่องตำนานวัดพระนอนจักรสีห์ พร้อมวาดภาพประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

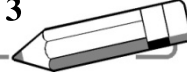
ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

.....

แบบฝึกที่ 3

คำสั่ง จงตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน

1. พ่อของสิงหาพหุเป็นใคร

ตอบ

2. ทำไมสิงหาพหุเกลียดชังพ่อของตนเอง

ตอบ

3. นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของสิงหาพหุหรือไม่เพราะเหตุใด

ตอบ

4. ตอนหลังสิงหาพหุรู้สึกอย่างไรกับการกระทำของตนเองและเขาแก้ไขการกระทำของเขาอย่างไร

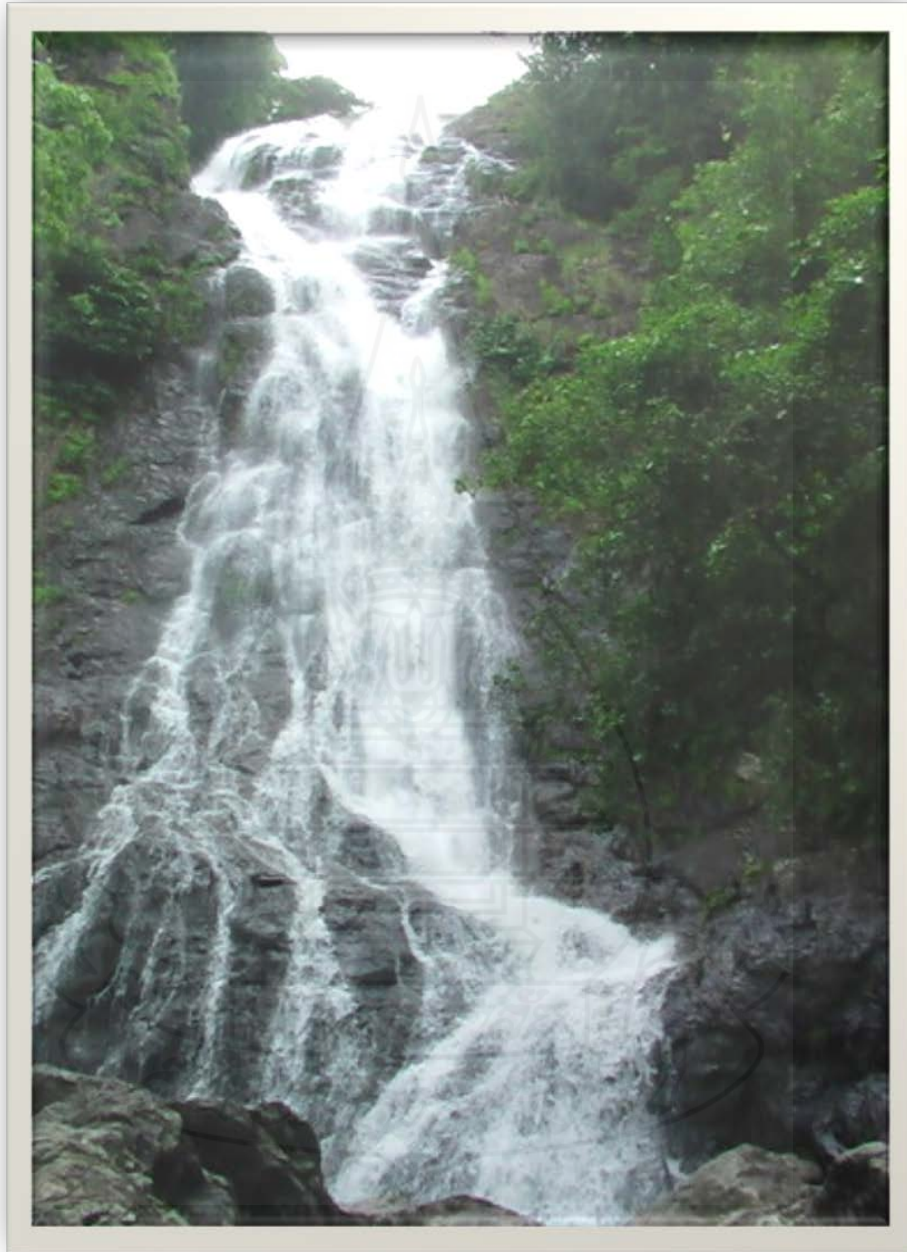
ตอบ

5. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดแก่นักเรียนเกี่ยวกับเรื่องใด

ตอบ

น้ำตกสาริกา

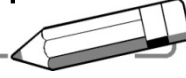

เรียบเรียงโดย

นางสาวศรีกัญญา ศรีพัชรานุกูล

ใบความรู้ที่ 4

น้ำตกลสาธิตา

นานมาแล้ว ในสมัยที่เมืองนครนายกมีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านของไทย มีเจ้าเมืองที่ปกครองบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม ทำให้ชาวบ้านเมืองอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เจ้าเมืองคนนี้มีธิดาสาวสวยอยู่คนหนึ่ง ชื่อว่า สาธิตา ซึ่งเจ้าเมืองรักและหวงแหนธิดายิ่งนัก

ในระยยะเวลานั้นเกิดศึกสงครามขึ้นอยู่เสมอ เจ้าเมืองนครนายกจึงสั่งให้เกณฑ์ชายฉกรรจ์มาฝึกเป็นทหารเพื่อช่วยป้องกันข้าศึกศัตรูที่จะเข้ามาโจมตีเมือง ซึ่งชายฉกรรจ์คนหนึ่งชื่อ นายตาด ก็ถูกเกณฑ์มาเป็นทหารด้วยเช่นกัน แต่นายตาดเป็นทหารที่มีความสามารถมาก จึงได้รับความไว้วางใจให้เข้าออกนอกในได้ตลอดเวลา ทำให้นายตาดมีโอกาสได้รู้จักใกล้ชิดกับสาธิตาธิดาของเจ้าเมือง จนกระทั่งทั้งสองหนุ่มสาวรักใคร่ซึ่งกันและกัน

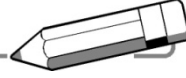
เมื่อสงครามสงบและบ้านเมืองเข้าสู่สภาวะปกติ ทหารเกณฑ์ทั้งหลายจึงต้องเดินทางกลับบ้าน ทำให้นายตาดและสาธิตานั้นทุกข์ใจเป็นอย่างมาก เพราะทั้งสองจะต้องพลัดพรากจากกันไปชั่วชีวิต

จนกระทั่งคืนหนึ่ง นายตาดและสาธิตาก็นัดพบกันเป็นครั้งสุดท้าย แต่ด้วยความรักที่มีต่อกันอย่างลึกซึ้ง สาธิตาจึงตัดสินใจหนีตามนายตาดชายคนรักไปในคืนนั้น ในที่สุดเจ้าเมืองก็ทราบเรื่องราวความรักต้องห้ามของทั้งสองคน ซึ่งเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้สร้างความโกรธแค้นและอับอายให้กับเจ้าเมืองเป็นอย่างมาก จึงสั่งให้ทหารออกติดตามนำตัวสาธิตากลับคืนมาให้ได้ ส่วนนายตาดทหารทรยศให้ฆ่าทิ้งเสีย

ฝ่ายนายตาดและสาธิตาต่างพากันหลบหนีไปตามป่าเขาด้วยความมุ่งมั่นอดทน แต่พวกทหารก็ตามมาทันเมื่อทั้งสองรู้ว่าไม่มีหนทางใดที่จะหลบหนีได้แล้ว จึงตัดสินใจกอดคอกันกระโดดลงมาจากเขาที่มีน้ำตกสูง จบชีวิตของตนเองเพื่อความรักต่อหน้าทหารที่ติดตามมาเห็นเหตุการณ์ แต่ทุกคนก็ไม่สามารถช่วยชีวิตของทั้งสองคนได้

นับตั้งแต่นั้นมา ชาวบ้านทั้งหลายที่รับรู้เรื่องราวของนายตาดกับสาธิตาจึงเรียกน้ำตกแห่งนั้นว่า “น้ำตกตาดสาธิตา” และกลายมาเป็น “น้ำตกลสาธิตา” ในปัจจุบัน

แบบฝึกที่ 1

คำตั้ง จงบอกความหมายของคำจากเรื่องที่อ่าน

1. คำว่า “ชายฉกรรจ์” หมายถึง

ตอบ

2. คำว่า “พลัดพราก” หมายถึง

ตอบ

3. คำว่า “ทรยศ” หมายถึง

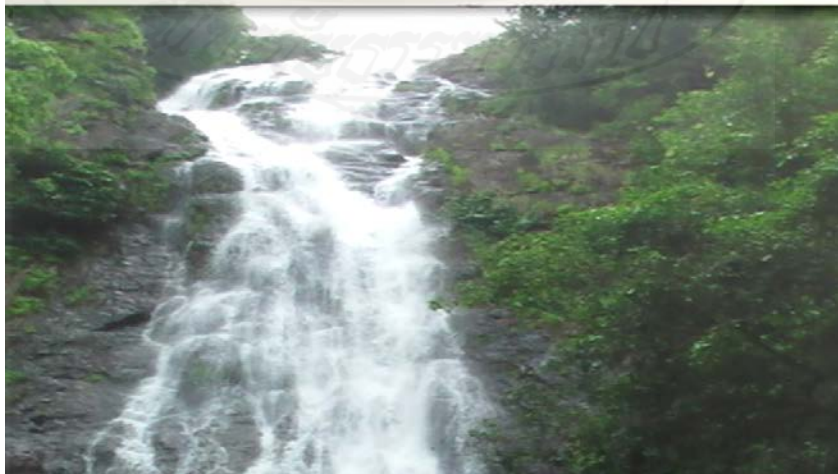
ตอบ

4. คำว่า “หวงแหน” หมายถึง

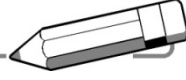
ตอบ

5. คำว่า “สงคราม” หมายถึง

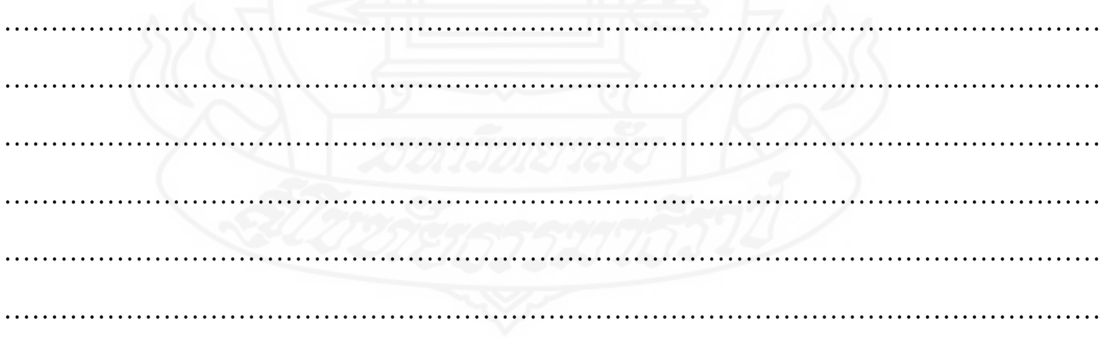
ตอบ

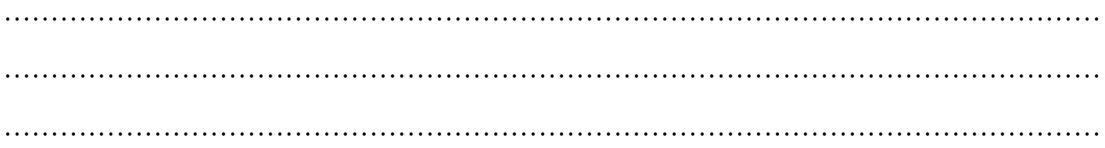
แบบฝึกที่ 2

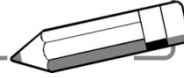
คำสั่ง จงเขียนสรุปเรื่องน้ำตกลีลาพร้อมวาดภาพประกอบ

ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

แบบฝึกที่ 3

คำสั่ง จงตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน

1. ทำไมเจ้าเมืองฉอดไม่เห็นด้วยกับความรักของลูกสาวตนเอง

ตอบ

2. เหตุใดทั้งสองจึงตัดสินใจกระโดดจากเขาที่มีน้ำตกสูง

ตอบ

3. นักเรียนเห็นด้วยกับวิธีการแก้ไขปัญหของทั้งสองหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

4. ถ้านักเรียนเป็นเจ้าเมืองฉอด นักเรียนจะแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

ตอบ

5. น้ำตกสาริกาปัจจุบันอยู่ในจังหวัดใด

ตอบ

นางพญากาเหือก

เรียบเรียงโดย

นางสาวศรีกัญญา ศรีพัชรานุกูล

นางพญากาเผือก

กล่าวถึงนางพญากาเผือกตัวหนึ่งที่มีขนสีขาว ไปทั้งตัว ทำรังอยู่บนต้นไม้ใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำ และภายในรังมีไขอยู่ทั้งหมด 5 ฟอง ในช่วงระยะเวลานั้นเกิดลมพายุฝนฟ้าคะนองพัดกระหน่ำ จนน้ำป่าไหลทะลัก ทำให้ต้นไม้ใหญ่ที่นางพญากาเผือกปักไขอยู่โค่นล้มลงไปในแม่น้ำ กระแสน้ำเชี่ยวได้พัดนางพญากาเผือกและไขทั้ง 5 ฟอง กระจายกระจายลอยไปตามกระแสน้ำ โดยนางพญากาเผือกถูกน้ำซัดจนปีกหักขนลู่ ไม่สามารถที่จะบินหนีหรือช่วยเหลือตัวเองได้ ในที่สุดก็จมน้ำตาย แต่ด้วยการสร้างบุญบารมีมาตลอดชีวิต นางพญากาเผือกจึงได้ไปเกิดเป็นเทพธิดาบนสวรรค์ ส่วนไขทั้ง 5 ฟอง ก็ถูกกระแสน้ำพัดพาไปตกอยู่ในสถานที่ต่างๆ กัน นั่นคือ

ไขฟองที่ 1 แม่ไก่เก็บรักษาไว้และทำหน้าที่ฟุ่ฟักเหมือนไขของตน

ไขฟองที่ 2 ไหลไปตามกระแสน้ำจนไปตกอยู่ในเมืองบาดาล ครั้นพญานาคมาพบเห็นเข้าก็เกิดนำไขไปฟักไว้อย่างอบอุ่น

ไขฟองที่ 3 ลอยไปติดอยู่ที่กอผักบุง ขณะนั้นมีแม่เต่าตัวหนึ่งกำลังออกมาหากินยอดผักบุง เมื่อพบไขก็เกิดความเอ็นดู เฝ้าฟุ่ฟักเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่

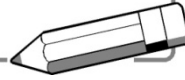
ไขฟองที่ 4 ไปตกอยู่ในท้องนาที่มีหญ้าขึ้นเต็มไปหมด บังเอิญมีแม่วัวตัวหนึ่งเห็น ไขอยู่กลางนา แม่วัวจึงตัดสินใจนำไขกลับคอกมาด้วยความเมตตา และให้ความรักความเอ็นดูไขฟองนั้นราวกับว่าเป็นลูกของแม่วัวเอง

ไขฟองที่ 5 ถูกน้ำพัดไปค้างอยู่ในทุ่งหญ้าเขตที่อยู่อาศัยของราชสีห์เมื่อน้ำแห้งราชสีห์ก็ออกหากินตามปกติจนมาพบไขฟองนี้เข้าโดยบังเอิญ ราชสีห์จึงเก็บไขกลับไปเลี้ยงดูอยู่ในถ้ำด้วยความรักและเมตตาเมื่อไขทั้ง 5 ฟองได้รับการเลี้ยงดูและเอาใจใส่เป็นอย่างดี ในที่สุดไขก็ฟักออกมาเป็นตัวพร้อมกัน แต่สัตว์ทั้งหมดที่นำไขไปดูแลต่างก็รู้สึกสงสัยเป็นอย่างมากเพราะไขของตนมีเด็กชายตัวเล็กๆ ออกมาจากไข และในวันเดียวกันที่เด็กน้อยทั้งหมดออกมาจากไข ครั้งเด็กน้อยทั้ง 5 คนเจริญวัยขึ้นต่างก็ถามหาพ่อแม่ของตน แต่แม่ไก่ พญานาค แม่เต่า แม่วัว และราชสีห์ ต่างก็ตอบคำถามของลูกทั้ง 5 คน เหมือนกันว่าไม่รู้ว่ามีพ่อแม่ที่แท้จริงของลูกเป็นใคร เพราะได้เก็บไขมาเลี้ยงและฟุ่ฟักจนออกมาเป็นลูกนี้แหละ ในเวลาต่อมาเด็กหนุ่มทั้ง 5 คน ก็ขอลาแม่เลี้ยงออกไปตามหาพ่อแม่ที่แท้จริง จนกระทั่งทั้งหมดเดินทางมาพบกันที่แม่น้ำแห่งหนึ่ง เมื่อเห็นว่าทุกคนมีหน้าตาเหมือนกันราวกับฝาแฝด ต่างก็ถามไถ่กันและกันจนรู้ความจริงว่า ทุกคนเกิดจากไขที่ลอยมาตามก

ระแสน้ำ จนแม่เลี้ยงทั้งหลายเก็บไปเลี้ยงดู ดังนั้น เด็กหนุ่มทั้ง 5 คนจึงตัดสินใจออกเดินทางตามหาพ่อแม่ของพวกเขาด้วยกัน เมื่อเดินทางมาได้ระยะหนึ่งทั้งหมดไม่รู้ว่าจะไปตามหาพ่อแม่ในทิศทางใด จึงหยุดพักเอาแรงและปรึกษากันที่ใต้ต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง แล้วโคดมเด็กหนุ่มที่มีแม่โคเป็นแม่เลี้ยงก็แสดงความคิดเห็นว่าควรทำพิธีบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ให้ท่านบอกทิศทางที่จะตามหาพ่อแม่ให้กับพวกเรากันดีกว่า

ด้วยบุญบารมีของเด็กหนุ่มทั้ง 5 คน พระอินทร์ จึงส่งเทพธิดาจากสรวงสวรรค์ลงมาปรากฏตัวให้เห็น ซึ่งเทพธิดานั้นก็คือนางพญากาเหือกแม่ที่ตายจากไปแล้ว โดยเทพธิดาได้เล่าความเป็นมาทั้งหมดให้เด็กหนุ่มทั้ง 5 คนฟัง แล้วบอกว่าทุกคนเป็นลูกของนางพญากาเหือกและเป็นพี่น้องกัน เมื่อทุกคนรู้ความจริงทุกอย่าง ก็พากันก้มลงกราบแทบเท้าเทพธิดาผู้เป็นมารดาด้วยความปลาบปลื้มวันที่เราพลัดพรากจากกัน ตรงกับวันเพ็ญเดือน 12 ถ้าลูกๆ อยากรับแทนบุญคุณของแม่ เมื่อถึงวันเพ็ญเดือน 12 ของทุกปี พวกเจ้าจงช่วยกันทำกระทงแล้วเอาคำขมาทำเป็นรูปเครื่องหมายตีนกาไว้ในกระทง จากนั้นก็จุดไฟให้กระทงลอยไปตามน้ำเพื่อรำลึกถึงแม่ เพียงเท่านั้นพวกเจ้าก็ได้ตอบแทนบุญคุณของแม่แล้ว ครึ่งถึงวันเพ็ญเดือน 12 ของทุกๆ ปี ลูกชายทั้ง 5 คนของนางพญากาเหือกก็จะทำกระทงขึ้นมาเพื่อบูชาพระคุณของแม่ และขอขมาพระแม่คงคาด้วยความสำนึกในบุญคุณพร้อมๆ กัน ในที่สุดพิธีลอยกระทงของลูกชายนางพญากาเหือกก็ได้รับการสืบสานมาจนเป็นประเพณีลอยกระทงในปัจจุบัน

แบบฝึกที่ 1

คำสั่ง จงบอกความหมายของคำจากเรื่องที่อ่าน

1. คำว่า “พเนจร” หมายถึง

ตอบ

2. คำว่า “นางพญา” หมายถึง

ตอบ

3. คำว่า “บารมี” หมายถึง

ตอบ

4. คำว่า “บวงสรวง” หมายถึง

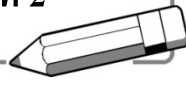
ตอบ

5. คำว่า “ศักดิ์สิทธิ์” หมายถึง

ตอบ

แบบฝึกที่ 2

คำสั่ง จงเขียนสรุปเรื่องนางพญากาเหือก พร้อมวาดภาพประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

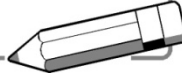
ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

.....

แบบฝึกที่ 3

คำสั่ง จงตอบคำถาม

1. เหตุการณ์ในเรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน

ตอบ

2. ทำไมนางพญากาเหือกจึงได้เกิดเป็นเทพธิดา

ตอบ

3. นักเรียนคิดว่าสัตว์ทั้ง 5 ตัวที่เก็บไข่ของนางพญากาเหือกไปเลี้ยงมีนิสัยอย่างไร

ตอบ

4. ถ้านักเรียนเป็นลูกของนางพญากาเหือก จะตามหาแม่ที่แท้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

5. ประเพณีที่สืบสานต่อจากเรื่องนางพญากาเหือกคือประเพณีใด

ตอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การอ่านจับใจความ เรื่อง เตาสามโลก

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านนิทานเรื่อง เตาสามโลกแล้ว ตอบคำถามได้ แสดงว่ามีความเข้าใจเรื่องที่อ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องได้

นิทานเรื่อง “เตาสามโลก” กล่าวถึงลูกที่มีศีลธรรม เลี้ยงดูพ่อแม่ที่แก่ชราด้วยความกตัญญู ส่งผลให้มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อ่านนิทานแล้วบอกความหมายของคำในนิทานได้
2. อ่านนิทานแล้วตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
3. อ่านนิทานแล้วสรุปเรื่องได้
4. อ่านนิทานแล้วบอกข้อคิดจากเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “เตาสามโลก”
2. คำใหม่ ความหมายของคำใหม่จากเรื่อง “เตาสามโลก” มี 5 คำ คือ 1. อันธพาล
2. อาฆาต 3. รุ่งเรือง 4. กตัญญู 5. เครื่องครัว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเปิดเพลง “ใครหนอ” จาก You Tube ให้นักเรียนร้องตามพร้อมๆ กันและทำท่าทางประกอบตามจินตนาการ
2. ให้นักเรียนร่วมกันบอกใจความสำคัญของเพลง “ใครหนอ”
 - เพลง “ใครหนอ” มีใจความสำคัญว่า ไม่มีใครรักเรามากเท่าพ่อแม่ของเรา
 - ในครอบครัวของนักเรียน ใครรักนักเรียนมากที่สุด

ในวันนี้ครูมีนิทานที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก เรื่อง “เตาสามโลก” มาให้นักเรียนอ่าน

ขั้นสอน

3. ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “เตาสามโลก” แล้วช่วยกันหาคำศัพท์และค้นหาความหมายของคำ ครูเฉลยจาก power point

คำ	ความหมาย
อันธพาล	คนเกะกะระราน
อาฆาต	ผูกใจเจ็บและอยากแก้แค้น, พยาบาท
รุ่งเรือง	งามสุกใส, เจริญ, งาม
กตัญญู	รู้คุณท่าน
เคร่งครัด	เข้มงวด, ตึง

4. นักเรียนแต่ละคนอ่านนิทาน เรื่อง “เตาสามโลก” หลังอ่านจบแล้วคัดเลือกอาสาสมัคร นำเสนอเรื่องตามเหตุการณ์ประมาณ 3-4 คน
5. ครูและนักเรียนอภิปรายเรื่องที่ทำหน้าที่ว่ามีตัวละครใดบ้าง และเกิดเหตุการณ์ขึ้นที่ไหน ผลของเหตุการณ์เป็นอย่างไร
6. ครูตั้งคำถามและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาสำคัญจากเรื่องในหัวข้อ
 - เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน
 - ทำไมถึงได้ตั้งชื่อว่า เตาสามโลก
 - สองคนพี่น้องมีนิสัยแตกต่างกันอย่างไร
 - เหตุใดโรงเตาเครื่องปั้นดินเผาจึงถูกไฟไหม้
 - นักเรียนควรเอาแบบอย่างตัวละครตัวใด เพราะเหตุใด
 - เรื่องนี้ได้ข้อคิดอย่างไร
7. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 5 คน ร่วมกันระดมความคิดและเขียนสรุปเรื่อง “เตาสามโลก” พร้อมบอก ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
8. นักเรียนนำเสนอผลงาน อ่านสรุปเรื่อง“เตาสามโลก” หน้าชั้นเรียน ครูชมเชยผลงานดีเด่นของนักเรียน
9. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

ขั้นสรุป

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน
11. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ โดยตอบคำถามจากเรื่อง“เตาสามโลก”

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. นิทาน เรื่อง “เตาสามโลก”
2. power point คำศัพท์

3. เพลงใครหนอ

4. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง “เตาสามโลก”

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผลประเมินผล

- การทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

2. เครื่องมือวัดผลประเมินผล

- แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

3. เกณฑ์การประเมิน

- ตอบถูกได้ 1 คะแนน
- ตอบผิดได้ 0 คะแนน

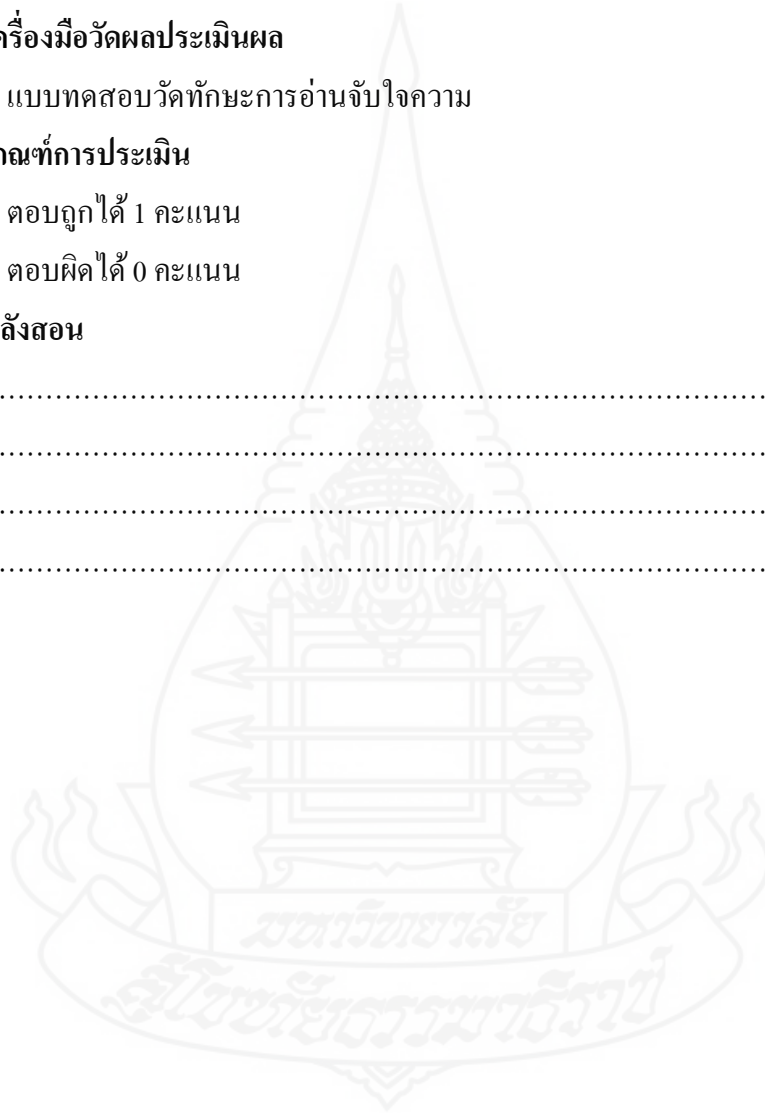
บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การอ่านจับใจความเรื่อง ย่องเข้

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านนิทานเรื่อง “ย่องเข้” แล้ว ตอบคำถามได้ แสดงว่ามีความเข้าใจเรื่องที่อ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องได้

นิทานเรื่อง “ย่องเข้” กล่าวถึงผู้ที่ชอบคุยโอ้อวด ในสิ่งที่ตนไม่สามารถทำได้ว่าทำได้จะนำความเดือดร้อนใจมาถึงตัวและอาจสูญเสียทรัพย์สินได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อ่านนิทานแล้วบอกความหมายของคำในนิทานได้
2. อ่านนิทานแล้วตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
3. อ่านนิทานแล้วสรุปเรื่องได้
4. อ่านนิทานแล้วบอกข้อคิดจากเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “ย่องเข้”
2. คำใหม่ ความหมายของคำใหม่จากเรื่อง “ย่องเข้” มี 5 คำ คือ 1. วีรบุรุษ 2. เวทมนตร์
3. อาละวาด 4. กิตติศัพท์ 5. อาคม

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนเคยมีประสบการณ์การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างไรบ้าง
2. ครูสุ่มนักเรียนประมาณ 3-4 คน มาเล่าประสบการณ์
3. ครูซักถามนักเรียนว่า ถ้ามีเพื่อนมาขอร้องไห้ให้นักเรียนช่วยเหลือในสิ่งที่ตนเองไม่ถนัด

นักเรียนควรทำอย่างไร

ในวันนี้ครูมีนิทานที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเรื่อง “ย่องเข้” มาให้นักเรียนอ่าน

ขั้นสอน

4. ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “ย่องเข้” แล้วช่วยกันหาคำศัพท์และค้นหาคำความหมายของคำ ครูเฉลยจาก power point

คำ	ความหมาย
วีรบุรุษ	ชายผู้ได้รับการยกย่องว่ากล้าหาญ
เวทมนตร์	คาถาอาคม
อาละวาด	ทำเกะกะระราน, รั้งควาน, ทำความเดือดร้อน
กิตติศัพท์	เสียงเล่าลือ, เสียงสรรเสริญ, เสียงยกย่อง
อาคม	เวทมนตร์, บางที่ใช้คู่กับ คาถา

5. นักเรียนแต่ละคนอ่านนิทาน เรื่อง “ ย่องเข้” หลังอ่านจบแล้วคัดเลือกอาสาสมัครนำเสนอเรื่องตามเหตุการณ์ประมาณ 3-4 คน

6. ครูและนักเรียนอภิปรายเรื่องที่ทำหน้าที่ตัวละครใดบ้าง และเกิดเหตุการณ์ขึ้นที่ไหน ผลของเหตุการณ์เป็นอย่างไร

7. นักเรียนตอบคำถามของครูโดยแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน แข่งขันกันตอบคำถาม

- ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน
- สถานที่เกิดเหตุการณ์เกิดที่ใด
- ย่องเข้มีนิสัยอย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นย่องเข้ นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด
- ข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน

8. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน ร่วมกันระดมความคิดและเขียนสรุปเรื่องย่องเข้ พร้อมบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

9. นักเรียนนำเสนอผลงานการอ่านสรุปเรื่อง“ย่องเข้” หน้าชั้นเรียน ครูชมเชยผลงานดีเด่นของนักเรียน

ขั้นสรุป

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

11. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ โดยตอบคำถามจากเรื่อง“ย่องเข้”

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. นิทาน เรื่อง “ย่องเข้”
2. power point คำศัพท์
3. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง “ย่องเข้”

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผลประเมินผล

- การทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

2. เครื่องมือวัดผลประเมินผล

- แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

3. เกณฑ์การประเมิน

- ตอบถูกได้ 1 คะแนน
- ตอบผิดได้ 0 คะแนน

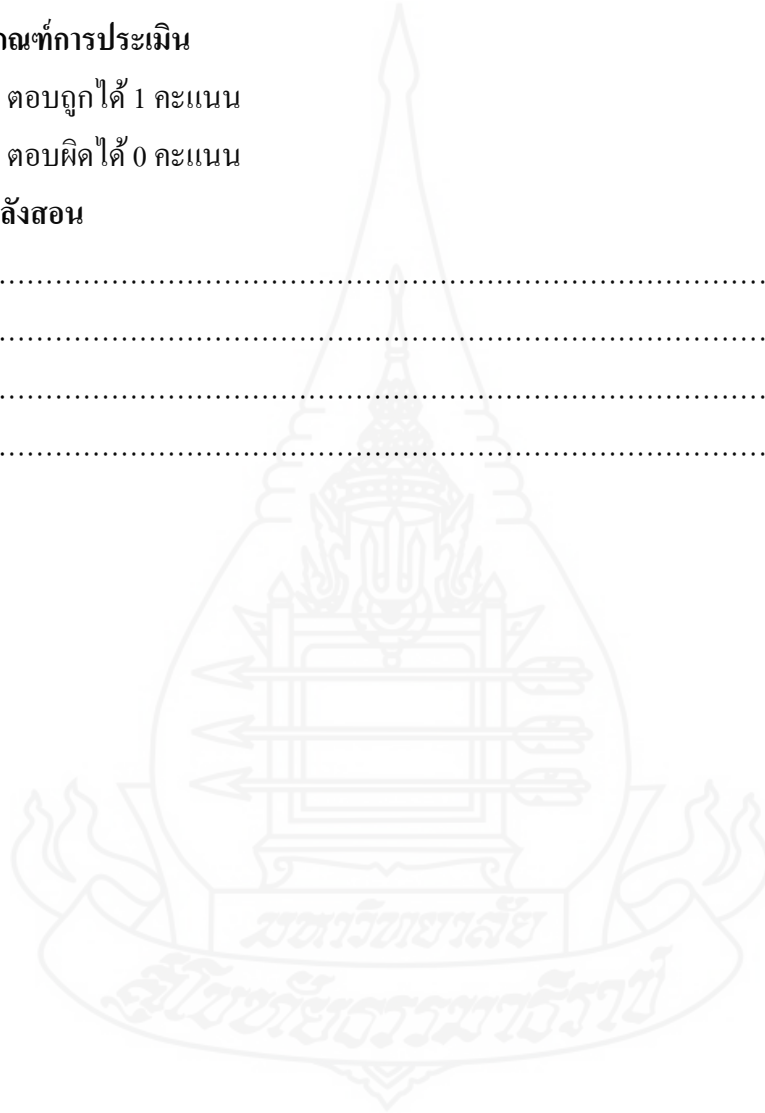
บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การอ่านจับใจความ เรื่อง ตำนานพระนอนจักรสีห์

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านนิทานเรื่อง ตำนานพระนอนจักรสีห์ แล้ว ตอบคำถามได้ แสดงว่ามีความเข้าใจเรื่อง ที่อ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องได้

นิทานเรื่อง “ตำนานพระนอนจักรสีห์” กล่าวถึงความรักของพ่อที่มีต่อลูก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อ่านนิทานแล้วบอกความหมายของคำในนิทานได้
2. อ่านนิทานแล้วตอบคำถามจากเรื่องที่ได้
3. อ่านนิทานแล้วสรุปเรื่องได้
4. อ่านนิทานแล้วบอกข้อคิดจากเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “ตำนานพระนอนจักรสีห์”
2. คำใหม่ ความหมายของคำใหม่จากเรื่อง “ตำนานพระนอนจักรสีห์” มี 5 คำ คือ
 1. มหาศาล
 2. สัตว์เดรัจฉาน
 3. คร่ำครวญ
 4. ปิตุฆาต
 5. มหันต์

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเปิดคลิปวิดีโอ “สุดยอดพ่อที่ดีที่สุดในโลก” ให้นักเรียนชม
2. ให้นักเรียนร่วมกันบอกใจความสำคัญของคลิปวิดีโอ “สุดยอดพ่อที่ดีที่สุดในโลก”
 - คลิปวิดีโอ “สุดยอดพ่อที่ดีที่สุดในโลก” มีใจความสำคัญอย่างไร
 - นักเรียนชมแล้ว รู้สึกอย่างไร

ในวันนี้ครูมีนิทานที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความรักของพ่อที่มีต่อลูก เรื่อง

“ตำนานพระนอนจักรสีห์” มาให้นักเรียนอ่าน

ขั้นสอน

3. ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “ตำนานพระนอนจักรสีห์” แล้วช่วยกันหาคำศัพท์และค้นหาความหมายของคำ ครูเฉลยจาก power point

คำ	ความหมาย
มหาสกาล	ยิ่งใหญ่, ผู้มั่งคั่ง, ผู้มั่งมี
สัตว์เดรัจฉาน	สัตว์เว้นจากมนุษย์
คร่ำครวญ	ร้องไห้ ไม่ใคร่หยุด, ร้องร่ำรำพัน
ปีติฆาต	การฆ่าพ่อ
มหันต์	ใหญ่, มาก

4. นักเรียนแต่ละคนอ่านนิทาน เรื่อง “ตำนานพระนอนจักรสีห์” หลังอ่านจบอาสาสมัคร นำเสนอเรื่องตามเหตุการณ์ประมาณ 3-4 คน
 5. ครูและนักเรียนอภิปรายเรื่อง ที่อ่านว่ามีตัวละครใดบ้าง และเกิดเหตุการณ์ขึ้นที่ไหน ผลของเหตุการณ์เป็นอย่างไร
 6. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาสำคัญจากเรื่อง
 7. นักเรียนตอบคำถามของครู โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน แข่งขันกันตอบคำถาม
 - ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
 - เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน
 - สถานที่เกิดเหตุการณ์เกิดที่ใด
 - สิ่งพหามุมีนิสัยอย่างไร
 - ถ้านักเรียนเป็นสิ่งพหามุนักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด
 - ข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน
 8. ครูให้นักเรียน 2 คน ออกมาแสดงบทบาทสมมุติระหว่างสิงห์กับสิ่งพหามุ ตอนที่กำลังฆ่าพ่อของตนเอง
 9. ครูถามนักเรียนที่แสดงเป็นสิงห์รู้สึกอย่างไรกับการกระทำของสิ่งพหามุ
 10. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน ร่วมกันระดมความคิดและเขียนสรุปเรื่อง “ตำนานพระนอนจักรสีห์” พร้อมบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
 11. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ
ขั้นสรุป
 12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน
 13. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ “ตำนานพระนอนจักรสีห์”
- สื่อและอุปกรณ์การสอน**
1. นิทาน เรื่อง “ตำนานพระนอนจักรสีห์”

2. power point คำศัพท์
3. คลิปวิดีโอ “สุดยอดพ่อที่ดีที่สุดในโลก”
4. แบบฝึกทักษะ เรื่อง “ตำนานพระนอนจักรสีห์”

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผลประเมินผล

- การทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

2. เครื่องมือวัดผลประเมินผล

- แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

3. เกณฑ์การประเมิน

- ตอบถูกได้ 1 คะแนน
- ตอบผิดได้ 0 คะแนน

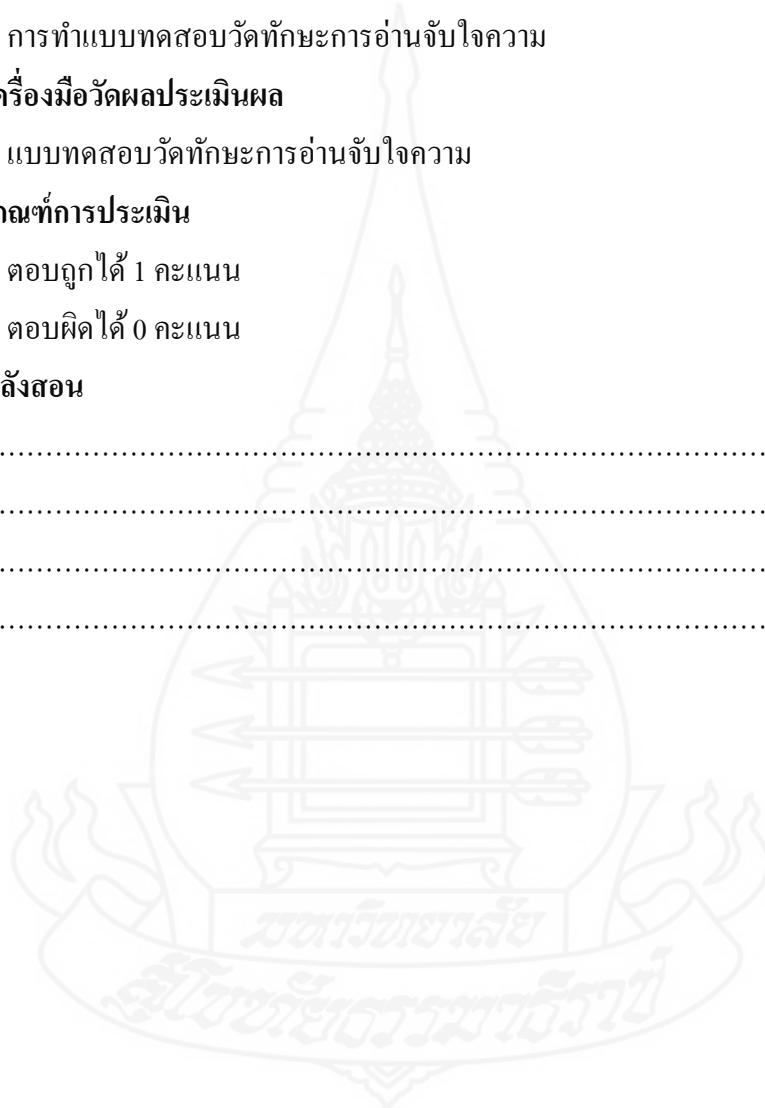
บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การอ่านจับใจความ เรื่อง น้ำตกสาริกา

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านนิทานเรื่อง เรื่อง “น้ำตกสาริกา” แล้ว ตอบคำถามได้ แสดงว่ามีความเข้าใจเรื่องที่อ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องได้

นิทานเรื่อง “น้ำตกสาริกา” กล่าวถึงความรักต้องห้ามของชายหญิงคู่หนึ่งที่จบชีวิตด้วยความตาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อ่านนิทานแล้วบอกความหมายของคำในนิทานได้
2. อ่านนิทานแล้วตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
3. อ่านนิทานแล้วสรุปเรื่องได้
4. อ่านนิทานแล้วบอกข้อคิดจากเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “น้ำตกสาริกา”
2. คำใหม่ ความหมายของคำใหม่จากเรื่อง “น้ำตกสาริกา” มี 5 คำ คือ 1. ชายฉกรรจ์
2. พลัดพราก 3. ทรมาน 4. หวงแหน 5. สงคราม

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนเล่นเกมประสมคำ โดยแบ่งนักเรียนตามความสมัครใจ กลุ่มละ 4-5 คน
2. แจกซองเกมประสมคำ ให้กลุ่มละ 1 ซอง
3. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันประสมคำ นำคำแต่ละคำมาวางต่อกันให้เป็นคำที่มีความหมาย (คำที่กำหนดให้คือ น้ำตกสาริกา ความรัก ต้องห้าม สงคราม พลัดพราก)
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ในวันนี้นักเรียนมีนิทานที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความรักต้องห้ามของชายหญิงคู่หนึ่ง เรื่อง “น้ำตกสาริกา” มาให้นักเรียนอ่าน

ขั้นสอน

5. ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “น้ำตกสาริกา” แล้วช่วยกันหาคำศัพท์และค้นหาความหมายของคำ ครูเฉลยจาก power point

คำ	ความหมาย
ชายฉกรรจ์	ชายหนุ่ม
พลัดพราก	จากไป, แยกออกจากกันไป
ทรยศ	คิดร้ายต่อผู้มีอุปการะ, กบฏ
หวงแหน	กั้นไว้ให้ตนเอง
สงคราม	การต่อสู้, การรบพุ่ง

6. นักเรียนแต่ละคนอ่านนิทาน เรื่อง “น้ำตกสาริกา” หลังอ่านจบอาสาสมัครนำเสนอเรื่องตามเหตุการณ์ประมาณ 3-4 คน

7. ครูและนักเรียนอภิปรายเรื่องที่ทำหน้าที่ว่ามีตัวละครใดบ้าง และเกิดเหตุการณ์ขึ้นที่ไหน ผลของเหตุการณ์เป็นอย่างไร

8. ครูตั้งคำถามและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาสำคัญจากเรื่อง

- เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน
- ทำไมถึงได้ตั้งชื่อว่า “น้ำตกสาริกา”
- นักเรียนควรเอาแบบอย่างตัวละครตัวใด เพราะเหตุใด
- เรื่องนี้ได้ข้อคิดอย่างไร

9. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 5 คน ร่วมกันระดมความคิดและเขียนสรุปเรื่อง“น้ำตกสาริกา” พร้อมบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

10. นักเรียนนำเสนอผลงาน อ่านสรุปเรื่อง“น้ำตกสาริกา” หน้าชั้นเรียน ครูชมเชยผลงานดีเด่นของนักเรียน

11. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

ขั้นสรุป

12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

13. นักเรียนทำแบบฝึกหัด โดยตอบคำถามจากเรื่องน้ำตกสาริกา

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. นิทาน เรื่อง “น้ำตกสาริกา”
2. เพลงสายใยแห่งรัก
3. power point คำศัพท์
4. แบบฝึก เรื่อง “น้ำตกสาริกา”

5. เกมประสมคำ

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผลประเมินผล

- การทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

2. เครื่องมือวัดผลประเมินผล

- การทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

3. เกณฑ์การประเมิน

- ตอบถูกได้ 1 คะแนน
- ตอบผิดได้ 0 คะแนน

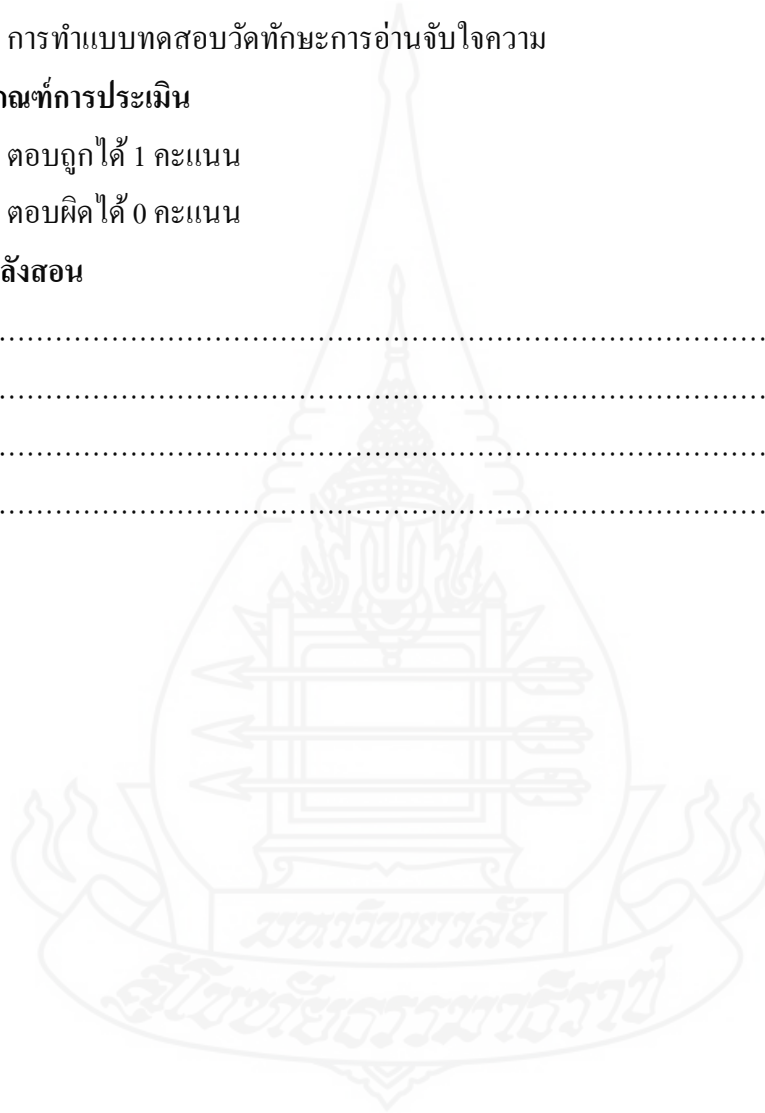
บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การอ่านจับใจความ เรื่อง นางพญากาเหว่า

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านนิทานเรื่อง “นางพญากาเหว่า” แล้วตอบคำถามได้ แสดงว่ามีความเข้าใจเรื่องที่อ่าน และจับใจความสำคัญของเรื่องได้

นิทานเรื่อง “นางพญากาเหว่า” กล่าวถึงแม่ที่มีศีลธรรม เมื่อตายไปแล้วก็ได้เกิดในสถานที่ที่ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อ่านนิทานแล้วบอกความหมายของคำในนิทานได้
2. อ่านนิทานแล้วตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
3. อ่านนิทานแล้วสรุปเรื่องได้
4. อ่านนิทานแล้วบอกข้อคิดจากเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “นางพญากาเหว่า”
2. คำใหม่ ความหมายของคำใหม่จากเรื่อง “นางพญากาเหว่า” มี 5 คำ คือ 1. พเนจร
2. นางพญา 3. บารมี 4. บวงสรวง 5. ศักดิ์สิทธิ์

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเปิดเพลง “สายใยแห่งรัก” จาก You Tube ให้นักเรียนร้องตามพร้อมๆ กันและทำท่าทางประกอบตามจินตนาการ
2. ให้นักเรียนร่วมกันบอกใจความสำคัญของเพลง “สายใยแห่งรัก”
 - เพลง “สายใยแห่งรัก” มีใจความสำคัญว่า ไม่มีใครรักเรามากเท่าพ่อแม่ของเรา
 - ในครอบครัวของนักเรียน ใครรักนักเรียนมากที่สุด

ในวันนี้ครูมีนิทานที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความรักของลูกที่มีต่อแม่เรื่อง “นางพญากาเหว่า” มาให้นักเรียนอ่าน

ขั้นสอน

3. ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “นางพญากาเหว่า” แล้วช่วยกันหาคำศัพท์และค้นหาความหมายของคำ ครูเฉลยจาก power point

คำ	ความหมาย
พเนจร	ผู้เที่ยวป่า, พรานป่า, ผู้อยู่ป่า; ร่อนเร่ไป
นางพญา	พระราชินี, นางผู้เป็นใหญ่
บารมี	คุณสมบัติที่ทำให้ยิ่งใหญ่
บวงสรวง	บูชาเทวดาด้วยเครื่องสังเวยและดอกไม้ธูปเทียน เป็นต้น
ศักดิ์สิทธิ์	สำเร็จด้วยอำนาจ, ขลัง, วิเศษ

4. นักเรียนแต่ละคนอ่านนิทาน เรื่อง “นางพญาผกาเผือก” หลังอ่านจบอาสาสมัครนำเสนอเรื่องตามเหตุการณ์ประมาณ 3-4 คน
5. ครูและนักเรียนอภิปรายเรื่องที่ทำหน้าที่ตัวละครใดบ้าง และเกิดเหตุการณ์ขึ้นที่ไหน ผลของเหตุการณ์เป็นอย่างไร
6. นักเรียนตอบคำถามของครูโดยแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน แข่งขันกันตอบคำถาม
 - ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง
 - เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน
 - สถานที่เกิดเหตุการณ์เกิดที่ใด
 - สัตว์ทั้ง 5 ตัว ที่เก็บไข่ของนางพญาผกาเผือกไปเลี้ยงมีนิสัยอย่างไร
 - ข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน
7. ให้นักเรียนจับคู่เล่นเกมบิงโก ครูแจกตารางบิงโก 9 ช่อง ซึ่งมีคำจากเรื่องเรียบร้อยแล้วคนละ 1 แผ่น
8. ครูให้นักเรียนอ่านความหมายของคำจาก power point ที่เตรียมไว้ทีละคำ พร้อมทั้งติดบัตรคำบนกระดาน ถ้าในตารางของนักเรียนมีคำที่ครูเฉลยให้ทำเครื่องหมายไว้ เมื่อได้ครบ 3 ช่องเป็นแนวนอนหรือแนวตั้ง ให้พูดว่า บิงโก ครูตรวจสอบความถูกต้อง แล้วดำเนินการต่อไป

กตัญญู	พเนจร	บารมี
ลอยกระทง	ราชสีห์	ประเพณี
บวงสรวง	พญานาค	ศักดิ์สิทธิ์

9. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 5 คน ร่วมกันระดมความคิดและเขียนสรุปเรื่อง“นางพญากาเหือก” พร้อมบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

10. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

ขั้นสรุป

11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

12. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ โดยตอบคำถามจากเรื่อง“นางพญากาเหือก”

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. นิทาน เรื่อง “นางพญากาเหือก”
2. power point คำศัพท์
3. เพลง “สายใยแห่งรัก”
4. แบบฝึกทักษะ เรื่อง “นางพญากาเหือก”
5. บัตรคำ
6. เกมบิงโก

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการวัดผลประเมินผล

- การทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

2. เครื่องมือวัดผลประเมินผล

- แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

3. เกณฑ์การประเมิน

- ตอบถูกได้ 1 คะแนน
- ตอบผิดได้ 0 คะแนน

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวศรีกัลยา ศรีพัชรานุกูล
วัน เดือน ปีเกิด	26 กุมภาพันธ์ 2509
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	มนุษยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่ง	ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

